

Σ' αυτό το τεύχος...

Anti...
προλόγου

Κόκκινη κάρτα στον Καραμανλή

Κόκκινη κάρτα στον Καραμανλή 3	
Συμμαχία για την Υπερνομαρχία 4	
Δάσκαλοι-παλεύουν για το σχολείο που αξίζει στα παιδιά μας 6	
Πολυεθνική και αντιπολεμικό κίνημα 9	
Αντιπολεμική Διακήρυξη 12	
Συγκλονιστικές μαρτυρίες 13	
Λίβανος - ιστορία επεμβάσεων και αντίστασης 16	
Μπολσεβίκοι και Ισλάμ 21	
Ποδόσφαιρο - μια θρησκεία με πολλούς Χριστόδουλους 24	
Γιατί δεν μπορούμε να αλλάξουμε τον κόσμο χωρίς να πάρουμε την εξουσία 27	
Ο Εμφύλιος στην Ελλάδα 29	
Βιβλιοκριτική 32-34	

Souha Bechara

Αντίσταση-Δέκα χρόνια στο Γκουαντανάμο του Λιβάνου

Ρότζερ Χάουαρντ

Ιράν και κρίση.

Πυρηνικές Φιλοδοξίες και η Αμερικανική απάντηση

Τάρικ Άλι

Ενας Σουλτάνος στο Παλέρμω

Το "Σοσιαλισμός από τα Κάτω" είναι το διμνημο περιοδικό του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος

Ιδιοκτήτης: **Εκδόσεις Εργατική Δημοκρατία**
Υπεύθυνη σύνταξης: Μαρία Στύλλου
Επιμέλεια: Λεωνδρος Μπόλαρης
Κεντρική διάθεση: **Μαρξιστικό Βιβλιοπωλείο**,
Αναξαγόρα 14Α, Ομόνοια, Τηλ. 210 52 47 584

Για συνδρομές και γράμματα:

Περιοδικό "Σοσιαλισμός από τα Κάτω"

Τ.Θ. 8161 - 100 10 Αθήνα

E-mail: sak@sek-ist.gr

μπορείτε να διαβάσετε το περιοδικό στο internet στη ιστοσελίδα www.sek-ist.gr

Η Θεσσαλονίκη φέτος ήταν απαγορευμένη πόλη για την κυβέρνηση και για τον ίδιο τον Καραμανλή. Ταξίδεψε οδικώς για να αποφύγει τους συμβασιούχους της Ολυμπιακής στο αεροδρόμιο, το βράδυ της Παρασκευής ήταν περικυκλωμένος από χιλιάδες διαδηλωτές, οπαδούς του ΠΑΟΚ και όχι μόνο, που κατάφεραν να μπουν μέσα στο Βελιδίειο. Το Σάββατο διαδήλωσαν είκοσι χιλιάδες εργαζόμενοι, φοιτητές, ακτιβιστές του αντιπολεμικού κινήματος, στην συγκέντρωση που καλούσαν τα συνδικάτα στο Άγαλμα Βενιζέλου και στην συγκέντρωση του ΠΑΜΕ.

Οι εφημερίδες περιγράφουν την υποδοχή που επιφύλαξαν οι εργαζόμενοι στους υπουργούς όχι μόνο στις διαδηλώσεις αλλά και σε όλο το διήμερο. Η υπουργός Παιδείας βρέθηκε αντιμέτωπη με άνεργους εκπαιδευτικούς. Ο υπουργός Εσωτερικών Πρ. Παυλόπουλος και ο υφυπουργός του Ανδρουλάκος αποδοκιμάστηκαν από τους εργαζόμενους στα ΚΕΠ. Ο πρόεδρος του ΟΤΕ Π.Βουρλούμης γιουχαίστηκε από εργαζόμενους του ΟΤΕ ενώ ο προϊστάμενος υπουργός Μ.Λιάπης προτίμησε να μην επισκεφτεί το περίπτερο του

Οργανισμού για να μην έρθει πρόσωπο με πρόσωπο με τους συγκεντρωμένους. Κι αυτά όλα έγιναν μέσα στον χώρο της Εκθεσης που νόμιζαν ότι είναι δικός τους.

Την ώρα που ο Καραμανλής ξεδίπλωνε το ρεσιτάλ των ιδιωτικοποιήσεων το Σάββατο το απόγευμα, οι δρόμοι της Θεσσαλονίκης είχαν πλημμυρίσει από την διαδήλωση που στο κεφάλι ήταν τα Λιπάσματα και οι Δασοφυροσβέστες και ακολουθούσαν τα συνδικάτα, η Πρωτοβουλία ΓΕΝΟΒΑ, πανό των φοιτητικών καταλήψεων και μεγάλο μπλοκ της Συμμαχίας ΣΤΑΜΑΤΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ. Τα σύνθημα που κυριάρχησαν ήταν «Λιπάσματα, δάσκαλοι και φοιτητές, όλοι μαζί θα βγούμε νικητές» και «Πίσω οι φρεγάτες στο λιμάνι, εμείς δεν πολεμάμε για Ντόρα Μπακογιάννη».

Όταν ο Μητσοτάκης άνοιξε την ιδιωτικοποίηση του ΟΤΕ το 1992, η απάντηση ήταν οι τεράστιες διαδηλώσεις στην Αθήνα με συμμετοχές των εργαζομένων του ΟΤΕ απ' όλη την Ελλάδα. Αυτό έβαλε φρένο και στην ιδιωτικοποίηση και στον ίδιο τον Μητσοτάκη. Μετά από λίγους μήνες έπεσε. Το ίδιο μπορούμε να

κάνουμε και τώρα.

Στις 18 Σεπτέμβρη ξεκινάνε οι πενήνήμερες επαναλαμβανόμενες των δασκάλων και στις 19 Σεπτέμβρη η ΟΜΕ-ΟΤΕ έχει κηρύξει 24ωρη πανελλαδική απεργία. Τα λιπάσματα συνεχίζουν, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, παρ' όλες τις πιέσεις, τις τριπλές και τις κομπίνες του Γιακουμάτου να κλείσει την κατάληψη πριν την ΔΕΘ.

Τρεις εργατικοί χώροι με δύναμη και μεγάλο κύρος μέσα σε όλη την εργατική τάξη. Τα λιπάσματα είναι ο φάρος όλων γιατί συνεχίζουν την κατάληψη για οκτώ μήνες για να μην κλείσει το εργοστάσιο. Οι δάσκαλοι έχουν την συμπαράσταση όχι μόνο όλης της εκπαιδευτικής κοινότητας αλλά και όλης της κοινωνίας, εκτός από την εκλεκτή πελατεία των ιδιωτικών κολεγίων. Και η ιδιωτικοποίηση του ΟΤΕ χτυπάει το καμπανάκι τι σημαίνει VODAFONE και υποκλοπές, κεραίες κινητής τηλεφωνίας κοντά στα σχολεία και μια βασική δημόσια υπηρεσία να ελέγχεται από ιδιώτες.

Υπάρχει η δυνατότητα όχι μόνο να κερδίσουμε αυτές τις μάχες αλλά και να γυρίσει μπουμερανγκ αυτή η επίθεση. Να τελειώνουμε με τον Καραμανλή, με τις ιδιωτικοποιήσεις και όλες τις νεοφιλελεύθερες επιλογές. Αυτό όμως σημαίνει ότι τα συνδικάτα χρειάζεται να μπουνε μπροστά και να συντονίσουν αυτούς τους αγώνες. Η ΑΔΕΔΥ έκανε την πρώτη κίνηση καλώντας σε τριώρη στάση εργασίας όλου του δημόσιου για τις 20 Σεπτέμβρη και συμμετοχή στο πανελλαδικό συλλαλητήριο των απεργών δασκάλων. Δεν αρκεί, όμως, μια συμβολική συμπαράσταση. Η ΟΛΜΕ τι περιμένει και δεν απεργεί μαζί με τους δασκάλους; Είναι η στιγμή για κοινή δράση, για να ηγηθεί όχι μόνο η Γιαννάκου αλλά και κάθε σχέδιο της Ν.Δ για να διαλύσει τα σχολεία. Θέλουμε στήριξη καθαρή και των τριών απεργιών και όχι μόνο. Δεν περιμένουμε από τις ηγεσίες; Χρειάζεται εμείς να οργανώσουμε ένα μεγάλο κίνημα συμπαράστασης που να μην αφήσει καμία απ' αυτές τις τρεις μάχες μόνες τους.

Η κόκκινη κάρτα στον Καραμανλή, δεν μπορεί να περιοριστεί μόνο στη διαδήλωση της Θεσσαλονίκης στις 9 Σεπτέμβρη, ούτε να μείνει ένα τυπικό σύνθημα. Χρειάζεται πολιτικές μάχες και δυνάμωμα του κινήματος της βάσης μέσα στους εργατικούς χώρους. Λιπάσματα, Δάσκαλοι και ΟΤΕ είναι το ξεκίνημα για ένα κίνημα ενιαίο, συντονισμένο απεργιακά και εξοπλισμένο πολιτικά. Για να φτάσουμε μέχρι την νίκη.

4

Συμμαχία

Στις 4 Σεπτέμβρη, στο Θέατρο Αλική στο Πεδίο Αρεως, έκανε την πρώτη εμφάνισή της η Συμμαχία για την Υπερνομαρχία. Ήταν μια εντυπωσιακή εμφάνιση που γέννησε ελπίδες σε όλους όσους βρεθήκαμε εκεί. Όχι μόνο με τον όγκο και την πολυχρωμία της συγκέντρωσης αλλά και με τον πλούτο των ιδεών που ακούστηκαν. Δημοσιεύουμε εδώ βασικά σημεία από τη Διακήρυξη που κυκλοφόρησε η Συμμαχία για την Υπερνομαρχία, σαν δείγμα γραφής. Είναι ένα δείγμα που αξίζει να γενικευτεί μελλοντικά παντού σε όλη την Ελλάδα, για να βοηθήσει το κίνημα να εκφραστεί εκεί όπου η φωνή του βρίσκεται σχεδόν πάντα αποκλεισμένη: στην μάχη των εκλογών.

Μια επιτυχία της Συμμαχίας για την Υπερνομαρχία στις 15 Οκτώβρη θα ανοίξει το δρόμο σε αυτή την κατεύθυνση. Ας φροντίσουμε, λοιπόν, γι' αυτό.

Η Συμμαχία για την Υπερνομαρχία είναι μια νέα κίνηση που παρεμβαίνει στις εκλογές για την Υπερνομαρχία Αθήνας-Πειραιά.

Είμαστε άνθρωποι από πολλούς και διαφορετικούς χώρους της αριστεράς, του συνδικαλισμού, της οικολογίας, του αντιπολεμικού κινήματος και του νέου κινήματος του Σιάτλ και της Γένοβας.

Θέλουμε να δώσουμε μάχη ενάντια στα μεγάλα συμφέροντα που πνίγουν το Λεκανοπέδιο και τις ζωές μας. Θέλουμε περισσότερο πράσινο, λιγότερη ρύπανση, καλύτερες δημοτικές και νομαρχιακές υπηρεσίες. Και γι' αυτό συγκρουόμαστε • Με τις Τράπεζες και τις κατασκευαστικές εταιρίες που εξαφανίζουν κάθε ελεύθερο χώρο πρασίνου κερδοσκοπώντας πάνω στη γη και τα ακίνητα. • Με το λόμπι της αυτοκινητοβιομηχανίας και του πετρελαίου που ημιμοδοτεί το ΙΧ και επιβάλλει τη ρύπανση και το κυκλοφοριακό χάος. • Με τις πολυεθνικές επιχειρήσεις που βάζουν τα κέρδη τους, τα εμπορικά κέντρα τους, τις κεραίες τους, τους στόλους των αυτοκινήτων τους πάνω από τις ανθρώπινες ανάγκες των γειτονιών μας.

Και βέβαια δίνουμε μάχη ενάντια στην κυβέρνηση που εξυπηρετεί όλα αυτά τα συμφέροντα με τις

νεοφιλελεύθερες πολιτικές της.

Οι κυβερνητικοί υποψήφιοι φοράνε τη μάσκα του «υπηρέτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης» αλλά γνωρίζουμε καλά το σχέδιο της ΝΔ: ελπίζει ότι το βράδυ των εκλογών ο Καραμανλής και το επιτελείο του θα μιλάνε για «εντολή συνέχισης των μεταρρυθμίσεων» για περισσότερες ιδιωτικοποιήσεις όπως της Εμπορικής, για περισσότερα χτυπήματα στη δημόσια παιδεία όπως το νομοσχέδιο της Γιαννάκου, για περισσότερη καταστολή από τους «πραιώρες» του Πολύδωρα.

Εμείς αντίθετα, θέλουμε το βράδυ των εκλογών τα χαμόγελα να είναι από τη δική μας πλευρά: • των εργαζόμενων που έχουν παλέψει ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις, τα κλεισίματα εργοστασίων και στη διάλυση των ταμείων, • των φοιτητών και της νεολαίας που μας θυμίσαν πώς να νικάμε με τις καταλήψεις και τις διαδηλώσεις τους, • των αγωνιστών της ειρήνης που βγαίνουν στους δρόμους ενάντια στο πόλεμο και τη συμμετοχή της κυβέρνησης στα εγκλήματα του Μπους.

Η Υπερνομαρχία τόσα χρόνια μετά τη θεσμοθέτησή της, παραμένει ένα άδειο κέλυφος χωρίς αρμοδιότητες και πόρους ενώ θα έπρεπε να είναι προμαχάνας στη μάχη ενάντια στα

για την Υπερνομαρχία

μεγάλα συμφέροντα που διαλύουν τις ζωές μας. Αυτή τη μάχη θέλει να δώσει η Συμμαχία για την Υπερνομαρχία μαζί με όλο το κόσμο που αγωνίζεται καθημερινά.

Να βάλουμε χέρι στους κερδοσκόπους της γης και των ακινήτων

Η περιοχή μας κατέχει ένα αρνητικό ευρωπαϊκό ρεκόρ. Είναι η πρωτεύουσα με το λιγότερο πράσινο, αφού αντιστοιχούν μόλις 2 τετραγωνικά μέτρα πράσινου ανά κάτοικο, με μόλις 2,9% της συνολικής επιφάνειας της πόλης να καταλαμβάνεται από χώρους πρασίνου.

Μια κερδοσκοπική κούρσα ταχύτητας με πρωταγωνιστές τους τραπεζίτες, τις κατασκευαστικές εταιρείες και κάθε λογής καπιταλιστές που κερδοσκοπούν στη γη και τα ακίνητα, απειλεί με αφανισμό κάθε ελεύθερο χώρο, κάθε νησίδα πράσινου, για να τα μετατρέψει σε τερατώδη εμπορικά κέντρα, σε πανάκριβες και κακής ποιότητας κατοικίες.

Η κυβέρνηση της ΝΔ θέλει να εντείνει τους ρυθμούς αυτής της καταστροφής. Μετά το φαγοπότη δισεκατομμυρίων που σηματοδότησε η Ολυμπιάδα, θέλει τώρα να παραδώσει και τις τελευταίες μεγάλες ελεύθερες εκτάσεις (τον Ελαιώνα, το Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδιού, το Μητροπολιτικό Πάρκο στο Ελληνικό, το Στρατόπεδο Χαϊδαρίου, το Κτήμα Βείκου, το Πεδίο του Αρεως, το Άλσος Φιλαδέλφειας) αλλά και όλες τις παραλίες της Αττικής σε μεγάλα ιδιωτικά συμφέροντα. Η κυβέρνηση θέλει να πληρώσουμε και τις ανάσες μας.

Εμείς θέλουμε όλοι οι ελεύθεροι χώροι του Λεκανοπέδιου να γίνουν πράσινο και να είναι ελεύθεροι για χρήση στους κατοίκους. Διεκδικούμε πόρους για ένα πρόγραμμα κατασκευής φτηνών και ποιοτικών κατοικιών για τους εργαζόμενους, για τα φτωχότερα στρώματα.

Οι τράπεζες, με τα μυθώδη κέρδη τους, οι κατασκευαστικές εταιρείες οι κάθε λογής εταιρείες όπως η Lamda Development του Λάτση, πρέπει να πληρώσουν. Κατέχουν μια τεράστια ακίνητη περιουσία. Ας πληρώσουν σε είδος, με την απελευθέρωση οικοπέδων που έχουν αρπάξει. Να πληρώσουν και σε χρήμα με μεγάλη φορολογία στα υπερκέρδη τους. Από και θα βρεθούν τα χρήματα για πράσινο, για κοινωνικές ανάγκες, για κατοικία.

Δωρεάν Δημόσιες Συγκοινωνίες ενάντια στο λόμπι της αυτοκινητοβιομηχανίας και του πετρελαιο

Το Λεκανοπέδιο είναι «πρωταθλητής» της μόλυνσης στην Ευρώπη. Περισσότεροι από 1.000 θάνατοι το χρόνο συνδέονται με την ύπαρξη αιωρούμενων σωματιδίων και όζοντος στην ατμόσφαιρα. Όλοι παραδέχονται ότι η βασικότερη αιτία για την ρύπανση είναι η χρήση του ΙΧ. Κάθε χρόνο χιλιάδες νέα ΙΧ γεμίζουν τους δρόμους. Όμως η κυβέρνηση εξυπηρετώντας την κερδοφορία των αυτοκινητοβιομηχανιών, των πετρελαιαδών και των κατασκευαστικών εταιρειών ενισχύει ακόμα περισσότερο τη χρήση του ΙΧ.

Αυξάνει τα εισιτήρια για τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς και προωθεί τη δημιουργία και άλλων αυτοκινητοδρόμων στο Λεκανοπέδιο. Είναι συνταγή για περισσότερα ΙΧ, μεγαλύτερη κυκλοφοριακή συμφόρηση, περισσότερη μόλυνση.

Θέλουμε δραστική μείωση της χρήσης του ΙΧ και των στόλων φορηγών των εταιρειών που μπλοκάρουν τους δρόμους της Αθήνας και του Πειραιά. Αυτό μπορεί να γίνει μόνο παράλληλα με την ενίσχυση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς. Με τη πύκνωση και την επέκταση του δημόσιου συγκοινωνιακού δικτύου, ώστε να εξυπηρετεί τις ανάγκες γρήγορα και ΔΩΡΕΑΝ σε όλο το Λεκανοπέδιο.

Πριν 25 χρόνια, η τότε κυβέρνηση του Α. Παπανδρέου είχε πάρει προσωρινά έστω το μέτρο της δωρεάν πρωινής μετακίνησης για το κόσμο που πήγαινε στη δουλειά του. Αν αυτό το μέτρο μπορούσε να εφαρμοστεί στις αρχές της δεκαετίας του '80, σήμερα η δωρεάν μετακίνηση με όλα τα ΜΜΜ είναι ακόμα πιο επιβίβη, αναγκαία και

επικαιρή.

Τα χρυσά κέρδη των μεγαλοεισαγωγέων αυτοκινήτων, όλου αυτού του κερδοσκοπικού κυκλώματος, μπορούν να γίνουν η πηγή που θα χρηματοδοτήσει την ποιοτική, δωρεάν, δημόσια συγκοινωνία για όλο το Λεκανοπέδιο. Κάθε χρόνο οι πωλήσεις τους αυξάνονται θεαματικά. Το 2004 οι αντιπροσωπείες της αυτοκινητοβιομηχανίας ξόδεψαν 140 εκατομμύρια ευρώ μόνο για διαφήμιση! Αντί ο κάθε Βασιλάκης (αφεντικό της Aegean και αντιπρόσωπος της SEAT) να διεκδικεί την Ολυμπιακή, είναι καιρός να πληρώσει για δημόσιες και φιλικές στο περιβάλλον συγκοινωνίες.

Με τη δυναμική του κινήματος ενάντια στη φτώχεια και τον πόλεμο Οι άνθρωποι πάνω από τα κέρδη

Ολα αυτά τα μεγάλα συμφέροντα με τη κάλυψη της κυβέρνησης της ΝΔ, διεξάγουν ένα καθημερινό ανελέητο πόλεμο ενάντια στους εργαζόμενους της Αθήνας και του Πειραιά.

Η Συμμαχία για την Υπερνομαρχία με τις συμμετοχές της στις εκλογές θέλει να συμβάλει στο δυνάμωμα της αντίστασης ενάντια σε όλους αυτούς που καταστρέφουν τις ζωές μας. Για να ανοίξουμε το δρόμο για μια κοινωνία χωρίς περιβαλλοντική καταστροφή, χωρίς ρατσισμό και πόλεμο, χωρίς φτώχεια και ανεργία.

Είμαστε αισιόδοξοι γιατί έχουμε γευτεί τον αέρα της Γένοβας, του νέου αντικαπιταλιστικού κινήματος που πολιορκήσε τους G8 ξανά και ξανά, ενάντια στη φτώχεια και τον πόλεμο. Αυτή τη δυναμική θέλουμε να φέρουμε παντού, κουβαλώντας την εμπειρία της συμμετοχής μας σ' αυτές τις πρωτοβουλίες. Ελάτε να προσπαθήσουμε μαζί.

-Δάσκαλοι

Παλεύουν για το σχολείο που αξίζει στα παιδιά μας

Στις 18 του Σεπτεμβρίου αρχίζει η απεργία των δασκάλων. Είναι μια απεργία που αποφασίστηκε στη 75η Γενική Συνέλευση του κλάδου, αμέσως μετά τη λήξη της προηγούμενης σχολικής χρονιάς. Το παράδειγμα των φοιτητικών καταλήψεων και η οργανωμένη δράση ενός κομματιού της βάσης των δασκάλων ήταν οι δύο παράγοντες που πίεσαν την ηγεσία της ΔΟΕ να προχωρήσει σ' αυτή την απόφαση.

Είναι ένας αγώνας που συγκρούεται με τον πυρήνα της κυβερνητικής πολιτικής της λιτότητας και με την διάλυση της Δημόσιας και Δωρεάν Παιδείας. Αποτελεί τη συνέχεια των αγώνων στις Τράπεζες, τους Δήμους και τα λιμάνια, αλλά και συνέχεια των φοιτητικών καταλήψεων. Γι' αυτό πρέπει να γενικευτεί, να στηριχθεί και να νικήσει.

Τα τελευταία χρόνια το Υπουργείο Παιδείας προσπαθεί συστηματικά με την πολιτική του να δημιουργήσει το σχολείο της αγοράς. Ένα φτηνό σχολείο, που μεγάλο μέρος του κόστους του το επωμίζονται οι ίδιοι οι γονείς και που απασχολεί ένα φτηνό και ευέλικτο εργατικό δυναμικό. Ένα σχολείο που ένα σημαντικό μερίδιο των λειτουργιών του ανήκει στον ιδιωτικό τομέα και που το ίδιο λειτουργεί με βάση τους νόμους της αγοράς. Πουλάει γνώση, λες και είναι κάποιο προϊόν και οι γονείς ανάλογα με το βαλάντιό τους αγοράζουν.

Για να το πετύχει αυτό διαδίδει μια σειρά από νεοφιλελεύθερους μύθους προκειμένου να ρίξει την ευθύνη για τα χάλια της σημερινής εκπαίδευσης στους δάσκαλους. Διαδίδει ότι οι δάσκαλοι είναι καλοπληρωμένοι τεμπέληδες, που ταμπουρωμένοι πίσω από το προνόμιο της μονιμότητας και της έλλειψης ελέγχου αδιαφορούν για τα παιδιά και την προσφερόμενη σε αυτά παιδεία.

Η πραγματικότητα όμως έρχεται να ανατρέψει αυτά τα ψέματα.

Δάσκαλοι - Ηάστιχο

Το πρώτο αίτημα που προβάλλει η

Η απεργία των δασκάλων είναι μια μαζική μάχη ενάντια στα σχέδια της κυβέρνησης να διαλύσει την δημόσια παιδεία. Ο Σεραφείμ Ρίζος εξηγεί γιατί πρέπει να την στηρίξουν όλοι οι εργαζόμενοι.

απεργία είναι οι αυξήσεις στους μισθούς. Όλα τα τελευταία χρόνια οι μισθοί έχουν μείνει καθηλωμένοι στα 1000 και κάτι ευρώ, αφού οι αυξήσεις που δόθηκαν ήταν ελάχιστες. Η δε πολιτική όλων των τελευταίων χρόνων της παραχώρησης κάποιων μικρών αυξήσεων μέσω επιδομάτων έχει οδηγήσει σε περαιτέρω περικοπές των αποδοχών. Ο συγκεκριμένος κλάδος μάλιστα είναι ο μόνος κλάδος του δημοσίου που δεν πήρε ποτέ το επίδομα των 176 ευρώ παρόλο που το δικαιούται. Ο μύθος του καλοπληρωμένου προσπαθεί να φέρει σε σύγκρουση χαμηλότερα αμοιβόμενα εργατικά κομμάτια με τους εκπαιδευτικούς, προκειμένου να τους απομονώσει. Το αίτημα των δασκάλων για 1400 ευρώ μισθό πρωτοδιόριστου συγκρούεται επιθετικά με την πολιτική της λιτότητας και ανοίγει το δρόμο έτσι και σε άλλους εργατικούς κλάδους να διεκδικήσουν παρόμοιες αυξήσεις.

Το ίδιο ισχύει και σε ό,τι αφορά το ασφαλιστικό. Οι δάσκαλοι διεκδικούν συνταξιοδότηση στα 30 χρόνια υπηρεσίας με σύνταξη ίση με το 80% του καταληκτικού μισθού ενάντια σε όλες τις μεθοδεύσεις της κυβέρνησης για άνοιγμα του ασφαλιστικού με αύξηση των ορίων ηλικίας για συνταξιοδότηση και μείωση των συντάξεων. Ταυτόχρονα διεκδικούν την κατάργηση όλων των αντισφαλιστικών νόμων της τελευταίας δεκαετίας. Δεν παλεύουν για τη διατήρηση κάποιων υποτιθέμενων προνομίων αλλά προβάλλουν αιτήματα για τα οποία όλοι οι κλάδοι των εργατών έχουν παλέψει.

Η μονιμότητα στον κλάδο μας είναι μύθος. Τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των ωρομίσθιων που εργάζονται στην

εκπαίδευση έχει αυξηθεί δραματικά. Με την καθιέρωση του ολοήμερου σχολείου ξεκίνησε και ο θεσμός του ωρομίσθιου. Με νόμο του Ευθυμίου ο θεσμός αυτός μπήκε και στην πρωινή ζώνη. Σήμερα το 20% των εκπαιδευτικών πια δουλεύει με ελαστικές εργασιακές σχέσεις ως ωρομίσθιοι. Δουλεύουν κυριολεκτικά για πενταροδεκάρες. Η ωριαία τους αποζημίωση παρέμεινε παγωμένη από το 1996, μέχρι που η κ. Γιαννάκου την μείωσε πέσει από 10 σε 7 ευρώ. Χιλιάδες εκπαιδευτικοί δουλεύουν σε 4 και 5 σχολεία ταυτόχρονα, που συχνά, ιδιαίτερα στην επαρχία, απέχουν μεταξύ τους δεκάδες χιλιόμετρα. Τα έξοδα μετακίνησής τους δεν καλύπτονται. Έτσι φτάνουν στην κυριολεξία να δουλεύουν δωρεάν προκειμένου να αγοράσουν αρκετή προύπληρη που θα τους οδηγήσει σε ένα πιθανό διορισμό στο μέλλον. Αν βέβαια είναι τυχεροί και δεν τους απολύσουν στο μέσο της χρονιάς όπως προβλέπει η σύμβαση που υπογράφουν.

Η απειλούμενη κατάργηση της μονιμότητας στο Δημόσιο θέλει να γενικεύσει αυτή την κατάσταση σε όλους τους εργαζόμενους στην εκπαίδευση.

Παιδεία στον Καιάδα

Η Ελλάδα είναι τελευταία στο κατάλογο των χωρών της ΕΕ στις δαπάνες για την Παιδεία. Όταν ο ευρωπαϊκός μέσος όρος δαπανών για την Παιδεία είναι 5,3% του ΑΕΠ, στην Ελλάδα μόλις το αντίστοιχο 3,57% δαπανάται για το μέλλον της νέας γενιάς. Τόσο το κοστολογούν οι κυβερνήτες. Μάλιστα η κυβέρνηση της

Ν.Δ. παρ' όλες τις προεκλογικές της υποσχέσεις (στο προεκλογικό πρόγραμμά της μιλούσε για αύξηση των δαπανών στο 5%) μείωσε το ποσοστό των δαπανών από 3,6% σε 3,57%.

Αυτοί οι αριθμοί δεν είναι απλά στατιστικά νούμερα. Οι γονείς που έχουν παιδιά ακόμα και στο νηπιαγωγείο, καλούνται να πληρώσουν ποικίλα έξοδα για αναλώσιμα είδη, βιβλία, λειτουργικά έξοδα, στολές για τις γιορτές, εκπαιδευτικές επισκέψεις, στολές παρέλασης, δίδακτρα για πολιτισμικά και μορφωτικά προγράμματα. Σε ορισμένα μάλιστα Νηπιαγωγεία, πληρώνουν ως και το χαρτί υγείας και τις κλωρίνες για την καθαριότητα. Όσο ανεβαίνουμε βέβαια εκπαιδευτική βαθμίδα όπως είναι φυσικό αυξάνονται και τα έξοδα που μετακυλιούνται από τον κρατικό κορβανά στο οικογενειακό πορτοφόλι. Έτσι συνολικά για την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση όταν οι δημόσιες δαπάνες για το 2006 ήταν 1,8 δις ευρώ οι ιδιωτικές δαπάνες ανέρχονται σε 1 δις ευρώ. Πάνω δηλαδή από το 1/3 των απαιτούμενων χρημάτων για τη μόρφωση των παιδιών πληρώνεται από τους ίδιους τους γονείς.

Αν πάμε στις πιο ευαίσθητες κατηγορίες της εκπαίδευσης, όπως η ειδική αγωγή, η εκπαίδευση των παιδιών των μεταναστών και η ενισχυτική διδασκαλία τότε εκεί τα πράγματα αγγίζουν τα όρια της διάλυσης. Όλα αυτά τα παιδιά πετιούνται στον Καιάδα του νεοφιλελευθερισμού.

Ενάντια σ' αυτά παλεύουν οι δάσκαλοι όταν ζητούν γενναία αύξηση των δαπανών για την παιδεία, μείωση της αναλογίας μαθητών προς δάσκαλων σε 1 προς 20 στα Δημοτικά και 1 προς 15 στα Νηπιαγωγεία, για 12χρονη υποχρεωτική παιδεία και 2χρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή.

Το μαγικό ραβδάκι της αγοράς

Αντί γ' αυτά οι μαθητευόμενοι μάγοι του Υπουργείου Παιδείας έχουν έτοιμη τη δική τους λύση. Την ιδιωτικοποίηση. Τα τελευταία χρόνια με τον πιο ύπουλο και συστηματικό τρόπο επιχειρείται να δοθούν οι πιο κερδοφόροι τομείς της εκπαίδευσης σε ιδιώτες.

Η ιδιωτικοποίηση του ΟΣΚ (Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων) πριν μερικά χρόνια, έχει μετατρέψει την υπόθεση των σχολικών κτιρίων σε υπόθεση των μεγάλων κατασκευαστικών εταιριών. Έτσι όχι μόνο το πρόβλημα της διπλοβάρδιας δεν έχει ακόμα λυθεί (19% των σχολείων της Αθήνας και 37% των σχολείων της Θεσσαλονίκης δουλεύουν με αυτό το καθεστώς) αλλά

ούτε οι επισκευές των ήδη υπάρχοντων προχωρούν. Πολλά σχολεία, εξακολουθούν να λειτουργούν σε εντελώς ακατάλληλους χώρους π.χ. νηπιαγωγεία σε ενοικιαζόμενους χώρους που προορίζονται για καταστήματα και άλλα ευτάπελα.

Σαν να μην έφταναν αυτά, με το νέο νόμο Σύμπραξης Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα 27 σχολεία στην Αττική και 24 στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας δίνονται άμεσα σε ιδιώτες για να κατασκευαστούν. Τα κτίρια και ο εξοπλισμός τους θα ανήκουν στους κατασκευαστές από τους οποίους το κράτος, για τα επόμενα 25 - 30 χρόνια θα τα ενοικιάζει. Το κόστος κατασκευής των κτιρίων αυτών με αυτή τη μέθοδο θα είναι πολλαπλάσιο του κόστους που θα δαπανούσε ο ΟΣΚ αν αναλάμβανε αυτός την κατασκευή τους. Συγκεκριμένα τα 27 σχολεία της Αττικής εκτιμάται ότι θα κοστίσουν 105,4 εκατ. ευρώ. Παλιότερα θα κόστιζαν το πολύ 45 εκατ. ευρώ. Και αυτό είναι μόνο μια αρχική εκτίμηση. Όλοι θυμόμαστε πόσο τελικά κόστισαν έργα με παρόμοιες συμβάσεις, σε τι εκβιασμούς και τι ανακοστολογήσεις είχε οδηγήσει η δίψα των κατασκευαστών για περισσότερα κέρδη.

Βέβαια όσο εκμεταλλεύονται οι κατασκευαστές τα σχολεία θα κοιτάζουν να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους. Τίποτα δεν μας εγγυάται ότι θα παραμείνουν στην απλή είσπραξη ενός ενοικίου από το κράτος. Ρίχνοντας μια ματιά σε Βρετανικά σχολεία που ισχύει αυτό το καθεστώς, οι ιδιοκτήτες νοικιάζουν τους σχολικούς χώρους για άλλες χρήσεις και εκδηλώσεις σε ιδιώτες και τα κυλικεία σε αλυσίδες τροφίμων για να ταΐζουν τα παιδιά με τα σκουπίδια τους. Θα μετατραπούν έτσι τα σχολεία σε μίνι εμπορικά κέντρα που μέσα στα διάφορα προϊόντα που πουλάνε θα είναι και η γνώση.

Τα πολυδιαφημισμένα νέα βιβλία είναι ένα άλλο πεδίο δόξης και κέρδους λαμπρού για το ιδιωτικό κεφάλαιο. Η έκδοσή τους παραχωρήθηκε στον Λαμπράκη και στον Πατάκη και όχι πια στον ΟΕΔΒ. Οι εκπαιδευτικοί δεν ρωτήθηκαν καθόλου πριν τη συγγραφή τους. Οι ανάγκες των παιδιών δεν ελήφθησαν καθόλου υπ' όψη. Αποτέλεσμα τα βιβλία αυτά να είναι ιδιαίτερα δύσκολα. Θα δημιουργήσουν διακρίσεις, με ορατό τον κίνδυνο να περιθωριοποιήσουν ένα κομμάτι του μαθητικού πληθυσμού που δεν θα μπορεί να ανταποκριθεί στο περιεχόμενό τους και αργά ή γρήγορα να το οδηγήσουν έξω από την εκπαίδευση.

Τα πιο εύκολα θύματα μιας τέτοιας διαδικασίας συνήθως είναι τα παιδιά που προέρχονται από τα φτωχότερα

κοινωνικά στρώματα. Ενδεικτικό είναι ότι το βιβλίο της γλώσσας (για να μην μιλήσουμε για τα Μαθηματικά) της Α' Δημοτικού προϋποθέτει τη γνώση της Αλφαβήτου από τα πρωτάκια. Πώς όμως να την ξέρουν αφού δεν πηγαίνουν όλα στο Νηπιαγωγείο, μια και η προσχολική αγωγή δεν είναι υποχρεωτική γιατί κοστίζει;

Το περιεχόμενό τους σε ένα μεγάλο τους τμήμα είναι παιδαγωγικά αμφισβητήσιμο και ιδεολογικά ύποπτο. Ως τώρα δεν είχε υπάρξει κανένα σχολικό βιβλίο με διαφημίσεις παιδικών παιχνιδιών μεγάλων πολυεθνικών εταιριών (playstation 2). Αυτό είναι ένα επίτευγμα των νέων βιβλίων. Εκτός αυτού θα δοθούν στους εκπαιδευτικούς το Σεπτέμβρη. Την ίδια ώρα που θα δοθούν και στους μαθητές. Κανείς δεν ξέρει πότε θα προετοιμαστούν για να τα διδάξουν. Κανείς; Όχι βέβαια. Η Μαριέτα ξέρει. Έχει φροντίσει να υπάρχουν εδώ και πολύ καιρό στο εμπόριο τα απαραίτητα βοηθήματα. Τα σεμινάρια που έχουν γίνει ή είναι προγραμματισμένα για να γίνουν, είναι απλές παρουσιάσεις των βιβλίων και όχι ουσιαστικές επιμορφώσεις. Μάλλον χρησιμεύουν ως καλή δικαιολογία για μοίρασμα κονδυλίων παρά ως ουσιαστική διαδικασία.

Η ιδιωτικοποίηση όμως έχει επιχειρηθεί να περάσει και με άλλους όχι τόσο άμεσους τρόπους. Πέρι προσπάθησαν να κάνουν υποχρεωτική την «Ευέλικτη Ζώνη». Μια διδακτική ώρα που βασίζεται στη διαθεματική προσέγγιση ενός συγκεκριμένου θέματος από τους μαθητές με την καθοδήγηση του δασκάλου. Από μόνο του πρόκειται για ένα ενδιαφέρον πρόγραμμα που χρησιμοποιεί μάλιστα στοιχεία προοδευτικών παιδαγωγικών μεθόδων. Έχει όμως κάποιες προϋποθέσεις που καθιστούν την εφαρμογή του επικίνδυνη. Απαιτεί

Μαθητές δημοτικού σχολείου στα Χανιά, φτιάχνουν αντιπολεμικά πανό

πολλά χρήματα, υποδομή (εργαστήρια βιβλιοθήκες, μικρά τμήματα κλπ) άφθονο διδακτικό χρόνο. Σε συνθήκες ανυπαρξίας όλων των παραπάνω στην σύγχρονη ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα η εφαρμογή του θα οδηγούσε σε συστηματική προσπάθεια εύρεσης χρημάτων από χορηγούς, σε διαχωρισμό των σχολείων και των εκπαιδευτικών σε καλούς και κακούς και ανταγωνισμό μεταξύ τους. Το μέτρο δεν πέρασε έπειτα από την μαζική αντίσταση των δασκάλων. Όμως το Υπουργείο έχει δεσμευτεί ότι φέτος θα το επαναφέρει.

Τέλος, η περίφημη αξιολόγηση είναι το μέτρο με το οποίο το Υπουργείο φιλοδοξεί να εξασφαλίσει ότι όλα αυτά θα γίνουν πράξη. Με νόμο του 2002 φιλοδοξούν να μας γυρίσουν τουλάχιστον τριάντα χρόνια πίσω, στην εποχή των επιθεωρητών. Θέλουν να μετατρέψουν το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε ανώτατο αξιολογητή των εκπαιδευτικών και τους διευθυντές των σχολείων σε κατώτατο. Προσπαθούν να δημιουργήσουν ένα δίκτυο αξιολόγησης που ο ένας θα αξιολογεί τον άλλο και όλοι μαζί το δάσκαλο και το σχολείο του. Προβλέπεται η σύνδεση μισθολογικής εξέλιξης του εκπαιδευτικού και της χρηματοδότησης του σχολείου με την αξιολόγηση. Αυτό θα οδηγήσει σε ένα άπιστευτο ανταγωνισμό τόσο μεταξύ των σχολείων όσο και μεταξύ των εκπαιδευτικών και θα οδηγήσει σε οικονομικό μαρασμό τα «μη άξια» σχολεία. Θα επιβάλλει στην τάξη την ομοιομορφία του επιθεωρητή αφυδατώνοντας την εκπαιδευτική πράξη. Θα οδηγήσει τους εκπαιδευτικούς σε άπιστευτο κυνήγι τίτλων και επιμορφώσεων. Γι' αυτό τα τζιμάνια του ΥΠΕΠΘ φρόντισαν να παραδώσουν την επιμόρφωση σε ιδιώτες δημιουργώντας ένα Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου υπεύθυνο για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών τον Οργανισμό Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών.

Υπάρχει εναλλακτική;

Υπάρχει ένα ερώτημα όμως που πρέπει να απαντηθεί. Μήπως μέσα σε συνθήκες οικονομικής κρίσης και ελλιπούς κρατικής χρηματοδότησης μπορούν, οι ιδιώτες, να λειτουργήσουν σαν σανίδα σωτηρίας για το καράβι της δημόσιας εκπαίδευσης που βουλιάζει; Μήπως δώσουν έναν αέρα ελευθερίας σε ένα σχολείο που πνίγεται στη γραφειοκρατία και στις «από τα πάνω εντολές» που δεν έχουν σχέση με την καθημερινή πραγματικότητα;

Ο επιχειρηματίας δεν θα έρθει στην εκπαίδευση για να επενδύσει εμπνεόμενος από αφηρημένα γι' αυτόν οράματα. Θα έρθει για να κερδίσει. Αν για τον ένα ή άλλο λόγο δει ότι δεν κερδίζει, τότε πολύ απλά θα κλείσει το μαγαζί και θα αρμενίσει για άλλες πιο κερδοφόρες επενδυτικές περιπέτειες. Μια παιδεία αφημένη στα χέρια των ιδιωτών κινδυνεύει να μετατραπεί σε ένα τοπίο παρόμοιο με αυτό των κλειστών εργοστασίων της Βορείου Ελλάδας. Ο μόνος τρόπος επιβίωσης του σχολείου - επιχείρηση θα είναι η προσπάθεια μείωσης του κόστους, εις βάρος τόσο των παρεχόμενων υπηρεσιών όσο και των συνθηκών εργασίας, των μισθών και των δικαιωμάτων των εκπαιδευτικών.

Βέβαια ο κάθε επιχειρηματίας θέλει να ξέρει και τι γίνεται στην επιχείρησή του. Αργά ή γρήγορα θα καθορίζει ή θα έχει έλεγχο και στο τι διδάσκεται μέσα στις τάξεις. Τα τελευταία χρόνια έχουμε δει διάφορα δείγματα του τι θα είναι αυτό το περιεχόμενο. Χαρακτηριστικό ήταν το περιστατικό που συνέβη σε πολλά σχολεία της Αθήνας, όταν λίγα χρόνια πριν, το ΙΚΑ πραγματοποιήσει πρόγραμμα προληπτικής οδοντιατρικής με τη βοήθεια της γνωστής πολυεθνικής Crest. Στο τέλος διανεμήθηκε στους μαθητές τσαντάκι με διαφημιστικά της εταιρίας και ένα βιβλιαράκι για την

υγιεινή του στόματος. Σ' αυτό το ιλουστρασιόν έντυπο η τερηδόνα περιγράφονταν ως γυναίκα «αλλοδαπή, σκανταλιέρα και ανάποδη». Ο σεξισμός και ο ρατσισμός επιστρατεύονται για να «προστατέψουν» την υγεία των παιδιών μας. Αυτό δεν ήταν το μόνο περιστατικό. Πολλά παρόμοια έχουν καταγραφεί. Και εις ανώτερα.

Οι ιδιώτες και οι ιδέες τους δεν είναι παράγοντες της εκπαιδευτικής κοινότητας. Είναι σκόπιμα προσκεκλημένοι από το Υπουργείο. Το βιβλίο που διένειμαν φέτος στα πλαίσια της «Ευέλικτης Ζώνης», «Η οικονομία και εγώ» δεν ήταν τίποτα άλλο παρά φτηνή προπαγάνδα του νεοφιλελευθερισμού για αρχάριους. Ούτε η έλλειψη χρημάτων είναι αληθινή. Η κυβέρνηση ξέρει να είναι σπάταλη όταν πρόκειται να χρηματοδοτεί εκστρατευτικά σώματα και φρεγάτες στο Αφγανιστάν ή στο Λίβανο. Είναι όμως φειδωλή όταν πρόκειται να δώσει λεφτά για χαρτί φωτιοπίας στα σχολεία.

Η μόνη εγγύηση για μια ποιοτική Παιδεία, είναι οι αγώνες των εκπαιδευτικών που μπορούν να εξασφαλίσουν μια Παιδεία επαρκώς χρηματοδοτούμενη από τον κρατικό προϋπολογισμό, με καλά αμοιβόμενους εκπαιδευτικούς, με πλήρη εργασιακά δικαιώματα, με μαζικούς διορισμούς, με κτίρια, χώρους, εργαστήρια, αυλές, γήπεδα σύμφωνα με τις σύγχρονες παιδαγωγικές ανάγκες, με μικρά τμήματα μαθητών, με πλήρη εξοπλισμό, βιβλιοθήκες, με πραγματική παιδαγωγική ελευθερία για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, με αναλυτικά προγράμματα που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των παιδιών για μάθηση και στις ανάγκες της κοινωνίας για πρόοδο και όχι στις ανάγκες του κεφαλαίου για κέρδη. Για όλα αυτά είμαστε διατεθειμένοι να κάσουμε στο τραπέζι με το Υπουργείο. Δεν είμαστε όμως διατεθειμένοι να συζητήσουμε πως θα τα καταργήσουμε και πώς θα τα παραδώσουμε στους οικονομικούς φίλους της κυρίας Γιαννάκου.

Οι δάσκαλοι έχουν εμπειρία αγώνων. Με τους αγώνες που έδωσαν ενάντια στο νόμο Αρσένη κατόρθωσαν να αναβάλουν πολλά από τα μέτρα που προέβλεπε εκείνος ο νόμος. Η αξιολόγηση δεν έχει εφαρμοστεί ακόμη. Το αυταρχικό καθηκοντολόγιο, τα σπαστά ωράρια και συμπτώξεις τμημάτων επίσης. Το κυριότερο, κατόρθωσαν να μηδενίσουν την ανεργία που μάστιζε τον κλάδο τους. Η νέα απεργία μπορεί να γίνει ξεκίνημα για μεγάλες κατακτήσεις. Ας την οργανώσουμε για να νικήσει.

-Πολυεθνική και αντιπολεμικό κίνημα

Πέντε χρόνια κλείνουν από τότε που ο Μπους και το επιτελείο του έβαλαν σε εφαρμογή τον στόχο για τον «νέο αμερικάνικο αιώνα». Ξεκίνησαν με εναέριες και χερσαίες επιχειρήσεις για να «καθαρίσουν» το Αφγανιστάν από τους Ταλιμπάν και να «απελευθερώσουν» την χώρα από τους φονταμενταλιστές τρομοκράτες. Μετά από ενάμιση χρόνο προχώρησαν στην κατοχή του Ιράκ για να απαλλάξουν την ανθρωπότητα από τα όπλα μαζικής καταστροφής του Σαντάμ Χουσεϊν και να «φέρουν την δημοκρατία στην Μέση Ανατολή». Η επίθεση του Ισραήλ ενάντια στην Χεζμπολάχ ήταν η μεγάλη ευκαιρία για τον Μπους όχι μόνο να βάλει χέρι στο Ιράν και την Συρία, αλλά να επισπεύσει τα σχέδιά του για έναν νέο χάρτη στην Μέση Ανατολή.

Ο απολογισμός της στρατηγικής του «νέου αμερικάνικου αιώνα» αποδεικνύεται καταστροφικός. Πάνω από εκατό χιλιάδες νεκροί στο Ιράκ, χίλιοι πεντακόσιοι νεκροί μέσα σ' ένα μήνα στο Λίβανο, απροσδιόριστος ο αριθμός των τραυματιών, μικρά παιδιά χωρίς πόδια, χέρια, μάτια, κι αυτό χωρίς τους αντίστοιχους αριθμούς για το Αφγανιστάν. Σ' αυτό το έγκλημα περιλαμβάνονται τρεις χώρες με κατεστραμμένη υποδομή, με τεράστια φτώχεια και ανεργία, με μολυσμένα νερά και ατμόσφαιρα.

Αυτός είναι ο απολογισμός του πολέμου «ενάντια στην τρομοκρατία» του Μπους, του Μπλερ και όλων όσων συνεργάστηκαν μαζί τους. Κι όμως δεν σκοπεύουν να σταματήσουν.

Ο Ντικ Τσέινυ απόκλεισε την μείωση των αμερικάνικων στρατευμάτων στο Ιράκ μέσα στα επόμενα χρόνια, ενώ ο Ράμσφελντ, Υπουργός Άμυνας των ΗΠΑ, μετά την ισοπέδωση του Λιβάνου, δήλωσε στην βάση του αμερικάνικου ναυτικού στην Νεβάδα ότι οι ΗΠΑ είναι έτοιμες για τρίτο πόλεμο παράλληλα με το Ιράκ και το Αφγανιστάν.

Το Συμβούλιο Ασφαλείας είχε βάλει προθεσμία στο Ιράν μέχρι τις 31 Αυγούστου. Η ημερομηνία πέρασε, η Τεχεράνη αρνείται να σταματήσει το πρόγραμμα εμπλουτισμένου ουρανίου και τώρα οι ΗΠΑ πιέζουν για να

Ο πόλεμος στο Λίβανο γύρισε τα πάνω κάτω, με το Ισραήλ να χάνει για πρώτη φορά εδώ και 50 χρόνια. Η Μαρία Στύλλου τοποθετεί τη νίκη της Χεζμπολάχ στο ευρύτερο πλαίσιο της αντίστασης στον πόλεμο του Μπους και ανοίγει τη συζήτηση για τις νέες προκλήσεις που έχουν μπροστά τους το αντιπολεμικό κίνημα και η Αριστερά.

προχωρήσει ο ΟΗΕ σε κυρώσεις. Την προηγούμενη φορά η απόφαση κόλλησε στην αντίρρηση της Κίνας και της Ρωσίας, δύο από τα πέντε μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας. Αυτό δεν σημαίνει ότι ο Μπους έχει παραιτηθεί απ' αυτόν τον στόχο. Περιμένει την κατάλληλη στιγμή για να δράσει. Αυτό θα συνεχίζεται παρ' όλο που ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός γνωρίζει αποτυχίες και ήττες. Η μοναδική υπερδύναμη ηπήχθη μαζί με το Ισραήλ στον Λίβανο. Είναι καθηλωμένη στο Ιράκ. Το Αφγανιστάν εξελίσσεται σε ένα νέο Ιράκ, με τα νότια να ελέγχονται ξανά από τους Ταλιμπάν.

Στους Φαίνάνσιαλ Τάιμς (Σάββατο 2 Σεπτέμβρη) δημοσιεύτηκε ένα γράμμα ενός αμερικανού φαντάρου που υπηρετείσε στο σώμα των πεζοναυτών στο Ιράκ και ζητάει να μην τον ξαναστείλουν πίσω στο Ιράκ. *«Κύριε, σαν ένας από τους 50.000 πρώην πεζοναύτες που ανήκω στην Εφεδρεία Ατομικής Ετοιμότητας, είμαι τρομοκρατημένος με την προοπτική να επιστρέψω στο Ιράκ. Συζήτησα την προοπτική μαζί με έναν πρώην αξιωματικό των πεζοναυτών για να φτιάξουμε ένα αντιπολεμικό κίνημα που θα ονομάζεται «Βετεράνοι του πολέμου στο Ιράκ ενάντια στην επιστράτευση από την πίσω πόρτα», υπογραφή Ντέιβιντ Μόρτλοκ- Πανεπιστήμιο Τζον Χόκινς».*

Το γράμμα αυτό είναι αποκαλυπτικό από δυο μεριές. Η μια έχει να κάνει με την διάσταση που έχει πάρει το αντιπολεμικό κίνημα μέσα στις ΗΠΑ και μέσα στον αμερικάνικο στρατό. Οι λιποταξίες κι αυτοί που αρνούνται να πάνε στο Ιράκ έχουν φτάσει να θυμίζουν το τι συνέβαινε στο Βιετνάμ, κι

αυτό μόνο τρία χρόνια από τότε που ξεκίνησε ο πόλεμος. Σε αντίθεση με τα σενάρια ότι στο τέλος του 2006 θα ξεκινούσε η σταδιακή μείωση των δυνάμεων κατοχής στο Ιράκ, η εικόνα είναι ακριβώς ανάποδη. Οι ΗΠΑ μπορούν και κρατάνε τον έλεγχο γιατί ανεβάζουν συνεχώς τον αριθμό των δυνάμεων που έχουν στο Ιράκ. Κι επειδή δεν τολμούν να προχωρήσουν σε ανοιχτή επιστράτευση, γιατί φοβούνται μεγαλύτερες αντιδράσεις, το κάνουν με πλάγιους τρόπους όπως αυτούς που καταγγέλλει το γράμμα στους Φαίνάνσιαλ Τάιμς.

Η ήττα στον Λίβανο ήταν μια ανατροπή στα σχέδια του Μπους. Από την μια αναγκάστηκε να συνεργαστεί με τον Σιράκ και να αναγνωρίσει ότι στο νέο χάρτη της περιοχής έχουν λόγο και οι Ευρωπαίοι και ιδιαίτερα η Γαλλία που έχει τις δικές της βλέψεις και την δική της στρατηγική στην Μέση Ανατολή. Αυτή ήταν μια στροφή που είχε αναγκαστεί να την κάνει ο Μπους νωρίτερα, αλλά όχι τόσο ανοιχτά όσο τώρα. Είναι η ομολογία ότι η υπ' αριθμόν ένα στρατιωτική υπερδύναμη χρειάζεται να στηριχτεί στην Ευρώπη για τον έλεγχο της αντίστασης στον Λίβανο και συνολικά στην Μέση Ανατολή.

Το δεύτερο και πιο σημαντικό είναι ότι η ήττα στον Λίβανο διευρύνει τα μέτωπα αντίστασης ενάντια στον ιμπεριαλισμό. Μέχρι πρόσφατα τα σκήπτρα άνηκαν στην Λατινική Αμερική, τώρα ανοίγει μια νέα περιοχή αντίστασης και στην Μέση Ανατολή. Ενδεικτικό πως τα κινήματα και στις δύο ηπείρους αισθάνονται ότι είναι κομμάτια της ίδιας μάχης και βρίσκονται μαζί στην ίδια μεριά του χαρακώματος είναι η απόφαση της Συνδιάσκεψης του Κάιρο να καλέσει τον Τσάβες και τον

Μοράλες στην επόμενη διάσκεψη που θα γίνει στην Βηρυτό στα τέλη του Νοέμβρη.

Είναι η πρώτη φορά από το τέλος του Ψυχρού Πολέμου που ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός βρίσκεται αντιμέτωπος μ' ένα αντιιμπεριαλιστικό κίνημα τέτοιας μεγάλης έκτασης ταυτόχρονα σε μια σειρά χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Μέσης Ανατολής. Από κει που έλπιζε ο Μπους ότι με την βοήθεια του Ισραήλ θα τελείωνε με την Χεζμπολάχ, την Χαμάς, το Ιράν και την Συρία, τώρα βρίσκεται με όλα τα στηρίγματά του στην περιοχή σε κρίση. Μέσα στο Ισραήλ ο Ολμέρτ μετράει μέρες, ενώ η θέση του Μουμπάρακ και των άλλων δικτατόρων στην περιοχή κλονίζεται.

Η περιγραφή του Σάμε Ναγκίμπ, ακτιβιστή από την Αίγυπτο δείχνει την δραστική αλλαγή του κλίματος μετά την νίκη της αντίστασης στο Λίβανο: «*Η αποτυχία των ιμπεριαλιστικών σχεδίων έχει ανεβάσει την αυτοπεποίθηση στους αραβικούς δρόμους. Στην αρχή του πολέμου οι αντιδράσεις του κόσμου ήταν συγκρατημένες. Ήταν όλοι με την αντίσταση, αλλά πίστευαν ότι θα χάσουμε.... Όσο προχωρούσε ο πόλεμος, η δυνατότητα της αντίστασης να καταφέρνει έστω και μικρές νίκες απέναντι στο Ισραήλ άλλαξε την διάθεση. Αρχίσαμε να πιστεύουμε ότι μπορούμε να αλλάξουμε τα πράγματα. Ένα αίσθημα που είχαμε για χρόνια να αισθανθούμε. Υπάρχει πια η αυτοπεποίθηση παντού που μπορεί να μεταφραστεί σε διάφορες πράξεις αντίστασης. Η ιδέα ότι μπορείς να παλέψεις και να νικήσεις αρχίζει να απλώνεται».*

Νέες προκλήσεις

Η ήττα του Ισραήλ στον Λίβανο γέμισε χαρά την πλειοψηφία του κόσμου σε όλες τις χώρες. Σε πρόσφατο γκάλοπ που δημοσίευσε η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ στις 30 Αυγούστου, και που έγινε μετά την εκκευρία, το 79% των ερωτηθέντων στην Ελλάδα υποστήριξε ότι για τον πόλεμο φταίει το Ισραήλ, το 81% ότι είναι υπεύθυνες οι ΗΠΑ. Το 51% ότι είναι με την Χεζμπολάχ, μόνο το 8% υποστηρίζει το Ισραήλ, και το 54% διαφωνεί με την αποστολή της Πολυεθνικής στον Λίβανο.

Αυτό το γκάλοπ δείχνει δύο ταυτόχρονα πράγματα. Από την μια την επιρροή του αντιπολεμικού κινήματος στην κοινή γνώμη. Γι' αυτό και στην Ελλάδα τα ποσοστά υπέρ της Χεζμπολάχ, ενάντια στους ιμπεριαλιστές ακόμα και ενάντια στην Πολυεθνική είναι ψηλότερα από άλλες χώρες. Όχι γιατί η Ελλάδα είναι φιλοαραβική χώρα, όπως υποστηρίζει η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, αλλά γιατί εδώ οργανώθηκαν από τα Συνδικάτα, από

την ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ, το ΚΚΕ, την Λιβανέζικη και Μουσουλμανική Κοινότητα μεγάλα συλλαλητήρια συμπαράστασης στην Λιβανέζικη Αντίσταση.

Από την άλλη οι εξελίξεις βάζουν το αντιπολεμικό κίνημα και την αριστερά μπροστά σε νέα ζητήματα. Το πρώτο είναι οι βλέψεις των ΗΠΑ για ένα νέο πολεμικό μέτωπο με το Ιράν. Το δεύτερο είναι η στρατιωτική εμπλοκή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Μέση Ανατολή. Ο Σιράκ που συγκρούστηκε με τον Μπους για το Ιράκ, είναι τώρα επικεφαλής της Πολυεθνικής στο Λίβανο και μαζί του οι κυβερνήσεις του Πρόντι, του Θαπατέρο. Και οι δύο αναγκάστηκαν να αποσύρουν τα στρατεύματά τους από το Ιράκ όταν κέρδισαν τις εκλογές. Το τρίτο είναι η σχέση του αντιπολεμικού κινήματος με τα αντιιμπεριαλιστικά κινήματα που ξαναζωντάνεψαν στην Μέση Ανατολή και που σ' ένα μεγάλο τους μέρος επηρεάζονται από τις ισλαμιστικές ιδέες.

Τι επιδιώκει η Γαλλία;

Σε ένα πρώτο επίπεδο η Γαλλία και η Ιταλία, οι δύο χώρες που θα εναλλάσσονται στην ηγεσία της Πολυεθνικής, στηρίζουν τις ΗΠΑ και το Ισραήλ σ' αυτή την κρίση. Ξέρουν ότι μέσα από την ήττα του Ισραήλ, ανοίγει η

προοπτική εξεγέρσεων σε όλες τις χώρες της Μέσης Ανατολής. Και απ' αυτή την άποψη τρέχουν όχι μόνο για να σταματήσουν το κίνημα στο Λίβανο, αλλά και να στηρίξουν δικτατορίες όπως του Μουμπάρακ, και των θρόνων της Σαουδικής Αραβίας και της Ιορδανίας. Διεφθαρμένα καθεστώτα που στηρίζονται σε μια κλωστή και που το φάντασμα του '56 στην Αίγυπτο και του Μαύρου Σεπτέμβρη το 1970 στην Ιορδανία τα κυνηγάει ακόμα. Με άλλα λόγια η Ευρώπη συμπλέει με τις ΗΠΑ για την «ομαλοποίηση» της Μέσης Ανατολής. Όμως αυτή η εξήγηση δεν είναι από μόνη της αρκετή.

Η Γαλλία επιδιώκει μια επιστροφή μετά από πενήντα χρόνια απουσίας από την περιοχή. Πενήντα χρόνια που το κουμάντο στην περίοδο του Ψυχρού Πολέμου το έκαναν οι ΗΠΑ και η Ρωσία, και, μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ, η στρατηγική του Πενταγώνου για τον «νέο αμερικάνικο αιώνα». Εάν για την Γαλλία και την Βρετανία είναι μια επιστροφή μετά την ήττα του Σουέζ, για την Γερμανία που θα συμμετέχει με τρεις χιλιάδες άνδρες είναι η πρώτη φορά που έχει μια τέτοια ευκαιρία μετά την ήττα της στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Στην Ιταλία η κυβέρνηση του Πρόντι βρίσκει την ευκαιρία να μπει πολύ πιο μέσα στις διεθνείς εξελίξεις και να βάλει πόδι σε μια περιοχή από την οποία ήταν σχεδόν αποκλεισμένη.

Επειδή τέτοιοι είναι οι στόχοι των βασικών εταίρων και της ίδιας της Ε.Ε, γι' αυτό και η Πολυεθνική ετοιμάζεται να εγκατασταθεί στην περιοχή για τα καλά. Χρειάζεται χρόνο για να ξεδιπλώσει τα σχέδιά της, να ισοκρίσει τα κινήματα, να διαμορφώσει έναν νέο χάρτη της Μέσης Ανατολής που θα συμμετέχουν και οι ίδιοι δίπλα στις ΗΠΑ και το Ισραήλ.

Χρειάζονται σ' αυτή την επιχείρηση την Κύπρο και την Ελλάδα, τις πλησιέστερες βάσεις ανεφοδιασμού, αλλά και λόγω της συμμετοχής της Ελλάδας στο Συμβούλιο Ασφαλείας. Όχι μόνο τώρα που έχει την προεδρία, αλλά και στην συνέχεια. Ο Τάσος Παπαδόπουλος μαζί με το ΑΚΕΛ δέχτηκαν με μεγάλη προθυμία να λειτουργήσει η Κύπρος σαν η βάση για την νέα Πολυεθνική και ο Καραμανλής έτρεξε να στείλει δύο φρεγάτες με τετρακόσια άτομα. Παραχώρησε την Σούδα για όλες τις ανάγκες του νέου στρατού κατοχής και αφήνει ανοικτή την προοπτική συμμετοχής και με στρατό ξηράς. Ανέναντι σε όλα αυτά, το αντιπολεμικό κίνημα υποστηρίζει ότι με την Πολυεθνική η περιοχή γίνεται ακόμα πιο ανασφαλής.

Τα στρατεύματα της Πολυεθνικής όχι μόνο απειλούν την Λιβανέζικη Αντίσταση και όλους τους αραβικούς

Συλλαλητήριο των Συνδικάτων, της Συμμαχίας Σταματήστε τον Πόλεμο, της Μουσουλμανικής και της Λιβανέζικης Κοινότητας, Αθήνα 24 Αυγούστου

λαούς αλλά και οξύνουν τους ανταγωνισμούς Μεγάλων και μικρότερων δυνάμεων στην περιοχή. Δείτε πως τρέχει ο Ερντογάν να βάλει την Τουρκία μέσα στο Λίβανο την ίδια στιγμή που διεκδικεί να εισβάλει στο Κουρδικό Ιράκ όπως μπήκε το Ισραήλ στο Λίβανο! Ένας επικίνδυνος αγώνας δρόμου των «ειρηνοποιών» έχει ξεκινήσει.

Η Γαλλία και η Ιταλία δεν πάνε εκεί για να φέρουν την ειρήνη αλλά να συνεχίσουν τις επεμβάσεις του Ισραήλ και του Μπους. Γι' αυτό το αντιπολεμικό κίνημα χωρίς να χάσει την πλατύτητα και την δυνατότητα να κινητοποιεί χιλιάδες κόσμου ενάντια στην κατοχή στο Ιράκ και το Αφγανιστάν θα χρειαστεί να παλέψει παράλληλα ενάντια στην Πολυεθνική. Κι αυτό σημαίνει στην Ευρώπη ενάντια στις δικές του κυβερνήσεις.

Το παράδειγμα μας το δίνει η Βρετανία όπου το αντιπολεμικό κίνημα έχει φτάσει τον Μπλερ στα όρια της κατάρρευσης και η Ισπανία παλιότερα με την ανατροπή του Αθνάρ. Η αριστερά στην Ιταλία, στην Γαλλία, στην Γερμανία, στην Ελλάδα, στην Τουρκία έχει τα παραδείγματα του πώς «στην ίδια μας την χώρα είναι ο εχθρός». Δεν είναι σύνθημα που κουβαλάμε από το παρελθόν, αλλά ο δρόμος να ηγηθούν οι ιμπεριαλιστές σε όλα τα μέτωπα που ανοίγουν.

Τα αντιιμπεριαλιστικά κινήματα

Στον πόλεμο του Βιετνάμ ένα από τα συνθήματα του αντιπολεμικού κινήματος ήταν «Victory to N.L.F» (Νίκη στο Εθνικοαπελευθερωτικό Μέτωπο του Βιετνάμ). Το 2003 όταν ξεκίνηγε το αντιπολεμικό κίνημα κατά της εισβολής στο Ιράκ, φαινόταν ότι τα αντιιμπεριαλιστικά κινήματα είχαν

εξαφανιστεί. Σ' αυτό συνέβαλε και η δεξιά στροφή μιας σειράς αντιιμπεριαλιστικών κινημάτων στην τελευταία δεκαετία, με επικεφαλής την PLO (Οργάνωση για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης), που όχι μόνο συμμαχησε με τα αραβικά καθεστώτα αλλά στις αρχές του '90 προχώρησε και στην αναγνώριση του Ισραήλ.

Η δύναμη της Χεζμπολάχ να διώξει το Ισραήλ το 2000 από τον Λίβανο, η νίκη της Χαμάς στις εκλογές στην Παλαιστίνη και μια σειρά από αντιστασιακές κινήσεις μέσα στο Ιράκ ξαναδημιουργούν μια νέα δυναμική σε όλη την περιοχή της Μέσης Ανατολής μετά από μια μεγάλη περίοδο συμβιβασμών της ηγεσίας της PLO. Γι' αυτό δεν είναι περιεργό ότι στα νέα αντιιμπεριαλιστικά κινήματα οι ισλαμιστές έχουν μεγάλη επιρροή. Η σύγκρουση του Ιράν με τις ΗΠΑ ενισχύει αυτή την επιρροή.

Εάν το αντιπολεμικό κίνημα χάσει από τα μάτια του αυτή την εξέλιξη και ψάξει να βρει ιδεολογικές συμφωνίες με τα νέα αντιιμπεριαλιστικά κινήματα σαν προϋπόθεση για να τα υποστηρίξει τότε θα χάσει από τα μάτια του δύο βασικά πράγματα. Το ένα είναι η σύγκρουση με τον ιμπεριαλισμό. Χωρίς την Χεζμπολάχ δεν θα υπήρχε η ήττα του Ισραήλ. Μια Αριστερά «ίσων αποστάσεων» ανάμεσα στο Ισραήλ και τη Χεζμπολάχ θα ήταν μια αριστερά αναξίοπστη στα μάτια όλου του κόσμου της Μέσης Ανατολής, όπου αρχίζει να εμφανίζεται ένας δεύτερος παράγοντας: η δυναμική που ανοίγει για την εμφάνιση μιας νέας αριστεράς στην Μέση Ανατολή. Στο Λίβανο και στην Αίγυπτο βλέπουμε τέτοια βήματα.

Ο Λένιν στα βιβλία του για τον ιμπεριαλισμό και για την αυτοδιάθεση

έβαζε πολύ καθαρά τα καθήκοντα των επαναστατών για την υποστήριξη χωρίς προϋποθέσεις των αντιιμπεριαλιστικών κινήσεων πριν και μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η στήριξη στα αντιιμπεριαλιστικά κινήματα δεν είναι μόνο το όπλο ενάντια στον ιμπεριαλισμό αλλά και δυνατότητα που έχει η αριστερά να επηρεάσει αυτά τα κινήματα και να τα κερδίσει προς την μεριά της.

Το ότι στο τέλος του Ιούλη κυκλοφόρησε η Διακήρυξη της Διεθνούς Σοσιαλιστικής Τάσης (σελ.12 στο περιοδικό) που στηρίζει την αντίσταση στο Λίβανο και είναι ενάντια στην Πολυεθνική, όχι μόνο δυνάμωσε το αντιπολεμικό κίνημα, αλλά και άνοιξε τις γέφυρες με τις οργανώσεις στην Μέση Ανατολή. Αυτό συγκεκριμένο υποστηρίχθηκε με την απόφαση του Κάιρου για οργάνωση Συνδιάσκεψης στην Βηρυτό στο τέλος Νοέμβρη με την συμμετοχή της αριστεράς, των ισλαμιστικών οργανώσεων και κινήσεων και ιδιαίτερα της Χεζμπολάχ και της Χαμάς, του αντιπολεμικού κινήματος από την Ευρώπη και τις ΗΠΑ, και με ακτιβιστές από την Λατινική Αμερική.

Μπροστά μας έχουμε το συλλαλητήριο στις 30 Σεπτεμβρίου και την αντιπολεμική βδομάδα 23-30 Σεπτεμβρίου που αποφάσισε το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ στην Ελλάδα και επιβεβαίωσε η απόφαση του Κάιρου. Η επιτυχία του συλλαλητηρίου ενάντια στην κατοχή σε Ιράκ και Αφγανιστάν, ενάντια σε μια νέα επίθεση στο Ιράν και ενάντια στην Πολυεθνική, ανοίγει τον δρόμο όχι μόνο για μεγαλύτερες ήττες των ιμπεριαλιστών αλλά και για το δυνάμωμα μιας νέας αριστεράς και στην Μέση Ανατολή και σε όλο τον κόσμο.

Διεθνιστική Αντιπολεμική Διακήρυξη Ενάντια στον πόλεμο ΗΠΑ-Ισραήλ στο Λίβανο

1. Ο πόλεμος του Ισραήλ ενάντια στο Λίβανο είναι το πιο πρόσφατο στάδιο της ιμπεριαλιστικής επίθεσης που διεξάγουν οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοί τους μετά τις 11 Σεπτεμβρίου 2001. Η κατάκτηση του Ιράκ έγινε με στόχο να ξεδιπλώσει μια διαδικασία «αλλαγής καθεστώτων» που θα απομάκρυνε τα εμπόδια που συναντά η αμερικάνικη κυριαρχία στη Μέση Ανατολή. Αντί γι' αυτό, χάρη στην αντίσταση στο Ιράκ, το Πεντάγωνο βρίσκεται παγιδευμένο σε έναν ανταρτοπόλεμο που δεν μπορεί να κερδίσει. Ετσι, η κυβέρνηση Μπους έβαλε στόχο να ρίξει το καθεστώς της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν, του οποίου η επιρροή στο Ιράκ έχει αυξηθεί μετά την ανατροπή του Σαντάμ Χουσεΐν. Μια τέτοια κίνηση θα ανέτρεπε το πλήγμα που δέχτηκαν τα αμερικάνικα συμφέροντα στη Μέση Ανατολή από την ιρακινή επανάσταση του 1978-9. Γι' αυτό, η επίθεση του Ισραήλ στη Χεζμπολάχ προσφέρει στην Ουάσινγκτον μια ευκαιρία να εξολοθρευτεί μια ισχυρή αντιιμπεριαλιστική δύναμη που έχει στενούς δεσμούς με το Ιράν. Η εγκληματική συνεχολή του Τζορτζ Μπους και του πιο στενού του συμβαίου, του Τόνι Μπλερ, σ' αυτό τον επιθετικό πόλεμο, φαίνεται από τον ρόλο που παίζουν οι ΗΠΑ και η Βρετανία στο να μπλοκάρουν την έκκληση της συντριπτικής πλειοψηφίας στον ΟΗΕ για κατάπαυση του πυρός.

2. Η διεθνής διπλωματία έχει επικεντρωθεί σε καλέσματα για εκκενρωτική και για ανάπτυξη στο Λίβανο μιας πολυεθνικής «ειρηνευτικής» δύναμης που θα χωρίσει τις δύο πλευρές. Πρόκειται για μια πολύ επικίνδυνη πρόταση. Ο Μπους και ο Ολμέρτ αρχικά έλπιζαν ότι η πολυεθνική δύναμη θα αναλάμβανε μετά τη νίκη του Ισραήλ να εδραιώσει την ήττα της Χεζμπολάχ. Όμως η επίμονη και αποτελεσματική αντίσταση της Χεζμπολάχ έχει μετατρέψει την ανοιχτή στρατιωτική νίκη του Ισραήλ σε μακρινή προοπτική. Σε αυτές τις συνθήκες, οι ΗΠΑ και το Ισραήλ πιέζουν για μια πολυεθνική δύναμη, ίσως οργανωμένη από το ΝΑΤΟ ή από την Ευρωπαϊκή Ένωση, για να συνεχίσει τον πόλεμο ενάντια στη Χεζμπολάχ, που οι ίδιοι δεν καταφέρνουν να κερδίσουν. Μια τέτοια δύναμη δε θα είναι «ειρηνευτική» αλλά άλλος ένας στρατός κατοχής της Δύσης δίπλα σ' αυτούς που

βρίσκονται στο Ιράκ και το Αφγανιστάν. Η αντιπαράθεση σ' αυτή την πολυεθνική δύναμη πρέπει να γίνει ένα από τα πιο επείγοντα καθήκοντα της διεθνούς ριζοσπαστικής αριστεράς. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την Ευρώπη, όπου μια σειρά κυβερνήσεις, ιδιαίτερα η κεντρο-αριστερή συγκυβέρνηση στην Ιταλία, ήδη διαπραγματεύονται για τους όρους ανάπτυξης μιας τέτοιας δύναμης.

3. Είμαστε αντίθετοι στον πόλεμο του Ισραήλ κατά του Λιβάνου, από αλληλεγγύη στο λιβανέζικο λαό αλλά και γιατί είμαστε ενάντια στη σχεδιαζόμενη επίθεση του Μπους στο Ιράν. Κάποιοι στην αριστερά συνδυάζουν μια αντίστοιχη τοποθέτηση με καταδίκη της Χεζμπολάχ επειδή επιτέθηκε και αιχμαλώτισε ισραηλινούς στρατιώτες. Διαφωνούμε έντονα με αυτή τη στάση. Ως επαναστάτες σοσιαλιστές έχουμε πολλές ιδεολογικές διαφορές με τη Χεζμπολάχ, η οποία είναι ένα ισλαμιστικό κόμμα. Αλλά η Χεζμπολάχ έχει εξελιχθεί σε ένα εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα με βαθιές ρίζες στα φτωχότερα και πιο καταπιεσμένα τμήματα της λιβανέζικης κοινωνίας χάρη στην επιτυχημένη εκστρατεία ανταρτοπόλεμου που διεξήγαγε ενάντια στην ισραηλινή κατοχή του νότιου Λιβάνου τις δεκαετίες του 1980 και του 1990. Επιπλέον, η Χεζμπολάχ ξεκίνησε την τελευταία της δράση, εν μέρει, για να βοηθήσει στην ανακούφιση των Παλαιστίνιων της Γάζας, που υπέφεραν από μια ιδιαίτερα βίαιη ισραηλινή πολιορκία. Ετσι λοιπόν με χαρά ενωνόμαστε με τις αραβικές μάζες εκφράζοντας την αλληλεγγύη μας με τους μαχητές της Χεζμπολάχ και την ελπίδα να καταφέρουν να οδηγήσουν σε ήττα την ισραηλινή επίθεση στο Λίβανο.

4. Ως σοσιαλιστές και διεθνιστές θεωρούμε σαν κύριο καθήκον και ευθύνη μας να οργανώσουμε την μαζική αντίσταση στις χώρες μας ενάντια σ' αυτό τον πόλεμο. Σε όλο τον κόσμο έχουν υπάρξει ήδη πολλές διαδηλώσεις και διαμαρτυρίες ενάντια στο καταστροφικό χτύπημα του Ισραήλ στο Λίβανο. Τις επόμενες βδομάδες απαιτούνται περισσότερες και μεγαλύτερες κινητοποιήσεις, αν συνεχιστούν οι βομβαρδισμοί. Βάζουμε

στον εαυτό μας το καθήκον να χτίσουμε το πλατύτερο δυνατό κίνημα ενάντια σ' αυτό τον πόλεμο. Η βάση αυτού του κινήματος πρέπει να είναι η ενότητα όλων όσων είναι αντίθετοι με την ισραηλινή επίθεση, ανεξάρτητα από τις πολλές πολιτικές διαφωνίες που ίσως υπάρχουν ανάμεσά μας για την Μέση Ανατολή και για άλλα ζητήματα. Αυτό το κίνημα πρέπει να συνδέεται στενά με την αδιάκοπη διεθνή καμπάνια ενάντια στον "πόλεμο κατά της τρομοκρατίας" και ειδικότερα ενάντια στην κατοχή του Ιράκ και του Αφγανιστάν. Μια καμπάνια, της οποίας η ικανότητα για μαζικές κινητοποιήσεις έχει δείξει πόσο σημαντικό είναι να παλεύουμε μαζί στη βάση της μεγαλύτερης δυνατής ενότητας.

5. Ο ισραηλινός βομβαρδισμός στο Λίβανο δείχνει καθαρά τη βαναυσότητα του ιμπεριαλισμού και τα βράσανα που καθημερινά επιβάλλει στον κόσμο. Αλλά, όπως και η κατοχή του Ιράκ, δείχνει επίσης πως οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοι και υποτακτικοί τους δεν είναι παντοδύναμοι -μπορούν να ηττηθούν. Ο πόλεμος του Λιβάνου μπορεί να κλιμακώσει την επίθεση της Ουάσινγκτον στην περιοχή, μπορεί όμως εξίσου να σηματοδοτήσει μια νίκη για τις δυνάμεις που αντιστέκονται στην ιμπεριαλιστική κυριαρχία στη Μέση Ανατολή. Η διεθνιστική και ριζοσπαστική αριστερά πρέπει να ρίξει το βάρος της σ' αυτή την αντιπαράθεση έτσι ώστε να εξασφαλίσει την ήττα του ιμπεριαλισμού και να ανοίξει έτσι τη δυνατότητα για την αποδυνάμωση της παγκόσμιας τυραννίας του κεφαλαίου.

International Socialist Organization
(Αυστραλία)
Socialist Workers Party (Βρετανία)
Εργατική Δημοκρατία
(Κυπριακή Δημοκρατία)
Internationale Socialister (Δανία)
Linksruck (Γερμανία)
Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα (Ελλάδα)
Socialist Workers Party (Ιρλανδία)
Internationale Socialisten (Ολλανδία)
Socialist Worker (Νέα Ζηλανδία)
International Socialists (Πακιστάν)
All Together (Νότια Κορέα)
Workers Democracy (Ταϊλάνδη)
Antikapitalist (Τουρκία)
Devrimci Sosyalist Isci Partisi (Τουρκία)
Socialismo Internacional (Ουρουγουάη)

- Συγκλονιστικές μαρτυρίες

Ράνια Μουσσάλεμ, Μαρί-Νοέλ Αμπί Γιαγκί και Σύνθια Αούν, μέλη του ΑΤΤΑC-Λίβανος

Πείτε μου λίγα πράγματα για το ΑΤΤΑC στο Λίβανο.

Ράνια: Είμαστε μια νέα οργάνωση. Πριν από τον πόλεμο είχαμε δύο ανοιχτές καμπάνιες. Η πρώτη ήταν ενάντια στην ένταξη του Λιβάνου στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ) που έχει προγραμματιστεί για το 2007 και η δεύτερη ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις.

Είναι καμπάνιες που τις είχαμε ξεκινήσει εδώ και τρία χρόνια, αλλά είχαν αποκτήσει μεγάλη ώθηση τον τελευταίο χρόνο. Ημασταν στο σημείο που είχαμε συμφωνήσει με άλλες κοινωνικές οργανώσεις για μια μεγάλη κοινή εκστρατεία για το τι επιπτώσεις θα έχει η ένταξη του Λιβάνου στον ΠΟΕ, όμως τότε ξεκίνησε ο πόλεμος.

Εχουμε σχέσεις με το διεθνές κίνημα. Εγώ συμμετείχα και στην Αθήνα τον Μάη, στο 4ο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ. Η διαδήλωση ήταν από τις πιο μεγάλες και ωραίες διαδηλώσεις που έχω συμμετάσχει.

Μαρί-Νοέλ: Θέλουμε να έχουμε σχέσεις με τα κινήματα της Δύσης αλλά ξέρουμε ότι η κατάσταση στον αραβικό κόσμο είναι αρκετά διαφορετική. Εδώ η παγκοσμιοποίηση δεν είναι απλά μια οικονομική διαδικασία, είναι και πολιτισμικό φαινόμενο αλλά πάνω απ' όλα είναι στρατιωτική. Ο πόλεμος που βιώσαμε το καλοκαίρι ήταν μια επίπτωση της παγκοσμιοποίησης. Με λίγα λόγια, εμείς εδώ έχουμε περισσότερους λόγους να παλεύουμε κατά της παγκοσμιοποίησης.

Και ο Λίβανος και το Ισραήλ έχουν Μακντόναλντς, αλλά αυτό δε σταμάτησε το Ισραήλ από το να μας βομβαρδίζει. Γιατί η αλήθεια είναι ότι και η οικονομική και η στρατιωτική παγκοσμιοποίηση σημαίνουν το ίδιο πράγμα: πως το μεγάλο ψάρι θέλει να φάει το μικρό.

Ο πόλεμος ήταν παιδί της παγκοσμιοποίησης. Ο πόλεμος του καλοκαιριού ήταν ένα αμερικάνικο

Τις συνεντεύξεις έχει πάρει ο Νίκος Λούντος δημοσιογράφος της Εργατικής Αλληλεγγύης. Συμμετείχε στην Διεθνή Αντιπροσωπεία από Ελλάδα, Τουρκία και Κύπρο που πήγε στον Λίβανο στις 19 Αυγούστου.

σχέδιο, στο οποίο βοήθησε το Ισραήλ. Είναι το σχέδιο για μια «νέα Μέση Ανατολή». Οι Αμερικάνοι θέλουν να βάλουν πιο γερά πόδι στη Μέση Ανατολή γι' αυτό κάνουν πόλεμο. Η θεωρία των «δύο Μακντόναλντς» είναι για πέταμα.

Σύνθια: Ηθελα να συμπληρώσω σ' αυτά που είπε η Μαρί-Νοέλ ότι το κίνημά μας στον αραβικό κόσμο δεν είναι απλά εξαγωγή των κινήματων της Δύσης. Εμείς στο ΑΤΤΑC-Λίβανος είμαστε σε επαφή με κινήματα για την εναλλακτική παγκοσμιοποίηση στην Αίγυπτο και τη Συρία. Στον αραβικό

κόσμο τα κινήματα αναγκαστικά έχουν διπλό ρόλο, την πάλη για εναλλακτική παγκοσμιοποίηση αλλά ταυτόχρονα την πάλη ενάντια στα καθεστώτα.

Μία από τις προσπάθειες που κάνουμε ως ΑΤΤΑC-Λίβανος είναι να αναπτύξουμε δίκτυα ανάμεσα στις οργανώσεις εναλλακτικής παγκοσμιοποίησης του αραβικού κόσμου για να ανταλλάσουμε πληροφορίες και να συντονιζόμαστε.

Η παγκοσμιοποίηση χτυπάει τους φτωχότερους. Ισχύει το ίδιο και για

τον πόλεμο;

Ράνια: Αυτή η αλήθεια φάνηκε στη Βηρυτό. Οι φτωχότεροι ήταν αυτοί που χτυπήθηκαν πιο άσχημα. Οι πλούσιοι που είχαν λεφτά μπορούσαν να φύγουν από τη χώρα και να πάνε στο εξωτερικό. Ακόμη κι αν δεν έφευγαν, μπορούσαν να αλλάξουν σπίτι και να πάνε σε μια ασφαλή περιοχή. Οι φτωχοί δεν είχαν πού να πάνε. Όταν τα σπίτια τους καταστρέφονταν ή κινδύνευαν, κοιμόνταν στους δρόμους.

Μαρι-Νοέλ: Ο πόλεμος ήταν απόδειξη μιας πιο συγκεκριμένης αλήθειας. Έδειξε πόσο ρατσιστικό είναι το ισραηλινό κράτος. Ξεκίνησε με την καταστροφή του 1948 στην Παλαιστίνη και ο βομβαρδισμός του Λιβάνου ήταν μια συνέχεια.

Σύνθια: Είναι το μόνο κράτος στον κόσμο που το καθεστώς του πολίτη εξαρτάται από τη θρησκεία του. Η δημιουργία του κράτους του Ισραήλ είναι η αιτία της αποσταθεροποίησης όλης της περιοχής.

Το βάρος το σήκωσαν οι κοινωνικές οργανώσεις. Φτιάχτηκαν δίκτυα που ανέλαβαν να κάνουν αυτά που το κράτος δεν μπορούσε ή δεν ήθελε να κάνει.

Μαρι-Νοέλ: Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και τα κοινωνικά δίκτυα φάνηκαν πιο ικανά να κινητοποιήσουν ανθρώπους για να αντιμετωπιστεί η καταστροφή.

Ράνια: Τώρα έχουμε μπροστά μας να παρακολουθήσουμε ποιιοι θα είναι αυτοί που όχι μόνο δε βοήθησαν αλλά θα προσπαθήσουν ξανά να κερδίσουν από την καταστροφή. Ποιος θα είναι ο λιβανέζικος ή οι πολυεθνικές εταιρίες που θα αναλάβουν την ανοικοδόμηση και θα θελήσουν να βγάλουν κέρδη. Ήδη η οικογένεια Χαρίρι έχει μπει στην πρώτη γραμμή.

Κάποιοι ακτιβιστές λένε πως ο πόλεμος και η Αντίσταση έγιναν αφορμή για να ξεπεραστούν τα φράγματα ανάμεσα στις θρησκευτικές κοινότητες του Λιβάνου.

Σύνθια: Αυτό είναι αλήθεια, έγινε μέσα από τα δίκτυα αλληλεγγύης. Όμως είμαστε πολύ μακριά από το να λυθούν αυτά τα ζητήματα. Από τη στιγμή που γεννιέσαι στο Λίβανο, καθορίζεσαι από τη θρησκευτική καταγωγή. Πηγαίνεις σε ξεχωριστό σχολείο αν είσαι μουσουλμάνος και αν είσαι

χριστιανός. Υπάρχει ένα ολόκληρο πολιτικό σύστημα που σε κάνει να μην μπορείς να ξεχάσεις τη θρησκεία. Ενα σύνολο από πολιτικά συμφέροντα είναι στηριγμένα πάνω σ' αυτούς τους διαχωρισμούς. Οι προσπάθειες που κάνουν οργανώσεις όπως η δική μας σπάνε αυτά τα φράγματα, αλλά παραμένουμε μειοψηφία.

Γιάρουμπ, Σύρος ακτιβιστής που βοήθησε στην αποστολή στο Λίβανο

Για τον κόσμο στη Συρία ήταν σαν ο πόλεμος να γινόταν ενάντια τους. Αναπτύχθηκε ένα τεράστιο κύμα αλληλεγγύης. Η Συρία και ο Λίβανος είναι πολύ κοντά, είμαστε οικογένεια. Εγώ σπούδασα στο Πανεπιστήμιο της Βηρυτού και έχω πολλούς φίλους στην πόλη. Στη Συρία υπήρξε τεράστιο κύμα

αλληλεγγύης για την υποδοχή των προσφύγων. Όλα τα σχολεία έγιναν κέντρα για τους πρόσφυγες και ο κόσμος είτε έγινε εθελοντής, είτε άνοιξε το σπίτι του για πρόσφυγες. Ήταν ο απλός κόσμος που το έκανε αυτό και κάποιες Μη κυβερνητικές Οργανώσεις. Υπήρχαν άνθρωποι που πήγαν στα

σύνορα με το Λίβανο, έγραφαν τα ονόματά τους σε ένα καρτόνι και έλεγαν «Έχω ένα άδειο σπίτι στην τάδε διεύθυνση και είσαι καλοδεχούμενος». Επαιρναν στο σπίτι τους ανθρώπους που πρώτη φορά έβλεπαν στη ζωή τους.

Όλοι είναι πολύ περήφανοι για ό,τι κατάφερε η Αντίσταση. Πρόκειται για γεγονός με σημασία όχι μόνο για το Λίβανο αλλά για όλο τον αραβικό κόσμο. Γιατί έχουμε την κατοχή του Ιράκ και την κατοχή της Παλαιστίνης. Έχουμε να αντιμετωπίσουμε αυτή τη συμμαχία Σιωνιστών και ΗΠΑ που πιέζει για καινούργιες κατοχές, για περισσότερη καταστροφή.

Ο πόλεμος είχε ανάμεσα στους βασικούς του στόχους να τσακίσει τη θέληση του κόσμου να αντιστέκεται. Και δεν τα κατάφερε. Είναι σημαντικό όχι μόνο για τις αραβικές χώρες αλλά για όλον τον κόσμο, για όποιον θέλει να αντιπαρεταθεί στην αμερικανική επιθετικότητα, είτε ζει στη Λατινική Αμερική, στην Ευρώπη, στην Αφρική ή οπουδήποτε. Το γεγονός ότι το Ισραήλ ηττήθηκε έχει μεγάλη σημασία για όλους.

Συνάντηση της αποστολής με την Δημοκρατική Αρχή της Τύρου στο δημαρχείο της πόλης

Μάχα Τζαντίντ, μέλος του Μπαντίλ (Εναλλακτική), στη Δαμασκό

Τι είναι το αλ-Μπαντίλ και πως έδρασε στην διάρκεια του πολέμου;

Είμαστε μια μικρή ομάδα του κινήματος ενάντια στην παγκοσμιοποίηση. Προσπαθούμε να κάνουμε πράγματα στη Συρία, εκδίδοντας ένα ενημερωτικό δελτίο και ενημερώνοντας μέσα από την ιστοσελίδα μας. Το κίνημά μας υπάρχει εδώ και δύομισι χρόνια. Δραστηριοποιηθήκαμε σε όλες τις διαδηλώσεις στη Δαμασκό ενάντια στον πόλεμο στο Ιράκ και για συμπαράσταση στην Παλαιστίνη, σε κάθε επίθεση του Ισραήλ.

Είμαστε κομμάτι του αντιπολεμικού κινήματος. Πριν από δύο χρόνια συμμετείχαμε στο διεθνές Συνέδριο στη Βηρυτό ενώ έχουμε συμμετάσχει και στο αντιιμπεριαλιστικό συνέδριο του Καΐρου.

Όλος ο κόσμος στη Συρία υποστηρίζει τη λιβανέζικη αντίσταση. Και ο τρόπος που βρήκαν οι περισσότεροι για να το δείξουν είναι με την υποστήριξή τους στους πρόσφυγες που ήρθαν στη Συρία.

Ο κόσμος έκανε ό,τι μπορούσε να κάνει και έγιναν εκπληκτικά πράγματα. Ο Ερυθρός Σταυρός υπολόγισε ότι το 65% των προσφύγων που κατέφυγαν στη Συρία έμειναν σε σπιτία πολιτών και μόνο το 35% έμεινε σε σχολεία ή σε κέντρα προσφύγων.

Συνολικά τουλάχιστον 250 χιλιάδες Λιβανέζοι ήρθαν στη Συρία. Οι Σύροι άνοιξαν τα σπιτία τους ελεύθερα και πρόσφεραν φιλοξενία. Πολλά ταξί έβαζαν πινακίδες που έγραφαν «δωρεάν για Λιβανέζους». Το ίδιο έκαναν και κάποια εστιατόρια.

Το καθεστώς έκοβε κάποιες ώρες το ηλεκτρικό ρεύμα στη Συρία για να δώσει ρεύμα στο Λίβανο. Όταν κοβόταν το ρεύμα στη Δαμασκό, ο κόσμος πανηγύριζε γιατί ήξερε πως ήταν για αλληλεγγύη στην Αντίσταση.

Οι Λιβανέζοι υποστηρίζουν την Αντίσταση. Μιλώντας με τους πρόσφυγες καταλάβαμε τι πραγματικά είναι η Αντίσταση. Δεν είναι μόνο όπλα. Είναι μια παιδεία που έχει περάσει σε όλο τον κόσμο. Ακόμη και τα μικρά παιδιά έλεγαν πως ξέρουν πως το Ισραήλ κάνει αυτή την επίθεση με εντολή των Αμερικάνων.

Ο κόσμος είχε πολλές ανάγκες. Οι πιο πολλοί είχαν εγκαταλείψει τα σπιτία τους άρον άρον επειδή άκουσαν τις επιθέσεις των αεροπλάνων και των ελικόπτερων. Με τα εξελιγμένα όπλα που χρησιμοποιούν οι Ισραηλινοί δεν ακούς τίποτα μέχρι που ξαφνικά βλέπεις

τις βόμβες να σου κατεδαφίζουν το σπίτι ή το σπίτι του γειτονά σου. Κάποιες φορές έφυγαν μόνο με τα ρούχα που φορούσαν αφήνοντας τα πάντα πίσω. Κάποιες φορές δεν είχαν προλάβει να φορέσουν τα παπούτσια τους. Άρα χρειάζονταν τα πάντα, από εσώρουχα μέχρι οδοντόβουρτσες και βέβαια χρήματα.

Οι πιο πολλοί πρόσφυγες ήταν γυναίκες και παιδιά. Λίγοι ήταν οι άντρες γιατί οι άντρες έμειναν στα σπιτία τους για να μην αδειάσουν τα χωριά. Κάποιοι έμειναν γιατί ήταν μαχητές της Χεζμπολάχ.

Οι πιο πολλοί πρόσφυγες ήταν Σίτες, ένα μικρό ποσοστό ήταν Χριστιανοί και ένα επίσης μικρό ποσοστό Σουνίτες. Στη Δαμασκό η πλειονότητα είναι Σουνίτες.

Από το BBC προσπαθούσαν να μας πείσουν ότι υπάρχουν προβλήματα και βαθύς διχασμός ανάμεσα στους Σίτες και τους Σουνίτες. Αλλά στη Συρία και οι Σουνίτες υποστηρίζουν τη λιβανέζικη Αντίσταση.

Οι δυτικές κυβερνήσεις επιμένουν να μας παρουσιάζουν συνέχεια με βάση τη θρησκευτική καταγωγή, Σουνίτες, Σίτες κλπ. Αυτό δεν είναι άσχετο με το σχέδιό τους για τη «Νέα Μέση Ανατολή». Θέλουν να διχάσουν την περιοχή με βάση τις θρησκείες. Η περιοχή μας κάποτε μοιράστηκε με τη συμφωνία Σάικς-Πικό, όταν οι Άγγλοι και Γάλλοι διπλωμάτες πήραν τις πένες τους και ζωγράρισαν τα σύνορα στο χάρτη.

Όμως οι συγγενικές σχέσεις μεταξύ Λιβανού και Συρίας είναι πολύ ισχυρές και ξεπερνάνε τα σύνορα. Εγώ έχω πολλούς συγγενείς που ζουν στο Λίβανο.

Οι επόμενοι χάρτες που σχεδιάζουν είναι με βάση την θρησκευτική καταγωγή όπως αυτό που κάνουν στο Ιράκ τώρα.

Οι απειλές κατά της Συρίας συνεχίζονται;

Οι Σύροι φοβούνται και αυτοί για επίθεση από το Ισραήλ. Ο συριακός στρατός είναι πολύ αδύναμος μπροστά στο στρατό του Ισραήλ. Και πάντα τη σύγκριση δεν αρκεί να την κάνεις με το στρατό του Ισραήλ, αλλά με ολόκληρο το στρατό του ΝΑΤΟ που εξοπλίζει το Ισραήλ.

Η διαφορά Συρίας και Λιβανού είναι ότι στο Λίβανο υπάρχει η Αντίσταση, μια πραγματική λαϊκή Αντίσταση.

Φυσικά είμαστε ενάντια στις απειλές κατά της Συρίας. Αλλά ξέρουμε ότι για μας θα είναι πιο δύσκολα τα πράγματα.

Το καθεστώς προσπάθησε να κάνει κάποια πράγματα. Ο Ερυθρός Σταυρός και η Ερυθρά Ημισέληνος έκαναν καλή δουλειά στα σύνορα. Υποδέχτηκαν τους πρόσφυγες, είχαν στήσει ιατρικό κέντρο και μετέφεραν τον κόσμο με λεωφορεία στη Δαμασκό όπου έβρισκε σπιτία.

Όμως το καθεστώς ακόμη και αν θέλει να βοηθήσει, αυτό το κάνει στηριζόμενο μόνο στον εαυτό του, στα μέλη του κόμματος Μπάαθ. Από τη φύση του, το συριακό καθεστώς είναι ενάντια σε κάθε αυτόνομη δράση των πολιτών.

Δεν είχαμε καμιά σχέση με το καθεστώς. Δεν είμαστε νόμιμη οργάνωση. Αλλά στη διάρκεια της κρίσης το καθεστώς χρειαζόταν κάθε βοήθεια από τους πάντες. Πέρασαν δέκα μέρες αφότου οργανώσεις σαν τη δική μας είχαμε ξεκινήσει να οργανώνουμε για τους πρόσφυγες και δόθηκε εντολή στα μέλη του Μπάαθ να μας αφήσουν ελεύθερους να δράσουμε.

Παλιότερα, με τις κρίσεις του Παλαιστινιακού δεν μπορούσαμε να κάνουμε πρακτικά τίποτα. Γίνονταν μόνο οι επίσημες διαδηλώσεις. Τώρα το καθεστώς δεν προλάβαινε και να σκεφτεί τι γινόταν.

Πώς βλέπεις την κατάσταση στο Λίβανο μετά την ήττα του Ισραήλ;

Τώρα θα είναι πολύ καλύτερα. Κανείς δεν θα τολμήσει να ξαναπεί τη Χεζμπολάχ πολιτοφυλακή. Η Χεζμπολάχ είναι η Αντίσταση. Κατάφερε να νικήσει όχι μόνο το Ισραήλ αλλά και τις ΗΠΑ που μέχρι και τον ΟΗΕ έβαλαν να δώσει παράταση στην επίθεση του Ισραήλ.

Τώρα βέβαια θα ψάξουν άλλους τρόπους για να αποπλίσουν τη Χεζμπολάχ. Δεν πιστεύω ότι η πολυεθνική δύναμη του ΟΗΕ θα τα καταφέρει. Αλλά και αν το προσπαθήσει, θα πρέπει να θυμηθεί ότι οι Αμερικάνοι το 1983 έφυγαν όταν αναπνέστηκαν 220 πεζοναύτες τους.

Το αυτοκίνητο που μετέφερε την αποστολή από τη Βηρυτό στο νότιο Λίβανο

-Λίβανος

Ιστορία επεμβάσεων και αντίστασης

Οι 2.000 Γάλλοι στρατιώτες που πηγαίνουν αυτές τις μέρες στο Λίβανο εκτός από τα φονικά τους όπλα κουβαλάνε μαζί τους και μια βρόμικη ιστορία. Ο γαλλικός στρατός πρώτη φορά έκανε απόβαση στο Λίβανο, το 1860, πριν από 150 χρόνια. Και τότε πήγαινε ως «ειρηνευτική δύναμη», για να σώσει υποτίθεται τους Μαρωνίτες χριστιανούς από τις σφαγές των Δρούζων. Στην πραγματικότητα πήγαινε για να υπερασπίσει τα συμφέροντα του γαλλικού καπιταλισμού. Η Γαλλία είχε υποχρεώσει ήδη την Οθωμανική Αυτοκρατορία να παραχωρήσει ειδικά προνόμια και φοροαπαλλαγές στους χριστιανούς εμπόρους και μεσάζοντες του Λιβάνου, οι οποίοι αποκτούσαν «ειδική σχέση» με τη Γαλλία.

Οι ευρωπαίοι παπάδες αλώνιζαν στις επαρχίες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Ίδρυναν σχολεία, έκαναν εκδόσεις στα γαλλικά, και έδιναν τα πρώτα μαθήματα γαλλικής ισλαμοφοβίας. Προσπαθούσαν να καθαρίσουν τις «μολύνσεις» που είχε υποστεί ο χριστιανισμός από την επαφή του με την αραβική παράδοση και προπαγάνδιζαν γελοίες θεωρίες όπως ότι οι Μαρωνίτες του Λιβάνου δεν ήταν Αραβες αλλά απόγονοι των αρχαίων Φοινίκων. Ο ανταγωνισμός των Μεγάλων Δυνάμεων είχε μεταφερθεί στο Λίβανο και καθώς οι Γάλλοι έψαχναν συμμάχους στους Μαρωνίτες, οι Άγγλοι υποστήριζαν τους Δρούζους φεουδάρχες, ενώ οι Ρώσοι είχαν σχέσεις με τους Ορθόδοξους χριστιανούς.

Με παρέμβαση της Αυστρίας η Οθωμανική Αυτοκρατορία είχε μοιράσει την περιοχή στα δύο, ανάμεσα στους Δρούζους και τους Μαρωνίτες. Ο χωρισμός αύξησε τους ανταγωνισμούς και το 1860 η Γαλλία βρήκε την ευκαιρία να επέμβει. Ηθελε να διατηρήσει μόνιμη φρουρά αλλά αναγκάστηκε να αποχωρήσει το 1861. Αφησε πίσω της όμως προνομιακές σχέσεις με ένα στρώμα της χριστιανικής ελίτ, το οποίο θα ξανασυναντούσε αργότερα, στα χρόνια της αποικιοκρατίας. Αντίστοιχες προσπάθειες, με «πρωτοπόρους» τους

Το Ισραήλ γνώρισε την χειρότερή του ήττα στο Λίβανο. Ο Νίκος Λούντος παρουσιάζει την ιστορία των επεμβάσεων και της Αντίστασης σε αυτή την χώρα.

παπάδες, έκαναν και άλλοι. Το πανεπιστήμιο που σήμερα ονομάζεται Αμερικάνικο Πανεπιστήμιο Βηρυτού ιδρύθηκε από ιεραπόστολους το 1866.

Μέσω της ανάπτυξης του καπιταλισμού και της παρέμβασης των Ευρωπαϊκών δυνάμεων είχε αρχίσει να εμφανίζεται το «διαίρει» στο Λίβανο. Όμως για κάποιες δεκαετίες ακόμη το «βασιλευε» παρέμεινε στον Οθωμανό Σουλτάνο και έτσι διασφαλίστηκε η σταθερότητα στο Λίβανο.

Γαλλική αποικιοκρατία

Το «βασιλευε» θα το έπαιρνε η Γαλλία μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Είχαν προηγηθεί δύσκολα χρόνια κρίσης για το Λίβανο. Πολλοί από τους μη Ευρωπαίους επιβάτες που πνίγηκαν στο ναυάγιο του Τιτανικού το 1912 ήταν Λιβανέζοι που προσπαθούσαν να μεταναστεύσουν στην Αμερική.

Στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο οι Μεγάλες Δυνάμεις έβλεπαν την περιοχή σαν ένα από τα σημαντικότερα λάφυρα εν όψει του διαμελισμού της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Είχε ήδη αρχίσει να αναπτύσσεται ο αραβικός εθνικισμός, τον οποίο εκμεταλλεύονται οι Άγγλοι, υποσχόμενοι την ανεξαρτησία των Αράβων, αν πολεμήσουν κατά των Οθωμανών. Παράλληλα είχε κάνει την εμφάνισή του και ένας ξεχωριστός λιβανέζικος εθνικισμός, κυρίως από Μαρωνίτες που ήθελαν να βλέπουν το Λίβανο σα μια «χριστιανική χώρα».

Το 1917 το γαλλικό κράτος αρχίζει να συντονίζει τη δράση των Μαρωνιτών λιβανέζων εθνικιστών για να τους αντιπαραθέσει απέναντι στους παναραβιστές. Οι υποσχέσεις που είχαν δώσει οι Άγγλοι στους Αραβες έρχονταν σε σύγκρουση με τα σχέδια των λιβανέζων εθνικιστών. Όμως οι Άγγλοι και οι Γάλλοι είχαν ήδη μοιράσει μεταξύ τους το χάρτη της Μέσης

Ανατολής με τις συμφωνίες Σάικς-Πικό. Ο Λίβανος και η Συρία θα περνούσαν υπό γαλλική κυριαρχία. Ο Φεϊζάλ –που ετοιμαζόταν από τους Άγγλους για βασιλιάς των Αράβων με έδρα τη Δαμασκό της Συρίας- μεταφέρθηκε άρον άρον στη Βαγδάτη και έγινε βασιλιάς του Ιράκ.

Στη διάρκεια του πολέμου οι Σύμμαχοι είχαν δείξει πόσο ενδιαφέρονται για τον απλό κόσμο. Είχαν επιβάλει αποκλεισμό του Λιβάνου με σκοπό να λιμοκτονήσουν τα οθωμανικά στρατεύματα. Τα οθωμανικά στρατεύματα επιβίωσαν αλλά 300-350 χιλιάδες άνθρωποι στη Συρία και το Λίβανο έχασαν τη ζωή τους από την πείνα, που μόνιμη αιτία είχε τον Αποκλεισμό των Συμμάχων.

Μέχρι και το τέλος του Πολέμου, η λέξη Λίβανος σήμαινε κυρίως το Ορος του Λιβάνου, ένα μικρό μέρος δηλαδή της χώρας που σήμερα λέγεται Λίβανος. Σ΄ αυτό το σημείο ήταν συγκεντρωμένες και οι δύο μειονότητες της περιοχής, οι Μαρωνίτες και οι Δρούζοι. Η Βηρυτός, η κοιλάδα Μπεκάα, η Τρίπολη, η Σιδώνα και η Τύρος θεωρούνταν αναπόσπαστα τμήματα της Συρίας.

Η εντολή που πήρε όμως η Γαλλία από την Κοινωνία των Εθνών (τον ΟΗΕ της εποχής) ξεπερνούσε τα πιο τρελά όνειρα των λιβανέζων εθνικιστών. Στον «Μεγάλο Λίβανο» εντάχθηκαν όλες αυτές οι περιοχές, στην ουσία κλάπηκαν από τη Συρία τα πιο σημαντικά λιμάνια της Μεσογείου και τμήμα της εύφορης κοιλάδας Μπεκάα. Ήταν ο φόβος του αραβικού εθνικισμού και ενός επικείμενου ξεσηκωμού του κόσμου που οδήγησε τους Γάλλους εκεί. Προσπαθούσαν να φτιάξουν μια ισχυρή βάση στο Λίβανο για να μπορούν να ελέγξουν και την πιο «δύσκολη» Συρία. Η απογραφή του 1922 δείχνει πόσο αριστοτεχνική φαινόταν η

Ερείπια και πτώματα στη Σάμπρα και Σατίθα μετά την σφαγή χιλιάδων Παλαιστίνιων τον Σεπτέμβριο του 1982

μοιρασιά. Στο «μεγάλο Λίβανο» ζούσαν 330.000 Χριστιανοί, 275.000 Σουνίτες και Σίτες, 43.000 Δρούζοι, 3.500 Εβραίοι και 20.000 αλλοδαποί. Εκοψαν δηλαδή όση περιοχή χρειάζονταν για να διατηρήσουν οι Μαρωνίτες το πάνω χέρι. Οι Γάλλοι προσπαθούσαν να δημιουργήσουν μια σχέση αμοιβαίας εξάρτησης με την ηγεσία των Μαρωνιτών. Οι Γάλλοι τούς είχαν ανάγκη για να έχουν υποστήριξη στο Λίβανο. Οι Μαρωνίτες είχαν ανάγκη τα γαλλικά όπλα για να διατηρούν τη θέση τους.

Ήταν εκείνα τα χρόνια που άφησαν την πιο άσχημη κληρονομιά διχασμού των κοινοτήτων. Η σημαία του «Μεγάλου Λιβάνου» ήταν γαλλικού τύπου «τρικολόρ», τα γαλλικά έγιναν υποχρεωτικά στο σχολείο και τις δημόσιες υπηρεσίες, η εξωτερική πολιτική του Λιβάνου καθοριζόταν από το γαλλικό κράτος. Τα συμβούλια που έπαιζαν το ρόλο κυβέρνησης καθοριζόνταν από τις θρησκευτικές ηγεσίες με βάση τις αναλογίες της κάθε θρησκείας στην περιοχή. Ετσι η κάθε θρησκευτική κοινότητα έπρεπε να βλέπει την άλλη κοινότητα σαν ανταγωνιστή στο πολιτικό σκηνικό.

Παρόλα τα μαγειρέματα, οι Γάλλοι δεν γλιτώναν από τις εξεγέρσεις. Το 1925 μια μεγάλη εξέγερση ενάντια στην αποικιοκρατία καταστάληκε μόνο αφού οι Γάλλοι βομβάρδισαν δύο

φορές τη Δαμασκό. Μετά την καταστολή, ένιωθαν αναγκασμένοι να διαφυλάξουν καλύτερα την κυριαρχία τους στο Λίβανο και έφτιαξαν Σύνταγμα, το οποίο έκανε ακόμα πιο αυστηρούς τους διαχωρισμούς ανάμεσα στις κοινότητες και δεν επέτρεπε τη «διακοινοτική συνεργασία» σε κανένα επίπεδο.

Το αποικιοκρατικό κράτος των Γάλλων άντεξε, αλλά η παράνοια των πληθυσμιακών ισορροπιών άρχισε να αποκαλύπτεται όλο και περισσότερο, καθώς οι Μαρωνίτες έπαυσαν να είναι η πλειονότητα. Ο Μαρωνίτης Πιέρ Τζεμαγέλ, που συμμετέχει μαζί με έναν αθλητικό όμιλο στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Βερολίνου το 1936, εντυπωσιάζεται από τους ναζί και ιδρύει τη «Φάλαγγα». *«Πήγαμε στο Βερολίνο και είδα την πειθαρχία και την τάξη. Και αναρωπήθηκα: «Γιατί δεν μπορούμε να κάνουμε το ίδιο στο Λίβανο;»*, περιέγραφε δεκαετίες αργότερα.

Οι Γάλλοι θα αποσύρουν οριστικά από το Λίβανο τα στρατεύματά τους το 1946 μετά από μια εξέγερση σε Λίβανο και Συρία. Εχοντας δει την κατάσταση να φεύγει από τα χέρια τους μετά το '43 οι «Ελευθεροί Γάλλοι» του ντε Γκολ είχαν συλλάβει τον πρόεδρο και τον πρωθυπουργό του Λιβάνου ενώ είχαν βομβαρδίσει για άλλη μια φορά τη Δαμασκό.

Τα σύνορα του Λιβάνου ήταν ένα

αποικιοκρατικό πείραμα. Κι όμως μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο αυτό το πείραμα γίνεται πραγματικότητα. Πλέον έχουν αναδειχθεί κομμάτια και της μουσουλμανικής ελίτ που στηρίζουν τη διατήρηση ενός ξεχωριστού λιβανέζικου κράτους. Επιβλήθηκε μια κατανομή εξουσιών ώστε ο πρόεδρος να είναι πάντα Μαρωνίτης, ο πρωθυπουργός Σουνίτης και ούτω καθεξής.

Ριζοσπαστικό Κύμα

Σε απάντηση αυτών των συμβιβαστικών κυβερνήσεων αναπτύσσονται νέα ριζοσπαστικά κόμματα, όπως το παν-αραβικό Μπάαθ, ενώ το Κομμουνιστικό Κόμμα προσπαθεί να σταθεί στα πόδια του, αποκτώντας μέλη στην υφαντουργία, στις μεταφορές, στα ναυπηγεία και ιδιαίτερη σχέση με τους ναυτεργάτες της Βηρυτού και τους λιμενεργάτες της Τρίπολης.

Η μεγάλη ευκαιρία για τον κόσμο έρχεται στα τέλη της δεκαετίας του '50. Η εθνικοποίηση του Σουέζ από τον Νάσερ δίνει τεράστια έμπνευση και ακολουθεί η ίδρυση της Ενωμένης Αραβικής Δημοκρατίας, μιας ομοσπονδίας της Αιγύπτου με τη Συρία. Όταν το κίνημα των Ελευθέρων Αξιωματικών του Ιράκ παίρνει κι αυτό την εξουσία το 1958, 14 χιλιάδες Αμερικάνοι πεζοναύτες κάνουν

Στην ισοπεδωμένη φτωχογειτονιά "Ντάχια" της Νότιας Βυρπού

απόβαση στη Βηρυτό για να διαφυλάξουν το Λίβανο από «την απειλή του κομμουνισμού». Η ένωση Αιγύπτου και Συρίας οδηγούσε τον περισσότερο κόσμο στο Λίβανο να θεωρεί ως φυσική εξέλιξη την ένταξη και της χώρας του σ' αυτήν την προσπάθεια. Τελικά η ένωση διαλύθηκε το 1961, καθώς η συριακή άρχουσα τάξη τρομοκρατήθηκε από τις μεταρρυθμίσεις του Νάσερ.

Ο παν-αραβισμός θα διατηρήσει την αιγλή του μέχρι το 1967. Η συντριβή των αραβικών στρατών από το Ισραήλ στον πόλεμο των Εξι Ημερών οδηγεί τους πιο ριζοσπαστικοποιημένους Παλαιστίνιους στις γραμμές της Φατάχ του Γιάσερ Αραφάτ. Όσο η αιγλή των ανταρτών «φενταγίν» αυξάνει, τόσο καταφέρνουν να γίνονται σημείο αναφοράς για όλους τους αγανακτισμένους με τα καθεστώτα. Η κύρια δράση έχει σα βάση της την Ιορδανία, όμως το "Μαύρο Σεπτέμβρη" του 1970 ο βασιλιάς Χουσεΐν σφάζει τους Παλαιστίνιους που νιώθει πως απειλούν το καθεστώς του. Το κέντρο δράσης του παλαιστινιακού αντάρτικου μεταφέρεται στο Λίβανο και στο καθεστώς του Λιβάνου μεταφέρεται η αγωνία πώς θα αντιμετωπίσει το παλαιστινιακό κίνημα.

Οι Παλαιστίνιοι ήδη από το 1948 είχαν γίνει παράγοντας «αστάθειας» για το καθεστώς του Λιβάνου. Ο πρώτος λόγος ήταν πληθυσμιακός. Οι Μαρωνίτες φοβούνται πως η μαζική εισροή των στην πλειοψηφία τους σουνιτών, Παλαιστίνιων θα ανατρέψει την κυριαρχία τους. Γι' αυτό προσπαθούν και σε μεγάλο βαθμό καταφέρνουν να επιβάλουν ένα ιδιότυπο «απαρτχάιντ» σε βάρος των Παλαιστίνιων στο Λίβανο. Οι Παλαιστίνιοι δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα, δεν

μπορούσαν να γίνουν μέλη σε λιβανέζικα κόμματα, δεν έπαιρναν κάρτα μόνιμης εργασίας. Ομως μετά το 1967 και το δεύτερο κύμα Παλαιστίνιων προσφύγων η «αστάθεια» που προκαλούν είναι πολιτική, παρότι η γραμμή της ηγεσίας της ΡΛΟ ήταν να μην ανακατεύεται στα εσωτερικά των αραβικών χωρών. Οι Παλαιστίνιοι αντάρτες εξαπολύουν επιθέσεις στο Ισραήλ από το νότιο του Λιβάνου και το Ισραήλ απαντάει με μαζικούς βομβαρδισμούς στα χωριά. Ένας λόγος που το Ισραήλ ένωθε άνετα με αυτή την «δυσανάλογη απάντηση» ήταν πως τα χωριά του Νότου ήταν στην πλειοψηφία τους σιιτικά. Οι Σίιτες χωρικοί ήταν το πιο φτωχό κομμάτι του Λιβάνου και δεν είχαν μια ελίτ, αντίστοιχη όπως οι Σουνίτες και οι χριστιανοί που να παίζει ρόλο στην κεντρική πολιτική σκηνή του Λιβάνου. Καθώς τους Σίιτες του Νότου τους είχαν όλοι ξεγραμμένους, αυτοί άρχισαν να βρίσκουν στήριγμα στο Κομμουνιστικό Κόμμα, στις παλαιστινιακές και στις ριζοσπαστικές εθνικιστικές οργανώσεις.

Οι φτωχές γειτονιές που βομβαρδίστηκαν αποτελούσαν το "κόκκινο στεφάνι" της πόλης

Το πολιτικό σύστημα του Λιβάνου και οι ισορροπίες ανάμεσα στις θρησκευτικές κοινότητες ήταν πιο εξωφρενικές από τη Συμφωνία της Ζυρίχης για την Κύπρο ή τις αντίστοιχες μοιρασιές στη Βόρεια Ιρλανδία. Κι όμως ο Λίβανος παρέμεινε σταθερός για περισσότερα χρόνια και μάλιστα μέχρι τον εμφύλιο του 1975 ονομαζόταν Ελβετία της Μέσης Ανατολής και η Βηρυτός ήταν το Παρίσι της Μέσης Ανατολής. Από μια μερίδα αυτό ήταν αποτέλεσμα της στήριξης των ιμπεριαλιστών, μιας και ήταν μια χώρα που το καθεστώς της δεν ανατράπηκε όπως η Αίγυπτος, η Συρία, το Ιράν ή το Ιράκ. Από την άλλη οφειλόταν στην οικονομική ανάπτυξη μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι άρχουσες τάξεις των θρησκευτικών κοινοτήτων έκριναν πως είχαν περισσότερο συμφέρον στην ειρήνη παρά στον πόλεμο.

Αυτή η ανάπτυξη όμως έφερνε ταυτόχρονα αλλαγές που δεν τις περίμεναν. Ο αγροτικός τομέας συμπιεζόταν, οι αγρότες γίνονταν όλο και πιο φτωχοί, όλο και περισσότερος κόσμος μετανάστευε στις πόλεις. Ο τομέας των υπηρεσιών μεγάλωσε πολύ αλλά πολλαπλασιάστηκαν και οι φτωχοί στις πόλεις. Η μαζική εισροή «πετροδολαρίων» μετά την κρίση του 1972 οδήγησε τις τιμές των καταναλωτικών αγαθών στα ύψη και την ίδια στιγμή που η τουριστική βιομηχανία και οι τράπεζες θησαύριζαν, οι μισθωτοί δεν είχαν να φάνε.

Στις πόλεις οι θρησκευτικές κοινότητες ήρθαν πιο κοντά. Το δυνάμωμα του συνδικαλιστικού και του φοιτητικού κινήματος αντανακλά αυτή την εξέλιξη. Τα συνδικάτα ακόμη και στη διάρκεια του εμφύλιου που ακολούθησε παρέμειναν οι μόνοι «θεσμοί» που διατήρησαν την ενότητα πάνω από θρησκευτικούς διαχωρισμούς. Από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο οι επιτυχίες των συνδικάτων είχαν αυξησει το κύρος τους και μαζικοποιήθηκαν. Το 1980 έφτασε ένας στους τέσσερις εργαζόμενους να είναι συνδικαλισμένος.

Οι αρχές της δεκαετίας του '70 ήταν το σημείο όπου η ταυτόχρονη δραστηριοποίηση στα Πανεπιστήμια και στους χώρους δουλειάς μαζί με τη ριζοσπαστικοποίηση των αγροτών στο Νότιο και την ένταση του παλαιστινιακού αντάρτικου μετατράπηκε σε εκρηκτικό μείγμα.

Στις 11 Νοέμβρη 1972 μια απεργία στη σοκολατοβιομηχανία Γαντούρ αντιμετωπίζεται ένοπλα από την αστυνομία και τρεις εργάτες δολοφονούνται. Στις αρχές του 1973 για να τσακίσει μια απεργία καθηγητών η κυβέρνηση απολύει 2.600 απεργούς. Την ίδια περίοδο, οι καπνοπαραγωγοί

στη Ναμπατίγια, στο νότο, οργανώνουν με τη συμπαράσταση της Αριστεράς και του φοιτητικού κινήματος μια μεγάλη διαδήλωση. Όταν προσπαθούν να φτάσουν στα γραφεία της κρατικής εταιρίας, η αστυνομία ανοίγει πυρ και αφήνει τρεις διαδηλωτές νεκρούς και δεκατρείς τραυματίες.

Το Μάρτη του 1974, περίπου 15.000 διαδηλωτές ξεχύνονται στη Βηρυτό για να διαμαρτυρηθούν για την αύξηση της τιμής του ψωμιού.

Ολόκληρη η περίοδος 1971-74 καθορίστηκε από την παράλληλη δράση του φοιτητικού κινήματος που πάλευε ενάντια στις αυξήσεις στα διδάκτρα, για προοδευτικές μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση, για κατάργηση των προνομίων και των διαχωρισμών. Αίτημα που ενοποιούσε όλους τους αγώνες ήταν να σταματήσει η κυβέρνηση να πιέζει τους Παλαιστίνιους αντάρτες να περιορίσουν τη δράση τους. Το φοιτητικό κίνημα, ιδιαίτερα στο Πανεπιστήμιο της Βηρυτού είχε αναδειχθεί σε συνδετικό κρίκο όλων των αγώνων, δίνοντας το πολιτικό στίγμα.

Οι φτωχές γειτονιές της Βηρυτού που βομβαρδίστηκαν το καλοκαίρι του 2006 από το Ισραήλ, στα μέσα της δεκαετίας του '70 αποτελούσαν το «κόκκινο στεφάνι» της πόλης. Το Κομμουνιστικό Κόμμα αλλά και άλλες κομμουνιστικές ομάδες αύξησαν την επιρροή τους ανάμεσα στους φτωχούς. Οι εργατικοί και φοιτητικοί αγώνες πόλωναν το πολιτικό σκηνικό. Παρά τους δεσμευτικούς εκλογικούς νόμους, στις κοινοβουλευτικές εκλογές του 1972 νασερικοί και μπααθικοί υποψήφιοι καταφέρνουν να εκλεγούν στη Βουλή, αφήνοντας απέξω τους παραδοσιακούς «εθνοπατέρες» που είχαν αποκτήσει μονιμότητα στη Βουλή μετά την ανεξαρτησία. Το κόμμα των Δρούζων του Καμάλ Τζουμπλάτ προσπαθεί να παίξει το ρόλο της Σοσιαλδημοκρατίας υποστηρίζοντας τους εργατικούς αγώνες, εντός του πολιτικού σκηνικού. Το 1974 ιδρύεται το Κίνημα των Απόκληρων (που έμεινε γνωστό κυρίως από το όνομα της πολιτοφυλακής του Αμάλ) με σκοπό να εκφράσει τους φτωχούς Σίιτες αγρότες. Το Κίνημα των Απόκληρων συνεργάζεται με τους αντάρτες της Φατάχ αλλά και με την παλαιστινιακή Αριστερά.

Το καθεστώς τρομοκρατείται από τη ριζοσπαστικοποίηση και μπαίνει σε κρίση. Οι διάφορες ομάδες της άρχουσας τάξης προσπαθούν να οργανώσουν την αντιμετώπισή τους απέναντι στην Αριστερά και τους Παλαιστίνιους και έτσι εξοπλίζονται, οργανώνοντας πολιτοφυλακές. Την πιο ισχυρή πολιτοφυλακή θα οργανώσει η Φάλαγγα του Τζεμαγέλ, στα πρότυπα

των χιπερικών ομάδων, όντας η μόνη οργάνωση της άρχουσας τάξης που είχε προσπαθήσει να αποκτήσει μαζική βάση. Όταν το λιβανέζικο κράτος αποφάσισε να περάσει σε ανοιχτή καταστολή των αγώνων, ο Τζεμαγέλ έστειλε ένα γράμμα στον Πρόεδρο του Λιβάνου: «*Ευχαριστούμε το Θεό που το κράτος αποφάσισε να πάρει αποφασιστικά μέτρα για να αντιμετωπίσει την πρόκληση. Υποστηρίζουμε εσάς και την στάση σας*» και συμπλήρωσε: «*Αν το κράτος αποτύχει στα καθήκοντά του, ή αποδυναμωθεί ή διστάσει, τότε κ. Πρόεδρε, εμείς θα αναλάβουμε δράση, θα αντιμετωπίσουμε τις διαδηλώσεις με μεγαλύτερες διαδηλώσεις, τις απεργίες με πιο*

εκτεταμένες απεργίες, τη σκληρότητα με σκληρότητα και την ισχύ με ισχύ».

Ο εμφύλιος δε χρειαζόταν παρά μια αφορμή και ξέσπασε στα μέσα του 1975. Ο πόλεμος κλιμακώνεται με τον ερχομό του 1976, καθώς πολιτοφυλακές της Δεξιάς έχουν αρχίσει να επιτίθενται σε καταυλισμούς Παλαιστίνιων προσφύγων ενώ το Μαύρο Σάββατο του Δεκέμβρη του 1975 είχαν σφαγιαστεί 200 άμαχοι. Ο στρατός του Λιβάνου καταρρέει το Φλεβάρη του 1976, καθώς πολλές μονάδες αρνούνται να υπακούσουν σε εντολές που στρέφονται κατά των Παλαιστίνιων και της Αριστεράς. Οι αντικυβερνητικές δυνάμεις αποφασίζουν μετά από διαταγμούς ενός χρόνου να περάσουν σε

Ο Ισραηλινός στρατός επιτίθεται στη Χεζμπολάχ στο νότιο Λίβανο το 1996

**Η Ισοπέδωση της Κανά
στο νότιο Λίβανο το 1996**

αντεπίθεση και να ανακαταλάβουν τα τμήματα της Βηρυτού που βρίσκονται στον έλεγχο της Φάλαγγας. Μέσα σε λίγες βδομάδες οι κυβερνητικές δυνάμεις έχουν υποστεί ισχυρά πλήγματα και φαινόταν να χάνουν. Ο πρόεδρος του Λιβάνου, Φράντζι, αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το προεδρικό μέγαρο την ώρα που βομβαρδιζόταν.

Ανάμεσα στους πολλούς που ανησύχτησαν με αυτή την πετυχημένη ανάκαμψη του κινήματος ήταν η Συρία. Μέχρι εκείνη τη στιγμή υποστήριζε τις αντικυβερνητικές δυνάμεις, στοχεύοντας να ισχυροποιήσει το ρόλο της μετά τον εμφύλιο. Δεν ήθελε όμως με τίποτα να αποσταθεροποιηθεί το κράτος και να νικήσει η Αριστερά. Δίνει γραμμή στους υποστηρικτές της στο Λίβανο να διαχωριστούν και έρχεται σε επαφή με την κυβέρνηση του Λιβάνου.

Μετά από έξι μήνες συγκαλυμμένη υποστήριξης στην κυβέρνηση, η Συρία θα προχωρήσει σε ανοικτή επέμβαση με το στρατό της να μπαίνει στο Λίβανο με επίσημη πρόσκληση της κυβέρνησης για να «βάλει τάξη». Μπορεί 30 χρόνια αργότερα, το 2005, οι Αμερικάνοι να φωνασκούσαν ενάντια στο στρατό κατοχής της Συρίας, αλλά το 1976, όταν τα ταנקς έμπαιναν στο Λίβανο, ένοιωθαν μεγάλη ανακούφιση. Με τις πλάτες του συριακού στρατού, οι χριστιανικές πολιτοφυλακές κατάφεραν να ανακάμψουν και να κλιμακώσουν τις σφαγές. Τον Απρίλη του 1978 συριακός στρατός περικύκλωσε τον παλαιστινιακό καταυλισμό Τελ αλ-Ζατάρ, δίνοντας την άνεση στη Φάλαγγα και στην ακόμα πιο ακραία φασιστική πολιτοφυλακή, τους Φρουρούς των Κέδρων, να δολοφονήσουν σχεδόν 3.000 Παλαιστίνιους, στην πλειονότητά τους αμάχους.

Ισραηλινή Κατοχή

Καθώς οι καθεστωτικές δυνάμεις έπαιρναν το πάνω χέρι με τη βοήθεια της Συρίας, το Ισραήλ έβλεπε ευκαιρία να ξεμπερδεύει μια για πάντα με τους Παλαιστίνιους στο Λίβανο. Από την αρχή του εμφυλίου πολέμου είχε αρχίσει να εκπαιδεύει και να εξοπλίζει ολόκληρες μονάδες των δεξιών παραστρατιωτικών.

Στο νότιο Λίβανο, ένα κομμάτι του λιβανέζικου στρατού που έσπασε το 1976, υπο την ηγεσία του στρατηγού Χαντάντ, μετατράπηκε στον «στρατό του Ελεύθερου Λιβάνου» που δεν ήταν παρά μακρύ χέρι του ισραηλινού στρατού.

Το 1982, το Ισραήλ αποφασίζει να περάσει σε άμεση δράση. Εισβάλλει στο νότιο Λίβανο και ταυτόχρονα βομβαρδίζει τη Βηρυτό. Επικεφαλής της επιχείρησης ήταν ο στρατηγός, τότε Υπουργός Αμυνας και μετέπειτα πρωθυπουργός του Ισραήλ, Αριέλ Σαρόν, ο οποίος πριν ξεκινήσει την επιχείρηση επισκέφθηκε την Ουάσινγκτον.

Οι περιγραφές των εγκλημάτων της εισβολής του 1982 γεμίζουν χιλιάδες σελίδες. Οι πιο «συντηρητικές» εκτιμήσεις κάνουν λόγο για 19.000 νεκρούς και πάνω από 30.000 τραυματίες. Οι καταυλισμοί του νότου ισοπεδώθηκαν. Στους έφηβους και άντρες που επιβίωσαν φορούσαν κουκούλες και τους συλλάμβαναν. Κάποιοι από τους φυλακισμένους για τους οποίους η Χεζμπολάχ σήμερα ζητάει ανταλλαγή με τους ισραηλινούς αιχμάλωτους βρίσκονται στα μπουντρούμια του Ισραήλ από τότε, 24 ολόκληρα χρόνια.

Νοσοκομεία και ιδρύματα βομβαρδίζονταν κατ' επανάληψη. Οχτώ από τα εννιά ορφανοτροφεία της Βηρυτού καταστράφηκαν. Ένα ίδρυμα για παιδιά με νοητική καθυστέρηση βομβαρδίστηκε, το προσωπικό αναγκάστηκε να το εγκαταλείψει και τα περισσότερα παιδιά πέθαναν από αστία. Στα νοσοκομεία του νότου, οι Ισραηλinoί συλλάμβαναν τους γιατρούς και το προσωπικό και άφησαν τους ασθενείς στην τύχη τους. Στη Βηρυτό, σε μια προσπάθεια να δολοφονήσει τον Αραφάτ, το Ισραήλ κατεδαφίζει μια πολυκατοικία σκοτώνοντας με ένα χτύπημα 100 αμάχους.

Το πιο μεγάλο έγκλημα ήταν η σφαγή στους προσφυγικούς καταυλισμούς της Σάμπρα και της Σατίλα στη Βηρυτό. Ο ισραηλινός στρατός περικύκλωσε τους καταυλισμούς καθώς έρχονταν τα καμιόνια που ξεφόρτωναν τις φασιστικές συμμορίες, τη Φάλαγγα και το στρατό του Χαντάντ. Οι δολοφόνοι μπήκαν στις 4 το απόγευμα της 15ης Σεπτεμβρίου, εφοδιασμένοι με όπλα, μαχαίρια και τσεκούρια. Μέσα σε 36 ώρες είχαν σφάξει 2.000 αμάχους. Στη διάρκεια της νύχτας τα ισραηλινά ελικόπτερα φώτιζαν τον καταυλισμό για να μη μειωθεί ο ρυθμός της σφαγής.

Το Ισραήλ κατάφερε να τσακίσει τις παλαιστινιακές οργανώσεις. Η ηγεσία της Φατάχ κατέφυγε στην Τυνησία. Για πρώτη φορά μετά από δεκαετίες δεν υπήρχαν οργανωμένες επιθέσεις σε

βάρος του Ισραήλ από γειτονική χώρα. Μακροπρόθεσμα όμως, είχε δημιουργήσει το σημερινό νεκροθάφτη του, τη Χεζμπολάχ. Ο κόσμος στο νότο, οι πιο φτωχοί και καταπιεσμένοι του Λιβάνου άρχισαν να οργανώνονται για να αντιμετωπίσουν τον ισραηλινό στρατό και τους ντόπιους συμμάχους του. Τμήματα της Αμάλ που είχαν ριζοσπαστικοποιηθεί και από την ιρανική επανάσταση του 1979 ίδρυσαν τη Χεζμπολάχ. Από τη μια μεριά η στρατιωτική αντίσταση, από την άλλη η κοινωνική της δράση μαζικοποιούν τη νέα οργάνωση.

Ο εμφύλιος θα λήξει επίσημα το 1989, όμως και ο στρατός της Συρίας και του Ισραήλ θα παραμείνουν στο Λίβανο. Η Χεζμπολάχ το 2000 θα καταφέρει την πιο σημαντική ήττα στην ως τότε ιστορία του Ισραήλ, αναγκάζοντάς το να αποσυρθεί μονομερώς από το μεγαλύτερο μέρος των κατεχόμενων. Το κύρος της Χεζμπολάχ αυξήθηκε κατακόρυφα, όχι μόνο στο Λίβανο αλλά σε ολόκληρο τον αραβικό κόσμο.

Η «νέα Μέση Ανατολή» που οραματιζόταν ο Μπους μετά τις 11 Σεπτεμβρίου δεν μπορούσε να περιλαμβάνει τη Χεζμπολάχ. Το 2005, η δολοφονία του πρώην πρωθυπουργού Ραφίκ Χαρίρι θα δώσει ευκαιρία στις ΗΠΑ να πιέσουν τη Συρία και μέσω αυτής τη Χεζμπολάχ. Η «επανάσταση των Κέδρων», στις αρχές του 2005 έβγαλε όλες τις φιλοαμερικάνικες δυνάμεις του Λιβάνου στο δρόμο να απαιτούν την αποχώρηση του συριακού στρατού. Η Συρία αποχώρησε, όμως οι διαδηλώσεις που κάλεσε η Χεζμπολάχ συγκέντρωσαν ένα εκατομμύριο κόσμο, εκμηδενίζοντας τις διαδηλώσεις της «επανάστασης». Οι εκλογές που ακολούθησαν έφεραν στην εξουσία μια πιο φιλοαμερικάνικη κυβέρνηση, υπό τον Σινιόρα. Ταυτόχρονα όμως έφεραν και περισσότερα μέλη της Χεζμπολάχ στη βουλή και δύο υπουργούς της Χεζμπολάχ στην κυβέρνηση.

Ήταν δεδομένο για το Ισραήλ ότι κάποια στιγμή θα χρησιμοποιούσε την πολεμική του μηχανή για να ολοκληρώσει την πίεση πάνω στη Χεζμπολάχ που είχε μείνει στο επίπεδο της πολιτικής. Το ίδιο δεδομένο ήταν και για τη Χεζμπολάχ ότι ερχόταν μια τέτοια επίθεση. Ιδιαίτερα όσο το Ιράν και η Συρία, που διατηρούν σχέσεις με τη Χεζμπολάχ δέχονταν όλο και περισσότερες απειλές, ως κράτη του «άξονα του Κακού». Ετσι φτάσαμε στην κρίση του καλοκαιριού και στην εισβολή του Ισραήλ. Αυτό που δεν ήταν δεδομένο για κανέναν ήταν η συντριπτική ήττα που υπέστη το Ισραήλ από την Αντίσταση στο νότιο Λίβανο.

-Μπολσεβίκοι και Ισλάμ

Η ήττα του Ισραήλ στο πρόσφατο πόλεμό του στο Λίβανο είναι μια ήττα για το σχέδιο των ιμπεριαλιστών για μια «νέα Μέση Ανατολή». Είναι μια νίκη για εκατομμύρια ανθρώπους που παλεύουν ενάντια στον ιμπεριαλισμό και την εκμετάλλευση σε όλο τον κόσμο.

Κεντρικό ρόλο στην αντίσταση που οδήγησε σε αυτή τη νίκη έπαιξε μια ισλαμική οργάνωση, η Χεζμπολάχ. Στην κορύφωση του πολέμου στο Λίβανο στα μέσα του Αυγούστου ο Μπους δήλωσε ότι πρόκειται για μια ακόμα μάχη ενάντια στους «ισλαμοφασίστες». Τίποτα τέτοιο δεν ισχύει φυσικά. Στο Λίβανο όπως και σε πολλές άλλες χώρες, οι φτωχοί άνθρωποι ξεσηκώνονται ενάντια στον ιμπεριαλισμό χρησιμοποιώντας τη σημαία του Ισλάμ. Η αριστερά μπορεί και πρέπει να κερδίσει όλο αυτό τον κόσμο στην πάλη για την κοινωνική απελευθέρωση, στην πάλη για το σοσιαλισμό. Έχει ξαναγίνει. Αυτό δείχνει το παράδειγμα των Μπολσεβίκων στα χρόνια της επανάστασης, πριν ο σταλινισμός ανατρέψει όλες τις κατακτήσεις της.

Οι Μπολσεβίκοι από τα πρώτα τους βήματα ξεκινούσαν από τα βασικά συμπεράσματα του Μαρξ για τη στάση των επαναστατών απέναντι στη θρησκεία. Πίστευαν ότι η θρησκεία αποτελεί ταυτόχρονα και το «όπιο του λαού» και τη «καρδιά ενός άκαρδου κόσμου». Ο Λένιν έγραφε ήδη από το 1903 ότι «*καμιά ποσότητα διαφωτιστικών φυλλαδίων και κηρυγμάτων δεν πρόκειται να διαφωτίσει το προλεταριάτο αν δεν διαφωτιστεί το ίδιο μέσα από τους αγώνες του ενάντια στο σκοτάδι του καπιταλισμού*». Γι' αυτό το λόγο, οι Μπολσεβίκοι παρόλο που διακήρυτταν ανοικτά ότι είναι μαρξιστές, υλιστές και κατά συνέπεια άθεοι, δεν έβαλαν ποτέ ως προϋπόθεση για να δεχτούν κάποιον στις γραμμές τους να αποκηρύξει τη θρησκεία του.

Όταν η επανάσταση νίκησε τον Οκτώβρη του 1917 αυτές οι αρχές βοήθησαν τους Μπολσεβίκους να κερδίσουν εκατομμύρια Μουσουλμάνους στη μάχη ενάντια στον ιμπεριαλισμό, στην πάλη για μια ελεύθερη κοινωνία.

Η Επανάσταση του Οκτώβρη του '17 ξεσήκωσε εκατομμύρια Μουσουλμάνους ενάντια στον Ιμπεριαλισμό. Ο Λεάνδρος Μπόλαρης εξηγεί πώς αντιμετώπισαν οι Μπολσεβίκοι το Ισλάμ.

Από τα μέσα του 19ου αιώνα η Τσαρική Αυτοκρατορία είχε επεκταθεί προς ανατολάς βάζοντας κάτω από τη μπότα της τεράστιες εκτάσεις στο Καύκασο και την Κεντρική Ασία όπου κατοικούσαν παραπάνω από δέκα εκατομμύρια Μουσουλμάνοι. Η Αυτοκρατορία των Τσάρων ήταν μια «φυλακή των λαών» και οι Μουσουλμάνοι υπέφεραν ιδιαίτερα κάτω από την εξουσία της. Από τα πρώτα πράγματα που έκανε η επανάσταση ήταν να προχωρήσει στο διαχωρισμό του κράτους από την Ορθόδοξη Εκκλησία και να διακηρύξει όχι μόνο το σεβασμό στα έθιμα –και τη θρησκεία– όλων των καταπιεζόμενων λαών αλλά και το δικαίωμά τους να αποχωριστούν αν θέλουν από τη Ρωσία.

Παρασκευή, Αργία

Ένα από τα πρώτα –και πιο άγνωστα–

διατάγματα της νέας επαναστατικής εξουσίας τον Νοέμβρη του 1917 απευθυνόταν στους μουσουλμάνους: «*Μουσουλμάνοι της Ρωσίας...όλοι εσείς που έχετε δει τα τζαμιά και τους τόπους λατρείας σας να καταστρέφονται, που τα έθιμα και οι πεποιθήσεις σας τσαλαπατήθηκαν από τους Τσάρους και τους εκμεταλλευτές της Ρωσίας: τα έθιμα και οι*

πεποιθήσεις σας, οι πολιτιστικοί και εθνικοί θεσμοί σας είναι για πάντα ελεύθεροι και απαραβίαστοι. Να ξέρετε ότι τα δικαιώματά σας, όπως και όλων των λαών της Ρωσίας, βρίσκονται κάτω από τη πανίσχυρη προστασία της επανάστασης». Ενα μήνα μετά, τον Δεκέμβρη του 1917, γινόταν στην Πετρούπολη το Δεύτερο Συνέδριο των Μουσουλμάνων της Ρωσίας κι η επαναστατική κυβέρνηση του επέστρεψε το Ιερό Κοράνι του Οσμάν που είχαν αρπάξει οι Τσάροι. Η Παρασκευή κηρύχθηκε μέρα αργίας σε όλη την Κεντρική Ασία (τότε ονομαζόταν Τουρκεστάν).

Οι Μπολσεβίκοι έβαλαν μπροστά τους το καθήκον να αποδείξουν με έργα στους λαούς αυτών των περιοχών ότι η νέα εξουσία των σοβιέτ δεν ήταν μια ακόμα καταπιεστική εξουσία που χρησιμοποιεί διαφορετικά σύμβολα αλλά

Διαδήλωση γυναικών με τσαντόρ και κόκκινες σημαίες στο συνέδριο του Μπακού

με την ουσία της να παραμένει η ίδια.

Δεν ήταν εύκολο. Οι περιοχές της Κεντρικής Ασίας ήταν αποκομμένες από τα κέντρα της επανάστασης στη διάρκεια του εμφύλιου. Και πολλοί Ρώσοι έποικοι έσπευσαν να μασκαρευτούν «μπολσεβίκοι» για να κρατήσουν τα προνόμιά τους. Αυτό άρχισε να αλλάζει από το 1920. Χιλιάδες τέτοιοι ψευτο-μπολσεβίκοι διώχτηκαν από τις κομματικές οργανώσεις, και μάλιστα έγινε κομματική πολιτική η θέση ότι η «απαλλαγή από τις θρησκευτικές προκαταλήψεις» αφορούσε τα κομματικά μέλη που ήταν Ρώσοι και όχι τους Μουσουλμάνους.

Ξεκίνησε ένα τεράστιο πρόγραμμα με στόχο να μπου Μουσουλμάνοι στα κέντρα των αποφάσεων. Το «Κομισαριάτο των Μουσουλμανικών Υποθέσεων» στελεχώθηκε από μουσουλμάνους διανοούμενους που πολλοί δεν ήταν καν μέλη του κόμματος των Μπολσεβίκων.

Από το 1920-21 δόθηκε το δικαίωμα να λειτουργούν πλάι στα δημόσια, σοβιετικά σχολεία και τα ισλαμικά σχολεία, οι μαντράσας. Για παράδειγμα, το 1925 υπήρχαν 1.500 τέτοια σχολεία στο Νταγκεστάν (Καυκάσος) δίπλα σε μόνο 183 κρατικά σχολεία. Σε πολλές περιπτώσεις επιστράφηκαν κτίρια σε βακούφια (δωρεές ισλαμικής αγαθοεργίας) με τον όρο να χρησιμοποιηθούν ως σχολεία.

Την ίδια περίοδο δόθηκε το δικαίωμα να λειτουργούν δυο παράλληλα νομικά συστήματα: τα επαναστατικά δικαστήρια των σοβιέτ και τα δικαστήρια που δίκαιζαν σύμφωνα με τη σαρία, τον ισλαμικό νόμο. Το σκεπτικό ήταν ότι έτσι οι Μουσουλμάνοι θα μπορούσαν να διαπιστώσουν στην πράξη την ανωτερότητα του επαναστατικού δικαίου. Ποινές όπως ο λιθοβολισμός απαγορεύτηκαν και οι αντίστοιχες περιπτώσεις επανεξετάζονταν σε δευτεροβάθμια σοβιετικά όργανα. Το

ίδιο γίνονταν και με άλλα προβλήματα των δικαστηρίων της σαρία: όταν για παράδειγμα δε θεωρούσαν ισοτιμητη κατάθεση μιας γυναίκας με ενός άνδρα. Παρόλα αυτά, το 1922 το 30% με 50% των διαφορών λύνονταν στα δικαστήρια της σαρία και σε περιοχές όπως η Τσετσενία αυτό το ποσοστό έφτανε το 80%. Στο «Λαϊκό Επιτροπάτο Δικαιοσύνης» συγκροτήθηκε μια «επιτροπή της σαρία» για να επιβλέπει τη συνολική λειτουργία του συστήματος.

Το αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής ήταν το κέρδιμα εκατομμυρίων Μουσουλμάνων στο πλευρό της επανάστασης. Το ισλαμιστικό κίνημα έσπασε ανάμεσα σε δεξιές και αριστερές πτέρυγες. Υπήρχαν κομμάτια ισλαμιστών –από γαιοκτημόνες και ιερείς- που κήρυξαν τον πόλεμο στους «μπολσεβίκους και όσους γράφουν από αριστερά προς τα δεξιά». Αλλά απέναντί τους βρήκαν ολόκληρους πληθυσμούς που στρέφονταν σ' αριστερά κρατώντας τη σημαία του Ισλάμ.

Τάσεις ισλαμιστών μπήκαν στις γραμμές του ΚΚ. Οι Jadids ήταν ένα τέτοιο ρεύμα. Είχαν αναπτυχθεί στα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα, και θεωρούσαν ότι οι μουσουλμανικές κοινωνίες απορρίπτοντας τον εκμοντερνισμό είχαν απομακρυνθεί από τις πραγματικές διδαχές του Ισλάμ. Μια άλλη τάση που μπήκε στο ΚΚ ήταν το Ush Zhush μια πανισλαμιστική οργάνωση στο σημερινό Καζακστάν. Οι Βασίτες ήταν μια μυστικιστική αδελφότητα Σούφι που μπήκαν κι αυτοί στις γραμμές του ΚΚ.

Στις αρχές του 1919 περίπου 250.000 Μουσουλμάνοι βρισκόταν στον Κόκκινο Στρατό, υπό τις διαταγές Μουσουλμάνων αξιωματικών. Στο Κόκκινο Στρατό του Καυκάσου τα «τάγματα της σαρία» του μουλά Κατκακάνοφ αποτελούσαν από χιλιάδες μαχητές. Ο Τάταρος Μπολσεβίκος Σουλτάν Γκαλιέφ

περιέγραφε πως «στη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου μπορούσες να δεις χωριά και ολόκληρες φυλές των ορεσίβιων να παίρνουν μέρος στις μάχες ενάντια στους Λευκούς του Ντενίκιν στο πλευρό των σοβιετικών δυνάμεων για θρησκευτικούς λόγους. 'Η σοβιετική εξουσία μας δίνει περισσότερη θρησκευτική ελευθερία από ό,τι οι Λευκοί' έλεγαν». Ο Αλί Ματάεβ ήταν επικεφαλής μιας πανίσχυρης σουφιστικής αδελφότητας στην Τσετσενία και επικεφαλής του Τσετσένικου Επαναστατικού Συμβουλίου που έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στην ήττα των αντεπαναστατικών στρατών στην περιοχή.

Την πρώτη βδομάδα του Σεπτεμβρίου του 1920 ένα πρωτοφανές γεγονός ξετυλίχτηκε στο Μπακού του Αζερμπαϊτζάν το «Συνέδριο των Λαών της Ανατολής». Οργανώθηκε από την Κομμουνιστική Διεθνή για να ενισχύσει τον αγώνα ενάντια στον ιμπεριαλισμό στην Ασία. Συμμετείχαν 2.000 αντιπρόσωποι, από τις μουσουλμανικές περιοχές της Ρωσίας, από την Περσία, την Αρμενία, την Ινδία, την Τουρκία και αλλού. Οι περισσότεροι από τους μισούς δεν ήταν επαναστάτες, αλλά είτε ανεξάρτητοι είτε μέλη εθνικιστικών και ισλαμιστικών οργανώσεων.

Μια αντιπροσωπεία, από το «Κομμουνιστικό Κόμμα της Χίβα» (μια περιοχή στο σημερινό Ουζμπεκιστάν) είχε επικεφαλής της ένα μουσουλμάνο κληρικό, τον Μπεκάν Ρακμάνοβ. Μια άλλη ομάδα, περίπου 30 αντιπρόσωποι, προέρχονταν από την «Επαναστατική Οργάνωση Ινδίας». Ήταν Μουσουλμάνοι που είχαν ξεκινήσει μήνες πριν να πάνε στην Κωνσταντινούπολη για να υπερασπίσουν το Χαλιφάτο από την επέμβαση των Δυτικών (και του ελληνικού στρατού στην Σμύρνη). Κάποιοι βρέθηκαν στην Καμπούλ του Αφγανιστάν, επηρεάστηκαν από την επανάσταση στη Ρωσία και συγκρότησαν την επαναστατική τους οργάνωση.

Σ' αυτό το συνέδριο ο Ζηνόβιεφ, πρόεδρος της Διεθνούς, κάλεσε σε «Τζιχάντ (Ιερός Πόλεμος) ενάντια στον ιμπεριαλισμό». Δεν έκανε «φτηνό λαϊκισμό». Το κομμάτι της ομιλίας του που καλεί σε Τζιχάντ στέλνει ένα ταξικό μήνυμα: «*Εχετε ακούσει συχνά να σας καλούνε για Τζιχάντ, έχετε βαδίσει κάτω από το πράσινο λάβαρο του Προφήτη αλλά όλοι αυτοί οι ιεροί πόλεμοι ήταν ψευδελήψεις, εξυηρητούσαν τα ιδιοτελή συμφέροντα των κυβερνητών σας και εσείς οι αγρότες και εργάτες παραμένετε σκλάβοι... Σας καλούμε σε Τζιχάντ για τη δική σας ζωή, τη δική σας ελευθερία, τα δικά σας συμφέροντα.*»

Το κάλεσμα του Συνεδρίου για «*Ιερό πόλεμο*» για την απελευθέρωση των λαών της Ανατολής, όλης της ανθρωπότητας, από το ζυγό της καπιταλιστικής και ιμπεριαλιστικής σκλαβιάς» είχε μεγάλο αντίκτυπο. Δεκαετίες αργότερα, ο Μπαμπάεβ, ένας νεαρός ντόπιος Μουσουλμάνος που ήταν στη φρουρά του συνεδρίου, θυμόταν ότι στη διάρκεια της προσευχής «*αφήγαμε τα ντουφέκια μας για να προσευχηθούμε και μετά επιστρέψαμε για να υπερασπίσουμε και με το αίμα μας το συνέδριο και την επανάσταση. Χιλιάδες άνθρωποι εμπνευσμένοι από το κάλεσμα για Ιερό Πόλεμο πείστηκαν ότι δεν υπάρχει κανένα εμπόδιο να είναι κανείς και Μουσουλμάνος και Μπολσεβίκος και μίηκαν στις γραμμές των Μπολσεβίκων.*»

Υπάρχει μια μεγάλη συζήτηση σήμερα για τη θέση της γυναίκας στο Ισλάμ. Ποια πολιτική ακολούθησαν οι Μπολσεβίκοι απέναντι π.χ. στο ζήτημα της ισλαμικής φορεσιάς; Η γυναικεία οργάνωση που επηρέαζαν οι Μπολσεβίκοι, η Ζενοντέλ, είχε ταχθεί αποφασιστικά ενάντια σε κάθε εκστρατεία ή πίεση για να βγάλουν οι γυναίκες το παραδοσιακό μουσουλμανικό φόρεμα. Η θέση του γυναικείου επαναστατικού κινήματος ήταν πώς «η οικονομική και υλική ασφάλεια της γυναίκας είναι ο δρόμος για τη λύση του γυναικείου ζητήματος». Αντίθετα, οι μπολσεβίκες έβαζαν ακόμα και τσαντόρ για να πάνε στα τζαμιά και στα σπίτια και να τραβήξουν τις γυναίκες στην πολιτική δράση.

Το Μάη του 1920 ο Φρούνζε, ένας από τους λαμπρότερους διοικητές του Κόκκινου Στρατού μίλησε στο Πρώτο Συνέδριο των Γυναικών του Τουρκεστάν. Στο συνέδριο συμμετείχαν 118 αντιπρόσωποι και όλες φορούσαν το

«*παράντζι*» μια βαριά φορεσιά που κάλυπτε όχι μόνο το πρόσωπο αλλά όλο το σώμα. Ο Μιχαήλ Φρούνζε δήλωσε ότι όχι μόνο δε πρέπει να ντρέπονται για την φορεσιά τους αλλά και ότι «*κάτω από το παράντζι χτυπάει για έντιμη καρδιά, κάτω από το παράντζι μπορείτε να υπηρετείτε πιστά την επανάσταση και πολλές φορές το παράντζι κρύβει έναν γενναίο ανιχνευτή του Κόκκινου Στρατού.*»

Για τους Μπολσεβίκους αυτό που είχε σημασία δεν ήταν η αφηρημένη προπαγάνδα που θα κατέληγε σε μέτρα καταπίεσης για το «καλό» των γυναικών αλλά η συμβολή στην προσπάθεια να κερδίσουν οι ίδιες οι γυναίκες την ανεξαρτησία τους. Τι σημασία είχε να καεί μια μαντήλα αν η γυναίκα δε μπορούσε να φύγει από το σπίτι της επειδή δε μπορούσε να βρει δουλειά ή θα πέθαινε της πείνας;

Η μαντήλα του Στάλιν

Ο σταλινισμός σήμαινε μια μεγάλη ανατροπή σ' αυτήν την προσπάθεια. Η ανερχόμενη γραφειοκρατία καθώς προσπαθούσε να εδραιώσει τον έλεγχό της σε όλη την κοινωνία εξαπέλυσε μια σειρά επιθέσεις που στο κέντρο τους είχαν την αναβίωση του «μεγαλωρώσικου» εθνικισμού. Ο εθνικισμός του Στάλιν αναβίωνε μάλιστα υπό τον μανδύα της «πάλης ενάντια στις εθνικιστικές παρεκκλίσεις» στις σοβιετικές δημοκρατίες του Καυκάσου και της Κεντρικής Ασίας. Στη δεκαετία του '30 με τη σταλινική αντεπανάσταση σε πλήρη εξέλιξη, ο εθνικισμός θα κορυφωνόταν: ήταν ένα δηλητήριο για να παραλύσει η αντίσταση των εργατών.

Τα προεόρτια αυτών των επιθέσεων ήταν η εκστρατεία ενάντια στην ισλαμική μαντήλα που ξεκίνησε το 1927. Το Μάρτη εκείνης της χρονιάς, τη μέρα της γυναίκας, «στημένες» ομάδες γυναικών

ανέβαιναν στην εξέδρα των εκδηλώσεων και έκαigan τις μαντήλες τους. Η εκστρατεία ονομάστηκε επίσημα *Hujum* –που σημαίνει επίθεση ή έφοδος σε πολλές γλώσσες της Κεντρικής Ασίας. Ήταν μια εκστρατεία οργανωμένη από τα πάνω από άνδρες Ρώσους γραφειοκράτες (ούτε καν Ρωσίδες). Για τη μεγάλη πλειοψηφία ήταν μια χοντροκομμένη προσβολή σε ήθη και έθιμα, ένα σημάδι ότι επιστρέφουν οι παλιές κακές ημέρες της καταπίεσης. Ως αντίδραση τα τζαμιά άρχιζαν να ξαναγεμίζουν, οι οικογένειες άρχισαν να αποσύρουν τα παιδιά από τα κρατικά σχολεία.

Αυτή τη σταλινική παράδοση της καταπίεσης ξαναζωντανεύουν σήμερα όσοι καλούν την αριστερά να στρέψει το μέτωπό της στον «ισλαμικό φονταμενταλισμό» υπερασπίζοντας τάχα έτσι τις κοσμικές αξίες της προοδευτικής παράδοσης. Αντίθετα, όταν υπερασπιζόμαστε τα δικαιώματα των Μουσουλμανικών κοινοτήτων στις χώρες μας ενάντια στην ισλαμοφοβία, όταν παλεύουμε μαζί με τους Μουσουλμάνους ενάντια στην κατοχή του Ιράκ, του Αφγανιστάν και της Παλαιστίνης χωρίς να κρατάμε ψεύτικες «ίσες αποστάσεις» ανάμεσα στους ιμπεριαλιστές και σε αυτούς που αντιστέκονται, ξαναζωντανεύουμε μια παράδοση που έχει τις ρίζες της στα χρόνια της επανάστασης που συγκλόνησε τον κόσμο.

Στοιχεία για αυτό το κείμενο προέρχονται από το άρθρο του Dave Crouch "The Bolsheviks and Islam" στο περιοδικό International Socialism 110 (Ανοιξη 2006) και από το βιβλίο "To see the Dawn Baku 1920 First Congress of the Peoples of the East εκδόσεις Pathfinder

-Ποδόσφαιρο-

Μια θρησκεία με πολλούς Χριστόδουλους

Το βιβλίο του Νίκου Μπογιόπουλου και του Δημήτρη Μηλάκα με τίτλο «Ποδόσφαιρο - μια θρησκεία χωρίς άπιστους» έχει όλες τις περγαμηνές για να γίνει η "βίβλος" αυτής της θρησκείας στις σχέσεις της με την Αριστερά.

Είναι γραμμένο από δυο αριστερούς δημοσιογράφους που γράφουν για την εφημερίδα του μεγαλύτερου κόμματος της Αριστεράς, τον Ριζοσπάστη. Έχει πλούσιες σελίδες για τους ποδοσφαιριστές που εντάχθηκαν στις γραμμές του κινήματος της Αντίστασης και την συγκλονιστική ιστορία του Νίκου Γόδα, του κομμουνιστή ποδοσφαιριστή που εκτελέστηκε φορώντας την φανέλα του Ολυμπιακού στις 19 Νοέμβρη 1948 στο Λαζαρέτο της Κέρκυρας. Και έχει την ξεκάθαρη τοποθέτηση ότι το ποδόσφαιρο το λυμαινούνται τα συμφέροντα του καπιταλισμού και ότι για να αποκτήσει την "παιδικότητα" του (για να ξαναγίνει παιχνίδι) "μια προϋπόθεση υπάρχει: να πάψει να υπάρχει αυτή η κοινωνία, να ανατραπεί και να αντικατασταθεί με μια άλλη".

Κι όμως, παρόλα αυτά, κάτι δεν πάει καλά με το βιβλίο. Η πρώτη ένδειξη ότι τα πράγματα στραβώνουν είναι το μένος κατά των διανοούμενων. Αρχίζοντας με την πρώτη φράση στην εισαγωγή του Γιώργου Ρούση που μιλάει για "μίσος διανοουμένιστικού καθωσπρεπισμού" ενάντια στο ποδόσφαιρο και συνεχίζοντας πενήντα σελίδες πιο πέρα με την δήλωση ότι οι θεωρίες για "όπιο του λαού" είναι "διανοουμενιστική δυσκοιλιότητα", το μοτίβο αυτό έρχεται και ξανάρχεται μέσα στο βιβλίο. Η αποκορύφωση βρίσκεται στην σελ. 137 όπου γίνεται επιθεση στους "καλοθρεμένους διανοούμενους" που έβρισκαν το ποδόσφαιρο "ανυπόφορο" αλλά συγκαλύπτουν την "περιφρόνηση και την συγκατάβαση" τους πίσω από τον στόχο "να θεραπεύσουν τις κατώτερες τάξεις από την αιώνια κλήση (sic) τους για την αλλοτριώση".

Οι κατώτερες τάξεις δεν έχουν κλήση προς την αλλοτριώση, αλλά μέσα στον καπιταλισμό αντιμετωπίζουν καθημερινά τα προβλήματα αλλοτριώσης που δημιουργεί αυτό το σύστημα. Αν η εργατική τάξη δεν ήταν αλλοτριωμένη τότε ο αγώνας της Αριστεράς για να αλλάξει την κοινωνία

Ο Πάνος Γκαργκάνας εξηγεί πώς η Αριστερά μπορεί να κερδίσει τον "κόσμο της κερκίδας" όταν δεν προσκυνά τους μύθους για το ποδόσφαιρο, χωρίς να το σνομπάρει.

θα ήταν περίπατος. Αν δεν υπήρχαν τόσα "όπια του λαού" από τις θρησκείες μέχρι τη σύγχρονη βιομηχανία των σπορ και του θεάματος, θα ήταν πολύ πιο εύκολο για την πλειοψηφία των εργατών να παίξουν τον ιστορικό ρόλο τους σαν πρωταγωνιστές της κοινωνικής αλλαγής. Γιατί, λοιπόν, τόσο μένος ενάντια σε διανοούμενους που κάνουν κριτική στο ποδόσφαιρο; Μοιάζει σαν οι συγγραφείς του βιβλίου να μην έχουν εμπιστοσύνη στους ποδοσφαιρόφιλους αναγνώστες τους ότι μπορούν να έρθουν σε επαφή με αυτήν την κριτική και να βγούν ωφελημένοι από αυτήν.

Αν η Αριστερά προσπαθήσει να μιλήσει στους οπαδούς του ποδοσφαίρου χωρίς να έχει εμπιστοσύνη ότι μπορούν να κολυπηθούν μαζί της στα βαθιά νερά της κριτικής του καπιταλισμού, τότε αυτό που θα συμβεί είναι να προσαρμοστεί η ίδια στις ιδέες της κερκίδας για να κερδίσει την συμπάθειά της. Και αυτό μοιάζει να είναι το λάθος του βιβλίου.

Στην ρίζα αυτής της λαθεμένης προσέγγισης βρίσκεται η αντίληψη ότι το ποδόσφαιρο είναι από την φύση του ένα λαϊκό άθλημα που οι ρίζες του χάνονται στα βάθη των αιώνων και που μόνο πρόσφατα, κάπου στη δεκαετία του '90, μας το έκλεψαν οι μεγαστάρες της τηλεόρασης και άνθρωποι τους στις ΠΑΕ. Η πραγματική ιστορία του ποδοσφαίρου, όμως, δεν έχει τίποτα να κάνει με αυτόν τον μύθο. Το να βλέπει κανείς μια αιώνια "λαϊκή φύση" του ποδοσφαίρου που ξεκινάει από την αρχαία Ελλάδα, την Κίνα, τους Κέλτες και φτάνει στις αλάνες της Βραζιλίας και της παλιάς Αθήνας είναι το ισοδύναμο της ιστορίας του Παπαρηγόπουλου που έβλεπε την "αιώνια ελληνικότητα" παντού, στην αρχαιότητα, στο Βυζάντιο και στον ...Οθωνα. Είναι κρίμα δυο αριστεροί δημοσιογράφοι να τσιμπάνε σε τέτοια παραμύθια.

Το ποδόσφαιρο σαν άθλημα είναι δημιουργημα της αστικής τάξης της

Βρετανίας του 19ου αιώνα. Ξεκίνησε σαν παιχνίδι για τους γόνους της καλής κοινωνίας που πήγαιναν στα προνομιούχα κολέγια όπως το Ητον. Οι άρχοντες της τότε υπερδύναμης του πλανήτη, της Βρετανικής Αυτοκρατορίας, φιλοδοξούσαν ότι από τα δικά τους σχολεία θα έβγαιναν μελλοντικοί ηγέτες της βιομηχανίας, της ναυτιλίας, των τραπεζών που κυριαρχούσαν σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης. Είχαν σαν στόχο για αυτή την ελίτ τη διάπλυσή της σύμφωνα με τα κλασσικά πρότυπα της αρχαιότητας: "Νους υγιής εν σώματι υγιεί". Σ'αυτό το περιβάλλον γεννήθηκε το ποδόσφαιρο. Οι πρώτοι κανόνες φτιάχτηκαν στο πανεπιστήμιο Κέμπριτζ το 1848.

Θα ήταν βλακεία να θεωρήσει κανείς ότι αυτή η προέλευση είναι καταδικαστική για το ποδόσφαιρο. Οι αρχαιολόγοι, οι φιλόλογοι, οι προφέσορες εκείνης της τάξης εκείνη την περίοδο τοποθέτησαν τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό στο βάθρο του υψηλότερου επιτεύγματος της ανθρωπότητας. Δίδασκαν στους μαθητές τους Αρχαία Ελληνικά γιατί θεωρούσαν ότι έτσι τους προετοιμάζαν να έχουν ηγετικά προσόντα. Είναι φανερό ότι δεν θεωρούσαν το ποδόσφαιρο σαν ένα ανεγκέφαλο άθλημα κατάλληλο μόνο για "χουλιγκάνους". Αυτά τα ιδεολογήματα εφευρέθηκαν πολύ αργότερα, όταν το ποδόσφαιρο κατέβηκε στις "κατώτερες τάξεις".

Αυτή η κάθοδος έγινε στα τέλη του 19ου αιώνα όταν το ποδόσφαιρο έγινε επαγγελματικό. Η πρώτη φορά που μια ομάδα με παίχτες εργατικής καταγωγής έφτασε στον τελικό, στο κύπελο Αγγλίας ήταν το 1878. Οι ποδοσφαιρικές ομάδες τότε πια δεν έχουν τα ονόματα μεγάλων κολεγιών αλλά συνδέονται με μεγάλα εργοστάσια. Μεγάλοι εργοδότες παίρνουν τις πρωτοβουλίες να ιδρύσουν συλλόγους και ομάδες για τους "δικούς τους" εργάτες ή

Η διαφήμιση της Vodafone σκεπάζει την κερκίδα. Το ποδόσφαιρο είναι μια τεράστια βιομηχανία

ενθαρρύνουν την τοπική εκκλησία να αναλάβει αυτό το κοινωνικό έργο. Η Αστον Βίλα, η Μπόλτον και η Εβερτον ξεκίνησαν σαν ομάδες της ενορίας. Η Αρσεναλ, η Γουέστ Χαμ και η Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ από την βιομηχανία όπλων, σιδήρου και τους σιδηροδρόμους αντίστοιχα.

Βρισκόμαστε πια στην εποχή που η εργατική τάξη στη Βρετανία είχε μαζικοποιηθεί πλειοψηφικά και που με τους αγώνες της έχει κατακτήσει το δικαίωμα να ψηφίζει (για τους άνδρες). Η άρχουσα τάξη έχει ανάγκη να αναδείξει νέους θεσμούς για να αντιμετωπίσει αυτό το νέο φαινόμενο, είναι η εποχή που ο Χόμσμπερτ της είχε δώσει τον τίτλο "Η ανακάλυψη των παραδόσεων". Οι μύθοι του εθνικισμού εκλαϊκεύονται για ένα νέο μαζικό ακροατήριο. Η "βιομηχανία του ελεύθερου χρόνου" κάνει τα πρώτα βήματά της. Το ποδόσφαιρο σαν επαγγελματικό σπορ κατακτάει τις μάζες πρώτα της Αγγλίας και ύστερα των άλλων χωρών.

Γιατί τα θυμίζουμε όλα αυτά; Μήπως για να "θάψουμε" το ποδόσφαιρο σαν προϊόν που εξάχθηκε από την ιμπεριαλιστική Βρετανία; Αυτά θα ήταν ανόητα επιχειρήματα. Όπως είναι ανοησία να γράφει το βιβλίο ότι το ποδόσφαιρο είναι δημοφιλές επειδή «σε αυτόν τον τομέα, προς τέρψη των λαών όλου του κόσμου, η Αυτοκρατορία (δηλαδή οι ΗΠΑ) είναι πάτος»(σελ.29).

Αν αυτά ήταν τα κριτήρια για το πόσο αγαλιάζει ο κόσμος ένα άθλημα, τότε το εθνικό σπορ των Κουβανέζων δεν θα ήταν το μπέιζμπολ. Ούτε θα ξεχυνόταν στους δρόμους ο κόσμος

της Τζαμάικα όταν η εθνική ομάδα των Δυτικών Ινδιών κερδίζει την Αγγλία στο κριкет. Το κριкет και το μπέιζμπολ είναι σε πολλές χώρες εξίσου "λαϊκά παιχνίδια" όσο και το ποδόσφαιρο, έστω κι αν η καταγωγή τους είναι ολοφάνερα από τις ιμπεριαλιστικές μητροπόλεις, χωρίς παραμύθια όπως για το ποδόσφαιρο.

Τι είναι λοιπόν, αυτό που κάνει τα σπορ δημοφιλή; Εδώ χρειαζόμαστε τη βοήθεια μερικών διανοούμενων έστω κι αν δεν έπαιξαν ποτέ στην ζωή τους μπάλα.

Σαν αφετηρία είναι καλό να πάρουμε την ανάλυση του Μαρξ για την εκμετάλλευση, την αλλοτριώση και την υποταγή του εργάτη στην μηχανή. Διαβάζουμε στο Κομμουνιστικό Μανιφέστο: «*Με την επέκταση των μηχανών και με τον καταμερισμό της εργασίας η δουλειά των προλετάρων έχασε κάθε ανεξάρτητο χαρακτήρα και μαζί έχασε κάθε θέλητρο για τον εργάτη. Ο εργάτης γίνεται ένα άλλο εξάρτημα της μηχανής από το οποίο ζητούν μονάχα τον πιο απλό, τον μονότονο χειρισμό.*»

Απέναντι σε αυτήν την εξαντλητική μονοτονία, η άθληση είναι ένας τρόπος για να φέρει κανείς πίσω τη χαμένη χαρά της ελεύθερης κίνησης του σώματος, την απόλαυση των δυνατοτήτων του, της εναλλαγής ρυθμών. Όπως ο χορός είναι η μεθυστική αίσθηση του ρυθμού που σε συνεπαίρνει, έτσι κι ο αθλητισμός, όταν είναι παιχνίδι είναι λυτρωτικός απέναντι στους καταναγκαστικούς ρυθμούς της αλλοτριωμένης εργασίας.

Σύμφωνα με τον Αντόρνο, τα σπορ υπόσχονται να απελευθερώσουν το

σώμα από την ταπείνωση στην οποία το υποχρεώνουν τα οικονομικά συμφέροντα. Αυτή είναι η μαγική έλξη τους. Προσφέρουν την αποκατάσταση ενός μέρους των λειτουργιών που έχει κλέψει η καπιταλιστική βιομηχανική κοινωνία. Όμως δεν μπορούν να δώσουν την διαφυγή που υπόσχονται: «*Η διασκέδαση στον αναπτυγμένο καπιταλισμό είναι προέκταση της εργασίας. Την αποζητούν αυτοί που επιθυμούν να δραπετεύσουν από την μηχανοποιημένη εργασιακή διαδικασία, έτσι ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν αυτή την διαδικασία ξανά... Τα σπορ αποκαθιστούν για τους ανθρώπους ορισμένες από τις λειτουργίες που τους αφαίρεσε η μηχανή, αλλά μόνο για να τους επιστρατεύσουν ξανά ανελήτα στην υπηρεσία της μηχανής.*»

Γιατί, δυστυχώς, τα σπορ δεν είναι παιχνίδι, είναι βιομηχανία. Μέσα στον καπιταλισμό ούτε ο "ελεύθερος χρόνος" του εργάτη δεν είναι δικός του. Γράφει ο Μπράβερμαν:

«*Η ατροφία της κοινότητας και ο αυστηρός διαχωρισμός από το φυσικό περιβάλλον δημιουργούν ένα κενό για το τι μπορεί να κάνει κανείς στις "ελεύθερες" ώρες του. Το γέμισμα αυτών των ωρών εξαρτάται επίσης από την αγορά που φροντίζει να δημιουργήσει ένα πλήθος από θεάματα και μορφές διασκέδασης προσαρμοσμένα στους περιορισμούς της πόλης... Οι τρόποι που μπορούμε να γεμίσουμε τις ελεύθερες ώρες μας απορρέουν από θεσμούς που έχουν μετατρέψει κάθε άθλημα και κάθε διασκέδαση σε παραγωγική διαδικασία για την διέγερση του κεφαλαίου.*»

Η συλλογικότητα της κερκίδας κλωμό υποκατάστατο της μαζικής διαδήλωσης

Το ποδόσφαιρο δεν είναι έξω από όλα αυτά, ούτε για τους παίκτες ούτε για τους φιλάθλους του.

Για τα εκατομμύρια παιδιά που παίζουν ποδόσφαιρο, η προοπτική ότι μπορούν να μπουν σε ένα κόσμο "μαγικό", όπου θα κερδίσουν πολλά λεφτά κάνοντας αυτό που τους αρέσει, είναι μια τεράστια αυταπάτη. Οι ομάδες είναι κρεατομηχανές που καταστρέφουν το ταλέντο, την δημιουργικότητα, την ίδια τη ζωή χιλιάδων νέων για να φτιάξουν μια ενδεκάδα. Για κάθε έναν Τζορτζ Μπεστ, Ζινεντίν Ζιντάν ή Ροναλντίνιο, έχουν θυσιαστεί άπειρα παιδιά που αφιέρωσαν τα εφηβικά τους χρόνια σε αυτήν την βιομηχανία για να καταλήξουν "αποτυχημένοι" από τα 30 τους. Αποβλακωτική εργασιακή πειθαρχία, συντριβή της προσωπικότητας για το σύστημα του προπονητή, καταστροφή του σώματος και του πνεύματος με συστηματικό ντοπάρισμα φυσικό και ιδεολογικό, αυτή είναι η άθλια πραγματικότητα πίσω από τη δελεαστική βιτρίνα.

Τα ίδια ισχύουν για τους οπαδούς. Η "συλλογικότητα" της κερκίδας μπορεί να μοιάζει συγγενική με την συλλογικότητα μιας μαζικής διαδήλωσης, αλλά δεν είναι -είναι κλωμό υποκατάστατο.

Η "ελευθερία" που αισθάνεται ένας εργαζόμενος ή ένας νομικός μακριά από τις πιέσεις της δουλειάς ή του εκπαιδευτικού συστήματος ανακατεμένος σε ένα πλήθος που φωνάζει συνθήματα και μοιράζεται συναισθήματα παρακολούθωντας την ομάδα του, μοιάζει δελεαστική. Δεν είναι όμως απελευθερωτική, παραμένει αλλοτριωμένη και αλλοτριωτική.

Τα όποια στοιχεία ταξικότητας (τα συνθήματα ενάντια στον πρόεδρο της ομάδας ή τον διαιτητή, οι παρέες από την ίδια εργατογειτονιά που παρακολουθούν κάποιο φίλο τους, ή ένα τοπικό "ίνδαλμα" να παίζει, ακόμα και οι αντιπαράθεσεις με την αστυνομία) χάνονται μέσα στην κυρίαρχη πραγματικότητα: Τα πιο συνηθισμένα συνθήματα είναι ενάντια

στην αντίπαλη ομάδα, τα υβριστικά συνθήματα για τον πρόεδρο ή τον διαιτητή παίρνουν χρώμα από τις πιο καθυστερημένες συνήθως σεξιστικές κραυγές, το μόνο που μένει είναι η εκτόνωση. Ολοι οι ερευνητές των εργασιακών σχέσεων συμφωνούν ότι η παραγωγικότητα ανεβαίνει τις Δευτέρες μετά από μια νίκη της τοπικής ομάδας ή πολύ περισσότερο της Εθνικής.

Οι μόνες στιγμές όπου η "κερκίδα" γίνεται πραγματική διαδήλωση είναι όταν το συγκεντρωμένο πλήθος θυμηθεί την ταξική του προέλευση μέσα από ερεθίσματα που έρχονται από έξω - από την πολιτική και την ταξική πάλη. Υπάρχουν πολλά τέτοια παραδείγματα και δεν συνδέονται αποκλειστικά με το ποδόσφαιρο. Ένας αγώνας... Χόκεϊ επί πάγου είχε γίνει μαζικό ξέσπασμα όταν η Εθνική Τσεχίας είχε νικήσει την Ρωσία!

Όλα αυτά δεν είναι άγνωστα στον Μπογιόπουλο και στον Μηλάκα. Υπάρχουν σελίδες που μιλάνε και για τα προβλήματα των ποδοσφαιριστών και για τα συμφέροντα που λυμαινούνται παίκτες και φιλάθλους. Υπάρχουν καλές σελίδες κύρια όταν τα παραδείγματα προέρχονται από το εξωτερικό και μιλάνε για ποδοσφαιρικές εταιρείες που αντιμετωπίζουν τους παίκτες σαν "μπουλόνια" και για πρωταθλήματα που αποφασίζονται στις αίθουσες συνεδριάσεων των μεγιστάνων του πλούτου. Αλλά όσο πιο κοντά ερχόμαστε στην Ελλάδα τόσο πιο φτωχές γίνονται οι σελίδες του βιβλίου με ναδίρ τις σελίδες που αφορούν την Εθνική Ελλάδος.

Ο θρίαμβος της Εθνικής στην Πορτογαλία το 2004 προβάλεται σαν επιβεβαίωση του πόσο ωραίο είναι το ποδόσφαιρο γιατί είναι τόσο απρόβλεπτο ώστε και οι μικροί μπορούν να κερδίζουν! Είναι τόσο δημοκρατικό ώστε όλοι μπορούν να συμμετέχουν και οι ψηλοί και οι κοντοί, και οι κακεκκικοί και οι χοντροί (το μόνο που φαίνεται να ξέχασαν οι συγγραφείς είναι το 50% του πληθυσμού-τις γυναίκες).

Ξαφνικά ολόκληρη η ποδοσφαιρική βιομηχανία εξαγνίζεται, δεν υπάρχουν μαφίες και παράγκες, ούτε σημεία παιχνίδια, ούτε ύποπτες διαιτησίες, ούτε ντόπινγκ, ούτε τίποτα. Ακόμα και η στοιχειώδης δημοσιογραφική περιέργεια εξαφανίζεται και δεν διερευνά κανένα ερώτημα π.χ. τι έγινε με το παιχνίδι Ελλάδα-Αρμενία και τις καταγγελίες για

δωροδοκία, τι έγινε με την τεστοστερόνη του Ζαγοράκη, αν έπαιξε ρόλο η θέση της Ελλάδας στα μεγάλα σαλόνια των σπορ σαν διοργανώτρια των Ολυμπιακών Αγώνων εκείνη την περίοδο κλπ. κλπ.

Το μόνο που μένει είναι παραμύθι ότι η Εθνική αποτελεί την επιστροφή στην "ομάδα-ιδέα", στην "αγνή εποχή" όπου οι παίκτες έπαιζαν για την φανέλα και για την μαγεία της μπάλας.

Όμως τέτοια εποχή δεν υπήρξε ποτέ, ιδιαίτερα σε επίπεδο Εθνικών ομάδων, αλλά ούτε και σε επίπεδο τοπικών συλλόγων. Είναι πρόβλημα για αριστερούς δημοσιογράφους να διακηρύξουν ότι «*οι ιδέες είναι αυτές που συγκροτούν τις ομάδες και όχι το χρήμα*»(σελ197) και λίγο πιο κάτω να βάζουν σε ξεχωριστή κατηγορία τον Γουλιανδρή και τον Μπάρλο από τους σημερινούς μεγαλομέτοχους των ΠΑΕ γιατί τότε *"το κύριο ισοζύγιο μεταξύ κερδοφορίας-χασούρας αφορούσε περισσότερο την αίγλη και την φήμη του προέδρου"*! Φαίνεται ότι τότε οι εφοπλιστές κουμαντάρανε τον Ολυμπιακό για την ψυχή των πεθαμένων τους, ενώ τώρα ο Κόκκαλης κυνηγάει το κέρδος από το Καραϊσκάκη και όχι από την Ιντρακομ.

Κι έτσι στο τέλος τι απομένει από τις ευχές των συγγραφέων για μια άλλη κοινωνία; Τίποτα ή σχεδόν τίποτα. Η ελπίδα για μια άλλη κοινωνία παραμένει "εξόριστη στο νησί της ουτοπίας". Ο πιο άμεσος στόχος που προβάλλουν είναι να γυρίσει ο κόσμος στα γήπεδα, να μην αφευθούν οι παράγοντες να καταστρέψουν το "θαύμα της Εθνικής ομάδας"!

Αν η παρέμβαση της Αριστεράς στον κόσμο των σπορ ακολουθήσει τέτοιες συνταγές, το μόνο που έχει να κερδίσει είναι μερικές θέσεις δίπλα σε μεγαλοπαράγοντες. Μερικές ακόμα δυνατότητες για κάποια Λιάνα Κανέλη να φιγουράρει στο εξώφυλλο του Παναθηναϊκού.

Αλλά σίγουρα η Αριστερά, μπορεί και πρέπει να έχει πιο φιλόδοξους στόχους. Να κατεβάσει τις κερκίδες στους δρόμους, να κερδίσει τη νεολαία στην πιο υπέροχη εμπειρία που μπορεί να ζήσει, την συμμετοχή στο κίνημα για να αλλάξει τον κόσμο. Κι αυτό δεν γίνεται προσκυνώντας ψεύτικους θεούς.

Ο **Ερικ Χόμψμπομ** είναι μαρξιστής ιστορικός από την Βρετανία. Ο **Θήοντρο Αντόρνο**, ήταν Γερμανός φιλόσοφος από τους γνωστότερους εκπροσώπους της "Σχολής της Φραγκφούρτης". Ο **Χάρι Μπράβεμαν** ήταν Αμερικάνος μαρξιστής, συγγραφέας του βιβλίου «Εργασία και Μονοπωλιακό Κεφάλαιο»

Γιατί δεν μπορούμε να αλλάξουμε τον κόσμο

χωρίς να πάρουμε την εξουσία

Τον περασμένο Μάρτη κυκλοφόρησε στα ελληνικά το βιβλίο του Τζον Χόλογουεϊ "Ας αλλάξουμε τον κόσμο χωρίς να καταλάβουμε την εξουσία".

Το βιβλίο, κατ' αρχήν, δεν είναι ούτε απλό, ούτε διαβάζεται εύκολα. Σε ένα από τα πρώτα κεφάλαια του βιβλίου, για παράδειγμα, για να εξηγήσει τις διάφορες μορφές και τις αντιφάσεις της εξουσίας, γράφει ο Χόλογουεϊ:

"Η εξουσία-για υπάρχει ως εξουσία-επί, αλλά η εξουσία-για υπόκειται στην εξουσία-επί και εξεγείρεται ενάντια σε αυτή. Και η εξουσία-επί δεν είναι άλλο από την μεταμόρφωση της εξουσίας-για και για αυτό εξαρτάται απόλυτα από αυτήν."

Αυτό που ονομάζει ο Χόλογουεϊ "εξουσία-για" είναι η δύναμη που διαθέτει η εργατική τάξη να μετασχηματίζει με την εργασία της τον κόσμο. Αυτή η δύναμη, λέει, έχει απαλλοτριωθεί από την κυρίαρχη τάξη, έχει γίνει κεφάλαιο, κράτος, "εξουσία-επί", ένα πλέγμα μηχανισμών που βρίσκονται στα χέρια της κυρίαρχης τάξης και της εξασφαλίζουν την δυνατότητα να κυριαρχεί πάνω στους εργάτες. Αλλά ταυτόχρονα, επειδή το κεφάλαιο στηρίζεται σε αυτή την εργασία της εργατικής τάξης για την ίδια του την ύπαρξη, η εξουσία των καπιταλιστών είναι εξαρτημένη από την εργατική τάξη:

"Οι κυρίαρχοι, με άλλα λόγια, εξαρτώνται πάντα από τους κυριαρχούμενους. Το κεφάλαιο εξαρτάται απόλυτα από την εργασία που το δημιουργεί (και συνεπώς από τον προηγούμενο μετασχηματισμό του πράττειν σε εργασία). Το υπάρχον εξαρτάται από αυτό που (ήδη) υπάρχει μόνο υπό τη μορφή της άρνησής του."

Με τον δικό τρόπο ο Χόλογουεϊ περιγράφει αυτό που ο Μαρξ ονομάζει "αλλοτρίωση". Στον καπιταλισμό τα προϊόντα της εργασίας των εργατών υφαρπάζονται από την κυρίαρχη τάξη, "αποξενώνονται" από τους δημιουργούς τους, γίνονται "αλλότρια" και μετατρέπονται, στα χέρια αυτής της κυρίαρχης τάξης που τα κατέχει, σε μηχανισμούς, εργαλεία και όπλα για την

Ο Σωτήρης Κοντογιάννης απαντάει στα επιχειρήματα του Τζον Χόλογουεϊ ότι το κίνημα μπορεί να αγνοήσει το κράτος.

ίδια την καταπίεση και υποταγή της εργατικής τάξης. Αλλά ο Χόλογουεϊ το περιγράφει αυτό με έναν τρόπο στριφνό γεμάτο από νέες, ιδιότυπες έννοιες ανακατεμένες με ποιητικές περιγραφές και δυσνόητες αναφορές σε φιλοσοφικές ιδέες.

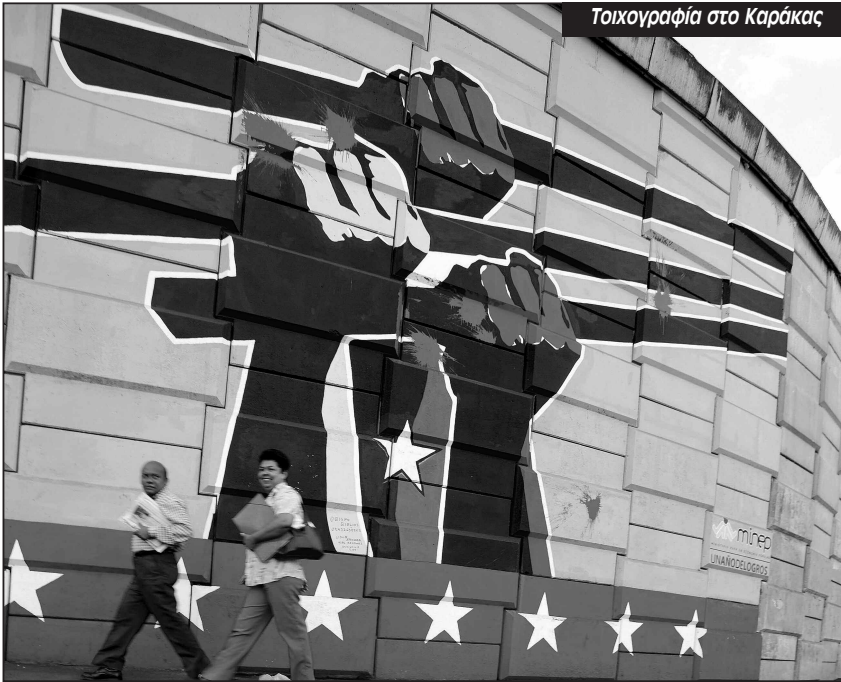
Παρόλα αυτά, το βιβλίο, που πρωτοκυκλοφόρησε στα αγγλικά το 2002, είχε τεράστια επιτυχία: χιλιάδες άνθρωποι το έχουν αγοράσει, χιλιάδες το έχουν διαβάσει, χιλιάδες έχουν ταυτιστεί μαζί του, χιλιάδες αναφέρονται σε αυτό. Στο περσινό Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ (Γενάρης 2005 στο Πόρτο Αλέγκρε) μια συζήτηση με ομιλητές τον Τζον Χόλογουεϊ και τον Μάικλ Χαρντ (τον συγγραφέα, μαζί με τον Αντόνιο Νέγκρι, του "Αυτοκρατορία") γέμισε, ασφυκτικά, ένα τεράστιο αμφιθέατρο 2000 θέσεων.

Υπάρχει ένας πολύ απλός λόγος πίσω από αυτή την πρωτοφανή επιτυχία: η ιδέα ότι μπορούμε αλλάξουμε τον κόσμο χωρίς να χρειαστεί να πάρουμε την εξουσία μοιάζει ελκυστική στα μάτια της πλειοψηφίας, σχεδόν, των ανθρώπων που υποφέρουν από τις αποτυχίες και τις αδικίες της σημερινής κοινωνίας και σνειρεύονται ένα καλύτερο μέλλον. Και υπάρχει μια προφανής αιτία που κάνει αυτή την ιδέα τόσο ελκυστική: η παράδοση της επίσημης αριστεράς, η παράδοση του "σοσιαλισμού από τα πάνω". Η παράδοση που λέει ότι το μόνο που χρειάζεται να κάνει η αριστερά είναι να πάρει στα χέρια της το υπάρχον κράτος και ύστερα μέσα από τον έλεγχο της εξουσίας αυτής να αρχίσει να χιζεί μια άλλη, καλύτερη και πιο δίκαιη, κοινωνία. Είναι μια αντίληψη που είναι κοινή, παρά τις μεταξύ τους διαφορές και στα δυο κυρίαρχα ρεύματα της παραδοσιακής αριστεράς -και στην σταλινική και στην σοσιαλδημοκρατική της εκδοχή.

Το κράτος, σύμφωνα με τις αντιλήψεις

αυτής της παράδοσης του "σοσιαλισμού από τα πάνω" δεν είναι παρά ένα "εργαλείο", ένας ουδέτερος μηχανισμός που στέκει πάνω από τους ανθρώπους, πάνω από τις τάξεις και έχει σαν αποστολή να εξασφαλίζει την επιβίωση και την συνέχεια της κοινωνίας αυτής, ξεπερνώντας με τον ένα ή τον άλλο τρόπο τις έχθρες, τα μίση και τους ανταγωνισμούς. Οι αδικίες του σημερινού κράτους, σύμφωνα με την αντίληψη αυτή, οφείλονται σε αυτούς που το ελέγχουν -την αστική τάξη και τα κόμμάτα της- και όχι στην ίδια του την φύση. Αν καταφέρει να το πάρει στα χέρια της η αριστερά αυτό το κράτος-εργαλείο θα μπορέσει να το χρησιμοποιήσει "προς όφελος του λαού και του τόπου".

Και για τον σταλινισμό και για την σοσιαλδημοκρατία η εργατική τάξη, τα εκατομμύρια των απλών ανθρώπων, το "πλήθος" σύμφωνα με τον Χαρντ και τον Νέγκρι, έχει έναν ρόλο παθητικό: ο ρόλος της αρχίζει και τελειώνει στο πεζοδρόμιο -είτε είναι αυτό το πεζοδρόμιο μπροστά από το εκλογικό τμήμα, είτε το πεζοδρόμιο της διαδήλωσης και της απεργίας. Ο ρόλος τους τελειώνει με την παράδοση της κρατικής εξουσίας στα χέρια των "δικών της" ανθρώπων. Είναι μια ιδέα που έχει χάσει στα μάτια χιλιάδων και χιλιάδων ανθρώπων την παλιά της λάμψη: οι εμπειρίες από τα καθεστώτα του "υπαρκτού σοσιαλισμού" στην Ανατολή και τις διάφορες κυβερνήσεις της "κεντροαριστεράς" στην Δύση έχουν αφήσει πικρή γεύση και μικρά περιθώρια για τέτοιου είδους αυταπάτες. Ταυτόχρονα, η εμφάνιση του αντικαπιταλιστικού κινήματος, τον Νοέμβριο του 1999, γέννησε μια ολόκληρη νέα γενιά ακτιβιστών, απρόθυμων να περιοριστούν στον ρόλο του "κομπάρσου" που τους επιφύλασσε η παλιά αριστερά.

Μέσα στα έξι, σχεδόν χρόνια, που έχουν περάσει από τότε, η συζήτηση έχει φουντώσει μέσα στο νέο κίνημα. Πως θα μοιάζει αυτός ο "άλλος κόσμος" που λέμε στα συνθήματά μας ότι είναι εφικτός; Και πως θα φτάσουμε εκεί; Μια ολόκληρη πτέρυγα του κινήματος -η πιο συντηρητική, αυτή που είναι δεμένη, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, πιο στενά με την παλιά αριστερά επαναφέρει, με νέο περιτύλιγμα, τις ιδέες του "σοσιαλισμού από τα πάνω" - το πιο τρανταχτό παράδειγμα αυτές τις μέρες είναι ο συμβιβασμός της Κομμουνιστικής Επανίδρυσης στην Ιταλία με την κεντροαριστερά του ντ' Αλέμα και του Πρόνπι. Αλλά δεν είναι μόνο η Επανίδρυση. Στην Γαλλία το Αττακ, η μεγαλύτερη οργάνωση που έχει γεννήσει το νέο κίνημα, στηρίζεται, από την ίδια του την ίδρυση, στην ιδέα ότι μπορούμε να διορθώσουμε, έστω και λίγο, τον κόσμο, μέσα από την επιβολή, παγκόσμια, ενός φόρου (του φόρου Τόμπιν) στις κερδοσκοπικές συναλλαγές. Φυσικά η επιβολή φόρων δεν γίνεται από τα κινήματα. Γίνεται από τις κυβερνήσεις και τους διακρατικούς οργανισμούς. Η ηγεσία του Αττακ αλλοιθωρίζει όλο και πιο πολύ προς την κυβέρνηση και το κράτος.

Απέναντι σε αυτή την στροφή προς τα δεξιά ενός ολόκληρου κομματιού του κινήματος, η ιδέα ότι μπορούμε να αλλάξουμε τον κόσμο χωρίς να χρειαστεί να πάρουμε την εξουσία ακούγεται σαν ασυμβίβαστη και ριζοσπαστική. Στην πραγματικότητα, όμως, όσο ελκυστική και να μοιάζει, τόσο αδιέξοδη, αναποτελεσματική και επικίνδυνη είναι για το κίνημα. Η

επικράτηση απόψεων σαν αυτές που πρεσβεύει ο Χόλγουοϊ στο βιβλίο μπορούν να οδηγήσουν το κίνημα μόνο στη διάλυση. Και τους ακτιβιστές πίσω στην αγκαλιά της παλιάς αριστεράς που υποτίθεται ότι καταπολεμάει.

Ο Χόλγουοϊ χάνει από τα μάτια του την επαναστατική παράδοση της Αριστεράς. Ο Μαρξ, ο Ενγκελς, ο Λένιν, ο Τρότσκι, η Ρόζα έχουν αφιερώσει όλοι τους πολλές σελίδες για να εξηγήσουν γιατί η εργατική επανάσταση θα πρέπει να "τσακίσει το αστικό κράτος". Ο Μαρξ έβγαλε τα συμπεράσματά του από την πρώτη "εργατική δημοκρατία" της ιστορίας, την Κομμούνα του Παρισιού του 1871. Το ίδιο παράδειγμα χρησιμοποίησε ο Λένιν στο "Κράτος και Επανάσταση" -

**Το κίνημα
αντιμετωπίζει
το κράτος
σαν τον
"συλλογικό
υπεύθυνο"
για ολόκληρη
την άρχουσα
τάξη**

ένα βιβλίο γραμμένο κυριολεκτικά μέσα στην φωτιά της επανάστασης του 1917. Ο Χόλγουοϊ, όμως, δεν ανατρέχει στις εμπειρίες του κινήματος; γυρίζει πίσω στην θεωρία της αλλοτρίωσης και της "φειτικοποίησης του εμπορεύματος" - τον τρόπο με τον οποίο μιλάει ο Μαρξ για την "καταδίωξη" των εργατών από τα ίδια τους τα προϊόντα, στο "Κεφάλαιο". Η θεωρία της αλλοτρίωσης και της φειτικοποίησης του εμπορεύματος, όμως, είναι στον Χόλγουοϊ παραμορφωμένη, τραβηγμένη στα άκρα, ολοκληρωτικά διαστρεβλωμένη. Ο Μαρξ τοποθετεί την εργατική τάξη στο ρόλο του «ιστορικού νεκροθάφτη» του καπιταλισμού. Ο Χόλγουοϊ την θάβει μέσα στους «ιστούς» του καπιταλισμού.

Για τον Μαρξ και τον Λένιν το αστικό κράτος είναι ένα σύνολο από ιεραρχικές, γραφειοκρατικές δομές που είναι διαποτισμένες από το πνεύμα του καπιταλισμού -τον στρατό, την αστυνομία, τα δικαστήρια, το νομισματικό και πιστωτικό σύστημα κλπ. Η εργατική τάξη δεν μπορεί να ελπίζει στην χειραφέτησή της αν δεν συντριψει αυτούς τους μηχανισμούς -αυτό είναι το "τσάκισμα του αστικού κράτους" του Λένιν. Για τον Χόλγουοϊ το κράτος μοιάζει με έναν ιστό αράχνης, τον οποίο έχουν υφάνει οι ίδιοι οι εργάτες, αλλά τώρα έχουν πιαστεί πάνω του. Για τον Μαρξ η αλλοτρίωσή τους δεν εμποδίζει τους εργάτες να παλέψουν ενάντια στην εκμετάλλευσή τους -η αλλοτρίωση δεν είναι παρά η άλλη, καταστροφική, όψη αυτής της εκμετάλλευσης, ένας λόγος παραπάνω για να θέλουν οι εργάτες να ανατρέψουν τον καπιταλισμό. Στον Χόλγουοϊ η αλλοτρίωση είναι απόλυτη! Για τον Μαρξ, το γεγονός ότι ο καπιταλισμός στηρίζεται στην ίδια την δουλιά της εργατικής τάξης δεν είναι παρά η απόδειξη ότι οι εργάτες έχουν την δύναμη να παραλύσουν το σύστημα και να το ανατρέψουν. Στον Χόλγουοϊ δεν είναι παρά ένα ακόμα στοιχείο της τραγικής τους μοίρας: οι εργάτες είναι απλά συνυπεύθυνοι για την κατάντια τους! Ο καπιταλισμός μοιάζει με τον βρυκόλακα των Καρπαθίων: δαγκώνει τα θύματά του, τους πίνει πιο αίμα και τα κάνει και αυτά βρυκόλακες, κομμάτι του προβλήματος.

Πως μπορεί να γλυτώσει κανείς από τον βρυκόλακα; Για τον Χόλγουοϊ η μόνη λύση είναι η "φυγή", η "λιποταξία", η "έξοδος". Ο Χόλγουοϊ χρησιμοποιεί την λέξη "πήση". Το ερώτημα που προκύπτει, όμως αυτόματα, είναι πήση προς τα πού; Υπάρχει κάποιο σημείο, κάποια σφαίρα, κάποιος χώρος που δεν έχει "μολυνθεί" από τον καπιταλισμό, κάποιο σημείο πέρα και

έξω από την εμβέλεια του κράτους-τραπεζιού;

Ο Χόλογουεϊ παραδέχεται ότι δεν έχει να προτείνει κάποιο σημείο ολικής "φυγής". Υπάρχουν, όμως, λέει κάποιες "ρωγμές", κάποιες "σχισμές" στο σύστημα -χωρίς να τις προσδιορίζει περισσότερο. Η βασική αδυναμία του Χόλογουεϊ είναι ότι δεν καταλαβαίνει το ρόλο που παίζει η επαναστατική στρατηγική για την εργατική εξουσία στο να γενικεύει τις "ρωγμές", να τις ανοίγει και να δημιουργεί την προοπτική να τσακίσουν τη ραχοκοκαλιά του καπιταλισμού. Αν το επαναστατικό κίνημα αγνοήσει τον αγώνα για την ανατροπή της εξουσίας των καπιταλιστών και την αντικατάστασή της από την συλλογική και δημοκρατική εξουσία των εργατών, τότε χάνει τη δυνατότητα ακόμα και να δημιουργεί ρωγμές, πολύ περισσότερο να τις κάνει τεράστιες.

Ο αγώνας των φοιτητών και των πανεπιστημιακών που ξέσπασε την περασμένη άνοιξη είναι ένα πολύ καλό παράδειγμα. Το σύστημα της δημόσιας και δωρεάν παιδείας -ένα σύστημα που έχει επιβληθεί κύρια από τους αγώνες των προηγούμενων γενιών- αποτελεί μια τέτοια χαραμάδα στο σύστημα: η ιδέα ότι μπορείς να παρακολουθείς μαθήματα, να παίρνεις βιβλία, να περνάς από εξετάσεις και να παίρνεις πτυχία δωρεάν αποτελεί μια ρωγμή στο σύστημα της "ελεύθερης αγοράς". Το ίδιο και η δημόσια υγεία: η ιδέα ότι μπορείς να πηγαίνεις στον γιατρό, να κάνεις θεραπείες και να παίρνεις φάρμακα με γνώμονα το τι έχεις ανάγκη και όχι τι μπορείς να πληρώσεις είναι μια άμεση άρνηση του συστήματος της αγοράς.

Οι αγώνες των προηγούμενων γενιών ανάγκασαν το κράτος να αναλάβει έναν σημαντικό ρόλο στον περιορισμό της αγοράς. Δημιούργησαν "ρωγμές" και υποχρέωσαν το κράτος να αναλάβει το κόστος της συντήρησής τους. Η παρομοίωση του κράτους με έναν ιστό αράχνη δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματικότητα.

Αλλά δεν είναι μόνο οι προηγούμενες κατακτήσεις του κινήματος που μας κάνουν να μην μπορούμε να αγνοήσουμε το κράτος. Το κίνημα αντιμετωπίζει το κράτος σαν τον "συλλογικό υπεύθυνο" για ολόκληρη την άρχουσα τάξη. Το κίνημα έχει διεκδικήσει -και αυτές τις απευθύνει σε αυτόν τον συλλογικό υπεύθυνο, στο κράτος. Ένα άμεσο και απλό παράδειγμα είναι οι "προβληματικές" επιχειρήσεις: τα αφεντικά αποσύρουν τα κεφάλαιά τους, οι τράπεζες τις εγκαταλείπουν και οι επιχειρήσεις οδεύουν στο κλείσιμο και την διάλυση. Τι θα πρέπει να κάνουν οι εργατές; Να

μείνουν με σταυρωμένα χέρια; Να ψάξουν κάποιο ερμηονήσι; Ή να απαιτήσουν από τους καπιταλιστές -όχι μόνο τα δικά τους αφεντικά που μπορεί να έχουν χρεωκοπήσει, να την έχουν κοπανήσει με τα λεφτά στην Ελβετία ή να έχουν πεθάνει, αλλά από τον καπιταλισμό συνολικά- να πληρώσουν αυτοί τα σπασμένα, να κρατήσουν την επιχείρηση ανοιχτή και να συνεχίσουν να πληρώνουν τους μισθούς και τα μεροκάματα;

Υπάρχει, όμως, και ένας τρίτος, ακόμα πιο σημαντικός λόγος γιατί δεν μπορούμε να αγνοήσουμε το κράτος; ακόμα και αν το αγνοήσουμε εμείς, δεν πρόκειται να μας αγνοήσει αυτό. Η ιστορία του 20ου αιώνα είναι γεμάτη από απόπειρες των απλών ανθρώπων να πάρουν τις τύχες τους στα χέρια τους -με εκλογές, με εξεγέρσεις, με επαναστάσεις- που πνίγηκαν στο αίμα από τα танκς και τα πολυβόλα των στρατηγών. Η Χίλθ του 1973, η Ελλάδα της Αντίστασης, η Ισπανία του 1936 είναι μερικά μόνο από αυτά τα παραδείγματα. Στην Βενεζουέλα η άρχουσα τάξη έχει προσπαθήσει μέχρι τώρα τρεις φορές να ανατρέψει τον Τσάβες -έναν πρόεδρο που προσπαθεί να επιβάλλει κάποιες ριζοσπαστικές μεταρρυθμίσεις, όχι έναν άλλο κόσμο- χρησιμοποιώντας και στις τρεις τους μηχανισμούς του κράτους; απέτυχε και τις τρεις χάρη στην μαζική κινητοποίηση του κόσμου. Αλλά δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι θα προσπαθήσει ξανά, μόλις βρει την κατάλληλη ευκαιρία.

Για αυτό, θα πρέπει να τσακίσουμε το κράτος αν θέλουμε να αλλάξουμε πραγματικά τον κόσμο.

Ο Χόλογουεϊ ανήκει, μαζί με τον Νέγκρι και τον Χαρντ, στον χώρο της "αυτονομίας". Πρόκειται για ένα ρεύμα που στηρίζεται στην ιδέα ότι η εργατική τάξη έχει πάψει πια να έχει την δύναμη

να αλλάξει τον κόσμο. Για τον Μαρξ, τον Λένιν, τον Τρότσκι, την Ρόζα η εργατική τάξη δεν είναι απλά και μόνο αυτή που μπορεί να γκρεμίσει το σημερινό σύστημα αλλά ταυτόχρονα να χίσει στη θέση του μια καινούργια κοινωνία, παίρνοντας η ίδια άμεσα στα χέρια της την εξουσία. Το 1917 οι εργάτες της Ρωσίας έκαναν, για λίγο τουλάχιστον, πράξη το όραμα αυτό χίζοντας ένα νέο κράτος που στηρίζονταν στα σοβιέτ. Η διακυβέρνηση δεν θα ήταν η δουλιά κάποιων ειδικών: "τώρα", έλεγε ο Λένιν λίγες μέρες μετά την επικράτηση της επανάστασης του Οκτώβρη, "κάθε μαγείρισσα πρέπει να μάθει να κυβερνάει".

Η αυτονομία διέγραψε την εργατική τάξη από "επαναστατικό υποκείμενο" βάζοντας στην θέση της την αφηρημένη έννοια του "πλήθους". Το πλήθος, όμως, δεν έχει ούτε συλλογικότητες, ούτε οργανώσεις, ούτε συνδικάτα, ούτε κόμματα. Ο Χόλογουεϊ διαγράφει τώρα και την κατάληψη της εξουσίας -αφήνοντάς την με αυτόν τον τρόπο στα χέρια αυτών που την είχαν πάντα, της αστικής τάξης δηλαδή.

Ο Χόλογουεϊ στηρίζει το βιβλίο του στην εμπειρία του σοσιαλισμού από τα πάνω. Και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η μόνη λύση είναι η η "φυγή" -ακόμα και αν αυτή είναι η φυγή σε μια ζούγκλα περικυκλωμένη από εχθρικά στρατεύματα. Θέτει ένα ερώτημα και τελικά αδυνατεί να το απαντήσει. Γιατί η απάντηση βρίσκεται εκεί που αρνείται να ψάξει: στις παραδόσεις του σοσιαλισμού από τα κάτω. Εκεί η απάντηση είναι σαφής: η εργατική τάξη μπορεί να αλλάξει τον κόσμο, αλλά για να το κάνει αυτό θα χρειαστεί να διαλύσει το κράτος των καπιταλιστών και να πάρει την εξουσία, συλλογικά κι δημοκρατικά, στα δικά της χέρια.

Ο Εμφύλιος στην Ελλάδα

Στα πλαίσια του τριήμερου Μαρξισμός 2006, που οργανώθηκε από το ΣΕΚ, ο καθηγητής της Παντείου Προκόπης Παπαστρατής μίλησε με θέμα «60 χρόνια από τον Εμφύλιο». Η εισήγησή του, στην οποία στηρίζεται το κείμενο που ακολουθεί, είχε στο κέντρο της την αγγλική πολιτική στην Ελλάδα στα χρόνια της κατοχής. Οι άγγλοι ιμπεριαλιστές ήταν αποφασισμένοι να κρατήσουν με κάθε τρόπο την Ελλάδα στην σφαίρα επιρροής τους, διατηρώντας στην εξουσία μια άρχουσα τάξη που φοβόταν ότι θα έχανε την εξουσία από το κίνημα της Αντίστασης. Γι' αυτό το σκοπό δε δίστασαν να πνίξουν στο αίμα την Αθήνα τον Δεκέμβρη του 1944. Έχει ιδιαίτερη σημασία σήμερα να υπενθυμίζονται αυτά τα γεγονότα. Γιατί τα τελευταία χρόνια έχει ξεκινήσει μια ολόκληρη προσπάθεια αναθεώρησης της ιστορίας εκείνης της περιόδου, από ιστορικούς όπως ο Ν. Καλύβας που προσπαθούν να αποδείξουν ότι αυτό που οδήγησε στις «εμφύλιες διαμάχες» ήταν η «κόκκινη τρομοκρατία» από την πλευρά του ΕΑΜ. Στην ουσία τους πρόκειται για προσπάθειες να σερβιριστει με νέο κάλυμα το παλιό επιχείρημα της δεξιάς ότι «έσωσε τη δημοκρατία στην Ελλάδα».

Να δούμε πώς εντάσσεται η Ελλάδα στις εξελίξεις στη δεκαετία του '40 από τη σκοπιά των Μεγάλων Δυνάμεων και ιδιαίτερα της Αγγλίας γιατί εκείνη έπαιζε το βασικό ρόλο στη περιοχή εκείνη την εποχή. Να δούμε γιατί αποφασίζουν δηλαδή να κτυπήσουν τον Δεκέμβρη του 1944.

Οι Σύμμαχοι σχεδιάζουν τη μεταπολεμική Ευρώπη ήδη από τις αρχές του πολέμου –ακόμα και όταν ο πόλεμος δε πήγαινε καλά, και αυτό δείχνει πώς σχεδιάζουν οι Μεγάλες Δυνάμεις για το μέλλον.

Η περίπτωση της Ελλάδας εντάσσεται σε αυτή την πολιτική. Η Αγγλία θεωρούσε ότι η Ελλάδα ανήκει στη δική της σφαίρα επιρροής και ήθελε να δείξει σε όλο τον κόσμο ότι εκεί θα κάνει ότι θέλει. Ακόμα και αν δεν ισχύει το περίφημο «καρτάκι με τα ποσοστά» επιρροής στα Βαλκάνια ανάμεσα στον Τσόρτσιλ και τον Στάλιν στην συνάντησή τους τον Οκτώβρη του 1944, η πολιτική της Σοβιετικής Ένωσης είναι ότι δεν ανακατεύεται καθόλου στις αποφάσεις των Εγγλέζων για το τι θα κάνουν στην Ελλάδα, τους αφήνει ελεύθερους.

Το πρόβλημα που έχουν οι Εγγλέζοι είναι ότι υπάρχει ένα ισχυρό ΕΑΜ. Οι Εγγλέζοι και η κυβέρνηση της εξορίας θεωρούσαν δεδομένο ότι το ΕΑΜ θα καταλάβει την εξουσία με την απελευθέρωση. Αρχικά, θέλουν να λύσουν το πρόβλημα με στρατιωτικό τρόπο: να ανοίξει ένα μέτωπο στην Ελλάδα, να έρθουν οι Άγγλοι σαν απελευθερωτές και αυτόματα το ΕΑΜ θα γίνει ένα κομμάτι του συμμαχικού στρατού. Όταν όμως ο Στάλιν και ο Ρούζβελτ δε δέχονται τη πρόταση του Τσόρτσιλ να ανοίξει το δεύτερο μέτωπο στα Βαλκάνια, περνάμε σε προσπάθεια να λυθεί το θέμα πολιτικά.

Η πολιτική λύση που σκέφτονται οι Εγγλέζοι είναι να συγκροτηθεί μια κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας με το ΕΑΜ ως μειοψηφία που θα δεσμεύεται από τις αποφάσεις της και αν αρνηθεί θα καταγγελλεί ως διασπαστής της εθνικής ενότητας. Τέτοιες διαβουλεύσεις αρχίζουν από τον Γενάρη του 1944. Όμως, από το Σεπτέμβρη του '43 οι Εγγλέζοι σκέφτονται μια στείλουν μια στρατιωτική δύναμη στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της Απελευθέρωσης, ούτως ώστε να προκαταλάβουν την κατάσταση. Δηλαδή πολύ πριν πάνε προς τη λύση της κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας, της οποίας πρωθυπουργός

θα γινόταν ο Γ. Παπανδρέου, έχουν αποφασίσει να στείλουν στρατό.

Τον Αύγουστο το Φόρεϊν Οφίς διατυπώνει ένα υπόμνημα που τα λέει ωμά και καθαρά. «Για να διατηρηθεί η αγγλική πολιτική επιρροή στην Ν.Α. Ευρώπη απαιτείται μια βρετανική δύναμη στην Ελλάδα, διαφορετικά η κυβέρνηση θα περάσει στα χέρια μιας ομάδας (ΕΑΜ) που θα θέσει τη χώρα υπό σοβιετική κυριαρχία». Ετσι το Πολεμικό Συμβούλιο της Αγγλίας εγκρίνει την αποστολή 10.000 ανδρών στην Ελλάδα.

Το επόμενο βήμα είναι να μαζέψουν τον Μάη εκπροσώπους αστικών κομμάτων και αντιστασιακών οργανώσεων, πολλές σκέτες «σφραγιδες» με την ίδια ψήφο με το ΕΑΜ, στο Λίβανο απομονωμένους σε ένα ξενοδοχείο στο βουνό πάνω από την Βηρυτό όπου εκεί συνεδριάζουν για να φτιάξουν κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας. Τον Αύγουστο του 1944 το ΚΚΕ αποφασίζει τελικά να πάρει μέρος στην κυβέρνηση –πιθανολογείται ότι παρενέβη η Σοβιετική Στρατιωτική Αποστολή με τον Ποπόφ που είχε προσγειωθεί στο αντάρτικο αεροδρόμιο.

Η συμμετοχή του ΕΑΜ στην κυβέρνηση σημαίνει ότι δε πάει για βίαιη κατάληψη της εξουσίας. Η δυσπιστία των Άγγλων, του Παπανδρέου και των αρχηγών των αστικών κομμάτων όμως παραμένει –και επιχειρούν νέα δέσμευση του ΕΑΜ και του ΚΚΕ, τα οποία την αποδέχονται. Αυτή είναι η συμφωνία της Καζέρτας στα τέλη του Σεπτεμβρίου του 1944. Ορίζει ότι όλες οι αντάρτικες οργανώσεις τίθενται υπό τις διαταγές του Άγγλου στρατηγού Σκόμπι και ότι το ΕΑΜ δε θα βάλει δυνάμεις δικές του μέσα στην Αθήνα, καμιά μεγάλη μονάδα του τακτικού ΕΛΑΣ. Στρατιωτικός Διοικητής της Αθήνας ορίζεται ο στρατηγός Σηλιωτόπουλος, ο οποίος συνεργάζεται με την οργάνωση Χ του Γρίβα, μια ακροδεξιά οργάνωση που συνεργάστηκε με τους Γερμανούς στη διάρκεια της Κατοχής, όπως και με την Αστυνομία με επικεφαλής τον Εβερτ, τον πατέρα του σημερινού Εβερτ.

12 Οκτώβρη φεύγουν οι Γερμανοί από την Αθήνα, 18 Οκτώβρη έρχεται η κυβέρνηση. Εξι μέρες ο ΕΛΑΣ της Αθήνας τηρεί την τάξη στην πόλη και οι Εγγλέζοι πράκτορες δε πιστεύουν στα μάτια τους, ότι δε καταλαμβάνει την εξουσία το ΕΑΜ.

Το βασικό πρόβλημα της κυβέρνησης της Εθνικής Ενότητας και των Αγγλων είναι το πώς θα αφοπλίσουν τον ΕΛΑΣ.

Όπως εξελίσσονται τα πράγματα, η Ελλάδα είναι ένας χώρος όπου θα κριθεί η αποφασιστικότητα της αγγλικής πολιτικής και οι Εγγλέζοι αποφασίζουν να κάνουν ακριβώς αυτό, δηλαδή δυναμική επιβολή της πολιτικής τους.

Στις 7 Νοέμβρη έρχεται η Ταξιαρχία του Ρίμινι (3η Ορεινή Ταξιαρχία) από την Ιταλία με διαταγές του Τσόρτσιλ να πυροβολήσει αν χρειαστεί. Είναι η μονάδα που φτάνουν οι Εγγλέζοι μετά το ξεκαθάρισμα του ελληνικού στρατού ύστερα από την καταστολή του κινήματος της Μέσης Ανατολής του Απριλίου του 1944. Επίσης αρχίζουν και έρχονται και άλλα αγγλικά στρατεύματα.

Οι Εγγλέζοι έχουν μια «πληροφορία» ότι στα μέσα του Νοέμβρη το ΕΑΜ θα επικειρήσει πραξικόπημα στην Αθήνα. Τίποτα τέτοιο δεν γίνεται αλλά ήδη οι Εγγλέζοι είναι έτοιμοι να συγκρουστούν στην Αθήνα.

Παράλληλα συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις για την συγκρότηση εθνικού στρατού. Το ΕΑΜ ζητάει να διαλυθεί η Ορεινή Ταξιαρχία, η κυβέρνηση και οι Εγγλέζοι αρνούνται, ο Παπανδρέου στην αρχή το δέχεται μετά υπαναχωρεί.

Την 1 Δεκέμβρη η κρίση είναι σε εξέλιξη. Το Φόρειν Οφίς ενημερώνεται ότι θα γίνει διαδήλωση και γενική απεργία αλλά ότι η τάξη θα αποκατασταθεί γρήγορα. Η αγγλική κυβέρνηση βλέποντας ότι δεν αντιδρά η Σοβιετική Ένωση έχει αποφασίσει να χτυπήσει. Έτσι και γίνεται. Στις 2 Δεκέμβρη ο Θ. Τσάτσος ενημερώνει τον Λήπερ –άγγλο πρεσβευτή– ότι το υπουργικό συμβούλιο αποφάσισε να δώσει εντολή στην αστυνομία να σταματήσει με βία, αν είναι απαραίτητο, την αυριανή διαδήλωση και να ανακόψει όλες τις πορείες που έρχονται από τα προάστια. Στις 3 Δεκέμβρη έρχεται η πορεία στο Σύνταγμα τους χτυπάει η αστυνομία. Οι αναφορές των Αγγλων δημοσιογράφων που ήταν στη «Μ. Βρετανία» και βλέπουν το μακελειό είναι ότι επί μιάμιση ώρα πυροβολεί η αστυνομία τη διαδήλωση. Αυτή είναι ανταπόκριση των Τάιμς του Λονδίνου.

Η αποφασιστικότητα των Εγγλέζων να ελέγξουν την κατάσταση φαίνεται ακόμα περισσότερο με την απόφαση του Τσόρτσιλ να αποσύρει στρατεύματα από το μέτωπο της Ιταλίας. Οι Άγγλοι στρατηγοί έχουν αντιρρήσεις για την απόσυρση στρατευμάτων από το μέτωπο απέναντι στους Γερμανούς και ο Τσόρτσιλ τους στέλνει τηλεγράφημα με το οποίο τους λέει ότι «οι διεθνείς επιπτώσεις αν χάσουμε την Αθήνα δεν

Το μεγάλο συλλαλητήριο του ΕΑΜ στις 3 Δεκέμβρη πριν φτάσει στο Σύνταγμα

μπορούν να αντισταθμιστούν από την γρήγορη κατάληψη της Μπολόνια».

Δείχνει δηλαδή η Αγγλία ότι θέλει να παίξει τον αποφασιστικό ρόλο στα Βαλκάνια στο γενικότερο πλαίσιο της πολιτικής της για τη Μέση Ανατολή. Δεν έχει διαπιστώσει ακόμα ότι η Βρετανική Αυτοκρατορία είναι αδύναμη και ότι θα χρειαστεί να αποχωρήσουν σταδιακά. Αλλά μπαίνουμε πια στον Ψυχρό Πόλεμο και η Ελλάδα γίνεται πάλι το σημείο που πρέπει οι δυτικοί να δείξουν την αποφασιστικότητά τους. Βλέπουμε δηλαδή την Ελλάδα και στη διάρκεια του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου και μετά με τον Εμφύλιο να είναι στο κέντρο μιας πολιτικής καταστολής με διεθνές διαστάσεις. Ηθελαν να δώσουν δείγμα αποφασιστικότητας και το έκαναν σε βάρος ενός μεγάλου λαϊκού, αντιστασιακού κινήματος που εκφράζεται από το ΕΑΜ.

Η κοινωνική διάσταση του ΕΑΜ ήταν αυτό που τους φόβισε. Το ΕΑΜ έχει τόση απήχηση γιατί διατύπωσε κοινωνικά αιτήματα. Το γεγονός ότι έχει δοθεί έμφαση στο αντάρτικο στο βουνό με τις φωτογραφίες κλπ έχει αφήσει έξω τι γινόταν στις πόλεις. Στις καθημερινές συγκρούσεις και μάχες που έδινε το κίνημα στην Αθήνα δεν υπήρχαν οι φωτογράφοι του αντάρτικου ούτε ήταν εύκολο να καταμετρηθούν απώλειες όπως στο βουνό. Αυτά τα στοιχεία τα έχουν οι θεσμοί του τότε επίσημου κράτους, η αστυνομία η Χωροφυλακή στ' αρχεία τους. Ομως αυτά παραμένουν κλειστά. Όταν ξεκινήσαμε όσοι από εμάς να μελετάμε την περίοδο στηριζόμεσταν σε αγγλικά αρχεία, γιατί τα ελληνικά ήταν κλειστά και παραμένουν κλειστά.

-Βιβλιοκριτική

Εγκλημα Διαρκείας

Souha Bechara

Αντίσταση - Δέκα χρόνια στο Γκουαντάναμο του Λιβάνου

Τιμή: 13 ευρώ
264 σελίδες
Εκδόσεις: Ηλέκτρα-Μαρτυρίες

σήμερα στον Λίβανο και γιατί ηπτήθηκε το Ισραήλ στην τελευταία του επέμβαση, πρέπει να διαβάσει αυτό το βιβλίο. Γιατί το Ισραήλ δεν θα είχε χάσει, αν ο Λίβανος δεν ήταν γεμάτος από άντρες και γυναίκες σαν την Σούχα Μπεσάρα. Το βιβλίο «Αντίσταση - Δέκα Χρόνια στο Γκουαντάναμο του Λιβάνου» είναι η ιστορία της - γραμμένη από την ίδια - και ταυτόχρονα η ιστορία του Λιβάνου, της Αντίστασης και της νίκης. Το Ισραήλ νόμισε ότι θα την εξοντώσει κλείνοντάς την για δέκα χρόνια στην φυλακή του Κιαμ, εκ των οποίων τα έξι στην απόλυτη απομόνωση, στο κελί νούμερο επτά. Αλλά απέτυχε.

Γόνος χριστιανικής ορθόδοξης οικογένειας με αριστερές καταβολές, η Σούχα Μπεσάρα γεννήθηκε το 1967 στο Ντέιρ Μίμας, ένα μικρό χωριό του Νότιου Λιβάνου. Το όνομά της, «Μπεσάρα», σημαίνει «Ευαγγελισμός της Θεοτόκου». Η παιδική της ηλικία σηματοδεύτηκε από τις πολεμικές επεμβάσεις του Ισραήλ, το κίνημα των Παλαιστίνων και τον εμφύλιο πόλεμο στον Λίβανο. Μετά τον Μαύρο Σεπτέμβρη του 1970 στην Ιορδανία, η PLO δραστηριοποιήθηκε έντονα στον Λίβανο. Το 1973, το Ισραήλ βομβάρδισε τον Νότο «για να απωθήσει την PLO», ενώ το 1978 εισέβαλε σε πόλεις και χωριά, ανάμεσά τους και στο Ντέιρ Μίμας. Ο εμφύλιος πόλεμος είχε ήδη ξεκινήσει από το 1975. Αλλά το γεγονός που πραγματικά σημάδεψε τη νεαρή Σούχα ήταν η ολοκληρωτική εισβολή του Ισραήλ στον Λίβανο το 1982. Στις 5 Ιούνη, τα τεθωρακισμένα του Αριέλ Σαρόν εισέβαλαν στον Λίβανο, σε μια επίχειρηση με την ονομασία «Ειρήνη στην Γαλιλαία». Είναι τότε που η Σούχα κερδίζεται στην Αντίσταση και στρατεύεται στο Κομμουνιστικό Κόμμα Λιβάνου. Οι περιγράφει του πατέρα της από την Βηρυτό τη συγκλονίζουν. «Αλλά

τα πιο δυνατά λόγια του πατέρα μου αφορούσαν την Σάμπρα και την Σατίλα, τις φρικαλεότητες που διαπράχθηκαν ενάντια στους φυγάδες Παλαιστίνους αυτών των δύο καταυλισμών στα νότια της πόλης. Χιλιάδες άνθρωποι έπεσαν θύματα στις σφαγές, όπου οι Ισραηλινοί, που ήλεγχαν την πρόσβαση στους καταυλισμούς, παρέστησαν ως θεατές» (σελ. 82).

Αν και βαθιά πασιφίστρια, η Μπεσάρα δικαιολογεί τις επιθέσεις αυτοκτονίας στους φαντάρους της πολυεθνικής «ειρηνευτικής» δύναμης του ΟΗΕ («...δεν έπαιζαν στην πραγματικότητα το παιχνίδι των Ισραηλινών;» αναρωτιέται). Προσεγγίζει τη γυναίκα του επικεφαλής του «Στρατού του Νοτίου Λιβάνου», των Λιβανέζων δηλαδή που συνεργάζονται με την Κατοχή. Προσποιείται την καθηγήτρια αεροβικής και εκτελώντας την δική της «επίθεση αυτοκτονίας», αποπειράται να δολοφονήσει τον τότε πρόεδρο Αντουάν Λαχούντ.

Και μετά έρχεται το Κιαμ. «Κιαμ ή η κόλαση που καταργεί κάθε όνομα και οντότητα». Μια φυλακή υψίστης ασφαλείας, στην μέση της ερήμου, υπό την διεύθυνση των Ισραηλινών με βασανιστές Λιβανέζους δωσίλογους. Οι περιγράφει της Μπεσάρα θυμίζουν το δικό μας Μακρονήσι. Η απουσία κάθε νομικού δικαιώματος των κρατούμενων προαναγγέλλει το Γκουαντάναμο. Πέρασε εκεί δέκα χρόνια της ζωής της, από το 1988 ως το 1998, τα έξι από αυτά σε καθεστώς απόλυτης απομόνωσης. Ο σωματικός πόνος από τα βασανιστήρια ήταν το μικρότερο κακό. «Κάθε μέρα, κάθε λεπτό έπρεπε να κρατείσαι για να μην καταλήξεις σε αυτή την άλλη φυλακή,

τρομερή και οριστική, την ψυχιατρική κλινική. Να ακούς τις φωνές των ανθρώπων που ουρλιάζουν, τις φωνές γυναικών που ικετεύουν, να βλέπεις αυτή τη μητέρα που της άρπαξαν το γιο της, αυτή την γιαγιά που την σέρνουν στην αίθουσα των βασανιστηρίων, να ενθαρρύνεις την κρατούμενη του γειτονικού κελιού να μην ξύνει πια το μεγάλο έκζεμα που την κατατρώνει... Κι εσύ η ίδια να μην υποκύπτεις... Για μια ακόμα φορά, αντίσταση...» (σελ. 245-246).

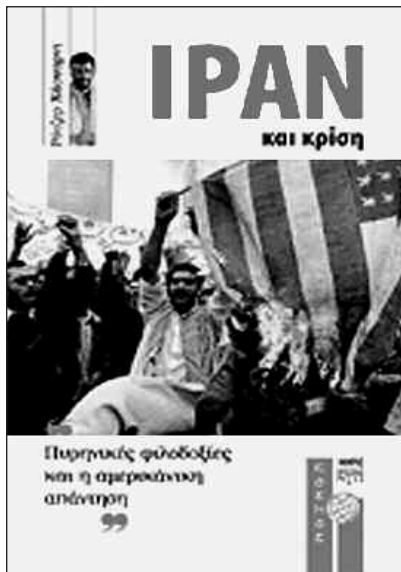
Η Σούχα δεν λύγισε. Μέσα στην απομόνωση, σε ένα κυριολεκτικό κλουβί, περπατούσε χιλιόμετρα κάθε μέρα για να μην χάσει τα λογικά της και για να γυμνάσει το σώμα της. Εγγραφε σε χαρτιά τουαλέτας, γιατί δεν της έδιναν κανονικό χαρτί. Κατασκεύαζε αντιστασιακά σύμβολα απ' ό,τι υλικό μπορούσε να βρει. Έκανε δύο δυνατές φίλιες. Η μια ήταν με την Κιφάχ, μια Παλαιστίνια αγωνίστρια που κατόρθωσε να αποφυλακιστεί το 1994: «ευσεβής, σχολαστικά καλυμμένη με το μαντίλι, προσπαθούσε να είναι καλή μουσουλμάνα». Η άλλη ήταν με την Χανάν: «Η Κιφάχ αντιπροσώπευε μια ιστορία, αυτή του αγώνα των Παλαιστίνων ενάντια στο Ισραήλ. Στο πρόσωπο της Χανάν έβλεπα ένα άλλο κίνημα, την άνοδο της Χεζμπολάχ στην λιβανέζικη κοινωνία. Αυτή η παλιά ριζοσπαστική ομάδα, ριζωμένη πλέον στον πληθυσμό των Σιτών, γινόταν μέρα με την ημέρα ο χειρότερος εχθρός των Ισραηλινών στρατιωτών και των Λιβανέζων μισθοφόρων των τους, σκοπεύοντας στην ήττα τους» (σελ. 216). Η περιγραφή της φίλιας με την Χανάν εξηγεί ανάγλυφα πώς σφυρηλατήθηκαν οι δεσμοί ανάμεσα στην Αριστερά του Λιβάνου και την Χεζμπολάχ: «Καλυμμένη πίσω από τον φερετζέ της, ήταν πολύ δεμένη με την πίστη της, όπως με το κόμμα της, αλλά αυτό δεν την εμπόδιζε να είναι πολύ ανοιχτή και σε άλλες θρησκείες και ιδεολογίες. Κάθε είδους προσηλυτισμού της ήταν ξένο. Ωστόσο, εγώ που με θεωρούσα κομμουνίστρια και χριστιανή, δεν δυσκολευόμουν καθόλου να συνάψω μια βαθιά σχέση με αυτή την αποφασιστική αγωνίστρια. Για εκείνη το μόνο που μετρούσε ήταν η αντίσταση στην κατοχή... Στην πραγματικότητα, μοιραζόμασταν την ίδια άποψη για μια αντίσταση ενάντια σε κάθε στρατό κατοχής, στους κόλπους της οποίας όλοι μπορούσαν να βρουν την θέση τους» (σελ. 222). Τελικά, το 1998 η Μπεσάρα αποφυλακίζεται κάτω από την πίεση ενός διεθνούς κινήματος αλληλεγγύης και, τον Μάη του 2000, το Ισραήλ αναγκάζεται να

αποχωρήσει από τον Νότιο Λίβανο.

Το βιβλίο αυτό, εξαιρετικά καλογραμμένο, αξίζει να διαβαστεί απ' όλους. Οποιοσδήποτε είναι τυχερός μπορεί να πετύχει και σε επανάληψη στην τηλεόραση (έχει προβληθεί στην ΕΤ-3) ένα ντοκιμαντέρ με την Σούχα Μπεσάρα να διηγείται την ιστορία της στην φυλακή του Κιαμ, που πλέον έχει κλείσει και λειτουργεί ως μουσειακός χώρος. Οι σιωνιστές θα ήθελαν να καταλάβουν τον Νότιο Λίβανο και να την ξαναοίξουν, αλλά, όσο η Αντίσταση βγάζει ανθρώπους σαν την Σούχα Μπεσάρα, τους περιμένει μόνον η ήττα.

Θανάσης Καμπαγιάννης

Απάντηση στα ψέγματα

Ρότζερ Χάουαρντ

Ιράν και κρίση.

Πυρηνικές φιλοδοξίες και η αμερικανική απάντηση

Τιμή: 17.70 ευρώ
261 σελίδες
Εκδόσεις: ΚΨΜ

Το βιβλίο αυτό αποτελεί ένα καλό αντίδοτο στα ψέγματα και τις υποκρισίες που κρύβονται πίσω από τη φιλολογία των ΗΠΑ και των συμμάχων τους για τη δήθεν επιθετικότητα του Ιράν, καθώς και για όλες τις εικόνες που θέλουν να εμφανίζουν αυτή τη χώρα σαν ένα συμπαγή ισλαμικό μονόλιθο.

Γραμμένο από έναν δημοσιογράφο με μακρά θητεία και κύρος στα ζητήματα της περιοχής, έχει επισκεφτεί επανειλημμένα το Ιράν και έχει το θάρρος της γνώμης του, αν και

εκδόθηκε το 2004, πριν την επιστροφή των Συντηρητικών στη διακυβέρνηση της χώρας*, περιέχει πολλά χρήσιμα στοιχεία και θέσεις, που το κάνουν επίκαιρο και σήμερα.

Ο συγγραφέας τοποθετείται από την αρχή ότι βασική πηγή των κινδύνων για έναν πόλεμο εναντίον του Ιράν είναι οι ΗΠΑ. Εκθέτει όλα τα επιχειρήματα που κατά καιρούς επιστρατεύουν τα γεράκια της Ουάσιγκτον και τα καταρρίπτει ένα προς ένα.

Σε σχέση με τον αγώνα κατά της διεθνούς τρομοκρατίας, ακόμα και στο πλαίσιο που τον θέτουν οι ΗΠΑ στη σκιά της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, το βιβλίο εξηγεί καθαρά ότι το ιρανικό καθεστώς για τους δικούς του λόγους δεν εμπλέκεται ούτε με την Αλ Κάιντα, ούτε με τους Ταλιμπάν. Η βασική επομένως ανησυχία των αμερικανών και των ισραηλινών συμμάχων τους στρέφεται στις σχέσεις του Ιράν με άλλα ισλαμιστικά κινήματα και κυρίως με τη Χεζμπολάχ στο Λίβανο και τη Χαμάς στην Παλαιστίνη. Πολύ σωστά αναλύεται εδώ η φύση των ισλαμικών κινήματων. Πρόκειται για κινήματα αντίστασης στις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις με δική τους δυναμική και σχέση με τον κόσμο στις χώρες τους. Οι κυβερνήσεις του Ιράν στηρίζουν κατά περιόδους τα κινήματα αυτά, σαν αναχώματα απέναντι στον υπ' αριθμό 1 κίνδυνο στην περιοχή, το κράτος του Ισραήλ.

Αναφορικά με το υποτιθέμενο πυρηνικό οπλοστάσιο του Ιράν για το οποίο κραυγάζουν οι ΗΠΑ, αναλύεται με πάρα πολλά στοιχεία, ότι αποτελεί πιο πολύ φιλοδοξία του καθεστώτος να θωρακιστεί από εξωτερική επίθεση, παρά για υπαρκτό κίνδυνο που απειλεί τη γύρω περιοχή. Ο Χάουαρντ υπενθυμίζει ότι η ανάπτυξη πυρηνικών όπλων είναι γεγονός στο Ισραήλ και το Πακιστάν, όμως οι ΗΠΑ υποκριτικά σιωπούν γιατί πρόκειται για σύμμαχά τους κράτη. Το Ιράν διαθέτει όντως εργοστάσια πυρηνικής ενέργειας, τα οποία πρώτο σχεδίασε το προηγούμενο καθεστώς του Σάχη με αμερικανική στήριξη. Οι κυβερνήσεις των μουλάδων ολοκλήρωσαν αυτά τα σχέδια με τη βοήθεια υλικών και τεχνογνωσίας που αγόρασαν από την Ευρώπη, τη Ρωσία, τη Νότια Κορέα.

Το τρίτο επιχειρήματα των γερακιών συνδέεται με το έλλειμμα δημοκρατίας στο Ιράν, με το γεγονός ότι πρόκειται για ένα θεοκρατικό, αυταρχικό καθεστώς, που δεν σέβεται τη δημοκρατία, τα δικαιώματα των γυναικών, την ελευθερία έκφρασης. Αυτό είναι σε μεγάλο βαθμό αλήθεια και ο συγγραφέας σωστά δεν χαρίζεται στους μουλάδες που κυβερνούν σήμερα το Ιράν, πάνω στα ερείπια της επανάστασης του 1979 που έδωσε το Σάχη και τους Αμερικανούς από τη χώρα. Πράγματι, υπάρχει λογοκρισία, διώξεις αντιφρονούντων, απάνθρωπες τιμωρίες, αυθαιρεσίες. Η

αμερικανική ευαισθησία στα ανθρώπινα δικαιώματα όμως είναι επιλεκτική, γιατί την ίδια στιγμή κωφεύει για μια σειρά άλλα καθεστώτα της περιοχής, όπως η Σαουδική Αραβία, το Πακιστάν, η Αίγυπτος, τα οποία είναι δικτατορίες, πλην όμως φιλικές προς τις ΗΠΑ.

Στη συνέχεια το βιβλίο παραθέτει μια σειρά εντυπωσιακά δεδομένα που δείχνουν και την άλλη όψη, τις κατακτήσεις των απλών ανδρών και γυναικών του Ιράν για το δικαίωμα στη μόρφωση, στην εργασία, στην έκφραση, στις σχέσεις, δημοκρατικές διεκδικήσεις που δεν τις χάρισε το καθεστώς, τις παραχώρησε γιατί τις απαίτησε ο κόσμος με τους αγώνες του. Τα εμπόργκο και οι απειλές των ΗΠΑ και των συμμάχων τους, τραυματίζουν τις προσπάθειες του κινήματος της δημοκρατίας στο Ιράν, γιατί οπλίζουν το καθεστώς με επιχειρήματα για πειθαρχία απέναντι στον εξωτερικό κίνδυνο.

Αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό στοιχείο, το οποίο γίνεται πιο σαφές στο δεύτερο μέρος του βιβλίου, όπου δίνεται μια πανοραμική εικόνα της ιρανικής κοινωνίας και της δυναμικής της. Μαθαίνουμε λοιπόν ότι το Ιράν είναι μια χώρα 70 εκατομμυρίων ανθρώπων με τεράστιο πλούτο αλλά ελάχιστο κατά κεφαλήν εισόδημα και προφανώς φοβερή κοινωνική ανισότητα. Είναι μια κοινωνία πολύ νέα ηλικιακά και με πολύ υψηλό επίπεδο μόρφωσης. Αυτά συνθέτουν την αντιφατική εικόνα ενός κόσμου που αμφισβητεί, διαμαρτύρεται και ψάχνει εναλλακτική διέξοδο στη μίζερη και κλειστή ζωή που του σερβίρουν οι μουλάδες. Οι κραυγές των σκληροπυρηνικών ηγετών που ξορκίζουν τη Δύση, το ίντερνετ και γενικά καθετί μοντέρνο, αποξενώνουν όλο και πιο πολύ την Ιρανική νεολαία, γι' αυτό και εξεγείρεται σε κάθε ευκαιρία, όπως έκανε το 1999 και αργότερα το 2002-3, προκαλώντας πολιτική κρίση.

Άλλωστε ο κόσμος του Ιράν έχει μια πλούσια παράδοση αγώνων από τις αρχές του 20ου αιώνα, όταν με τη συνταγματική επανάσταση κατέκτησε εκλογές και κοινοβούλιο, το Μαχλίς. Τη δεκαετία του '50 ανέδειξε ηγέτη τον Μοσαντέκ, τον οποίο ανέτρεψαν οι ΗΠΑ με αιματηρό πραξικόπημα το 1953 για να επιβάλουν τον εκλεκτό τους Σάχη Ρεζά Παχλεβί, το διεφθαρμένο και αιματοβαμμένο καθεστώς του οποίου τερματίστηκε με την επανάσταση του 1979. Ο Χάουαρντ αναφέρεται σε όλα αυτά, καθώς και στην ύπαρξη αριστεράς γύρω από το κόμμα Τουντέχ. Μια σειρά λάθη και οι αδυναμίες της Αριστεράς δυστυχώς έφεραν στην κυβέρνηση τους ισλαμιστές, που κυβερνούν μέχρι σήμερα. Η εξουσία τους όμως δεν είναι τόσο παγιωμένη όσο θέλουν να δείχνουν.

Ο συγγραφέας περιγράφει αναλυτικά τις τεράστιες αντιφάσεις στη διακυβέρνηση ανάμεσα στους

εκλεγμένους από το λαό αντιπροσώπους και το ανεξέλεγκτο ιερατείο που διορίζεται «εκ των ενόντων». Αν και η εικόνα αυτή είναι πραγματική, δυστυχώς τον οδηγεί σε λάθος συμπεράσματα, στην κριτική υποστήριξη των «μεταρρυθμιστών» του πρώην ηγέτη Χαταμί που κυβερνούσαν όταν γράφτηκε το βιβλίο, με το επιχείρημα ότι είναι πιο διαλλακτικοί και δημοκράτες σε σχέση με τους σκληροπυρηνικούς μουλάδες. Εγκαινιάζοντας μια διαδικασία «κριτικού διαλόγου», και με την καλή θέληση και της Δύσης, ο Χάουαρντ πίστευε ότι θα μπορούσε να επιτευχθεί μια προσέγγιση.

Παρά τις αδυναμίες στην ανάλυση όμως, τούτο το βιβλίο περιέχει πολλά χρήσιμα και έγκυρα στοιχεία για την ιρανική κοινωνία και την ευρύτερη περιοχή και βοηθά να κατανοήσουμε καλύτερα την κατάσταση, στοιχείο απαραίτητο για να μπορέσουμε να την αλλάξουμε.

Δήμητρα Κυρίλλου

** Από αυτή την άποψη, η φωτογραφία του σημερινού προέδρου Αχμανινετζάντ στο εξώφυλλο της ελληνικής έκδοσης είναι παραπλανητική.*

Το Ισλάμ 6τη Σικελία

Τάρικ Άλι.

Ένας Σουλτάνος στο Παλέρμο

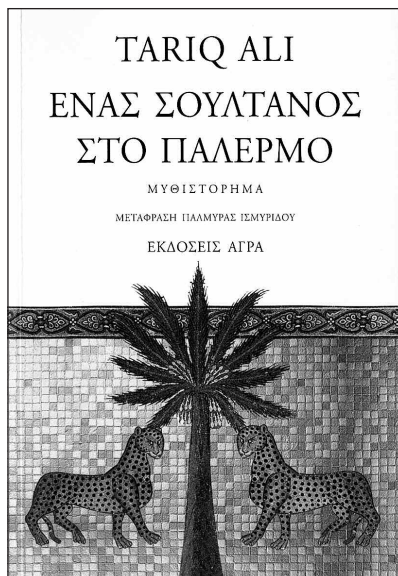
Τιμή: 18ευρώ, 305 σελίδες, Εκδόσεις: Αγρ

Τον 7ο αιώνα και ενώ η Ευρώπη βρισκόταν στη «σκοτεινή εποχή» του Μεσαίωνα ο Μωάμεθ καταφέρνει να ενώσει τις αραβικές φυλές κάτω από τη σημαία μιας νέας θρησκείας, του Ισλάμ. Η τάξη των εμπόρων και οι φτωχοί αγρότες αγκαλιάζουν τη νέα θρησκεία και ο μωαμεθανικός στρατός γρήγορα χτίζει την αυτοκρατορία του Ισλάμ που εκτείνεται από τον Ατλαντικό μέχρι τον Ινδό ποταμό. Οι Άραβες καταλαμβάνουν την Ανδαλουσία και τη Σικελία. Οι έμποροι της νέας αυτοκρατορίας μεταφέρουν από την Κίνα μέχρι την Ευρώπη όχι μόνο προϊόντα, αλλά και τεχνολογικές ανακαλύψεις, καλλιτεχνικές τάσεις και επιστημονικές γνώσεις. Ενώ στη Δυτική Ευρώπη οι πόλεις έχουν καταρρεύσει και η γνώση περιορίζεται σε θρησκευτικές μελέτες στα μοναστήρια, στην αραβική αυτοκρατορία χτίζονται μεγαλοπρεπείς πόλεις, όπως η Βαγδάτη και η Κόρντομπα. Γύρω από τις αυλές των Αράβων ηγεμόνων μαζεύονται οι ποιητές, οι μαθηματικοί, οι φιλόσοφοι που

προσπαθούν να κατανοήσουν τον κόσμο. Μεταφράζουν (διασώζοντας έτσι) τα έργα των ελλήνων ποιητών και φιλοσόφων, αναπτύσσουν τα μαθηματικά, την αστρονομία και τη ιατρική, και προσφέρουν ένα κρίκο στην αλυσίδα του ανθρώπινου πολιτισμού.

Στην Ευρώπη όμως, παρά την πολιτιστική της καθυστέρηση, εμφανίζεται ένα νέο οικονομικό σύστημα, η φεουδαρχία. Ο δυναμισμός του νέου συστήματος, σε αντίθεση με την οικονομική στασιμότητα της ισλαμικής αυτοκρατορίας, δίνει τη δυνατότητα στους δυτικούς να περάσουν στην αντεπίθεση και το 1099 οι Σταυροφόροι να καταλάβουν την Ιερουσαλήμ. Αυτή την περίοδο, της αρχής του τέλους της ισλαμικής αυτοκρατορίας εκτυλίσσεται το βιβλίο του Τάρικ Άλι.

Το 1150 τη Σικελία την έχουν καταλάβει από τους Άραβες οι Νορμανδοί. Ο νορμανδός βασιλιάς Ρογήρος αναγνωρίζει την ανωτερότητα του αραβικού πολιτισμού και εμπιστεύεται σε Άραβες την οικονομική και τη στρατιωτική διοίκηση του κράτους. Ο ήρωας του βιβλίου, ο άραβας γεωγράφος Αλ- Ιντρίσι (που ήταν πραγματικό πρόσωπο) είναι

σύμβουλος του βασιλιά. Αλλά ενώ ο νορμανδός βασιλιάς υιοθετεί την αραβική κουλτούρα και τον τρόπο ζωής, οι βαρόνοι και οι επίσκοποι κλέβουν τη γη από τους αγρότες για να φτιάξουν τα φέουδά τους και προσπαθούν να εκχριστιανίσουν τους μουσουλμάνους, που είναι η πλειοψηφία των κατοίκων του νησιού.

Το πνεύμα της εξέγερσης αρχίζει να απλώνεται στη Σικελία. Κάθε Παρασκευή οι μουσουλμάνοι μαζεύονται στα τζαμιά και σε μυστικές συναντήσεις συζητάνε πώς θα αντιμετωπίσουν τους κατακτητές. Ο Εμπιστος είναι ένας μουσουλμάνος ιεροκήρυκας, που γυρνάει στα χωριά και κηρύσσει την εξέγερση κατά των βαρόνων και των επισκόπων. Από τα

πρώτα χρόνια της ισλαμικής αυτοκρατορίας οι ταξικές συγκρούσεις ντύνονταν με θρησκευτικό μανδύα. Ο ιερός πόλεμος των μουσουλμάνων χωρικών δεν γίνεται ενάντια στους χριστιανούς συγχωριανούς τους, αλλά για την ισότητα και τη δικαιοσύνη. «Αυτό που δεν συζητιέται ποτέ ανοικτά είναι η απληστία των δικών μας εμίρηδων και σουλτάνων που παίρνουν τη γη και απολαμβάνουν τους καρπούς της δίχως να σηκώσουν ούτε ένα δαχτυλάκι. Γιατί εμείς να δουλεύουμε κι αυτοί να τρώνε;» κηρύπτει ο Εμπιστος στους κατοίκους ενός χωριού που εξεγέρθηκαν, δεν σκότωσαν το βαρόνο που εκμεταλλευόταν τη γη τους. Το Κοράνι μπορεί να λέει ότι οι πλούσιοι έχουν τα δικαιώματά τους αρκεί να πληρώνουν τους φόρους αλλά «Οι ισχυρισμοί όσων μεταχειρίζονται τους νόμους και τις συνθήκες για να υπερασπιστούν την περιουσία που, ούτως ή άλλως έκλεψαν ή κληρονόμησαν από άλλους σφετεριστές, δεν έχουν καμία αξία. Μην τους φοβάστε. Ξεχάστε τους. Το σημερινό σας κατόρθωμα αξίζει περισσότερο απ' όλα τα έθιά μας» λέει στους πιστούς ο Εμπιστος. Οι χωρικοί μοιράζουν τη γη σε ίσα μερίδια σε όλες τις οικογένειες μουσουλμανικές και χριστιανικές.

Οι εξεγέρσεις των χωρικών στη Σικελία κράτησαν σχεδόν 100 χρόνια. Το 1224 οι Φράγκοι τελικά τους συνέτριψαν και 50.000 μουσουλμάνοι που αρνήθηκαν να εκχριστιανιστούν αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το νησί. Αλλά το μήνυμα των εξεγερμένων για ισότητα και δικαιοσύνη συνέχισε να ζει, μέσα από τις παραδόσεις και τους αγώνες μέχρι σήμερα ενάντια στον ιμπεριαλισμό.

Ο Τάρικ Άλι μας είναι γνωστός από το αντιπολεμικό κίνημα της Βρετανίας και έχει θέσει την πένα του στην υπηρεσία αυτού του κινήματος με βιβλία όπως «Η σύγκρουση των φονταμεταλισμών» και ο «Μπους στη Βαβυλώνα». Το «Ένας Σουλτάνος στο Παλέρμο» ανήκει σε μια πενταλογία ιστορικών μυθιστορημάτων που αναφέρονται στην περίοδο της άθισης και της κρίσης της ισλαμικής αυτοκρατορίας, μια περίοδο καλά κρυμμένη από τα σχολικά βιβλία της ιστορίας και όχι μόνο. Είναι φανερό πως για τη συγγραφή αυτών των μυθιστορημάτων έχει αφιερώσει πολύ χρόνο στην έρευνα και έτσι μας μαθαίνει όχι μόνο τις ταξικές συγκρούσεις της εποχής, αλλά και τις καθημερινές συνθήκες, το ρόλο της γυναίκας και τις αντιλήψεις για τον έρωτα, τις επιστημονικές γνώσεις και τα λογοτεχνικά ρεύματα. Με ένα λόγο που ρέει, μας ξενάγει στη Σικελία του 12ου αιώνα, σ' ένα κόσμο ερωτισμού, ποίησης, επιστημονικής έρευνας αλλά και βίας και δολοπλοκίας. Και μέσα από τις εικόνες και τις μυρωδιές του Παλέρμο, ανακαλύπτουμε πως διαμορφώθηκε ο Αραβικός πολιτισμός έτσι ώστε να τον βλέπουμε σήμερα χωρίς προκαταλήψεις.